

Община Роман
бул. "Христо Ботев" 132-136
3130 гр. Роман

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА
ОБЩИНА РОМАН
за период 2016 – 2020 г.

ОКОНЧАТЕЛЕН ВАРИАНТ

2016 г. гр. Роман

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. СПИСЪЦИ.....	
1. Списък на използваните таблици.....	5
2. Списък на използваните фигури.....	5
3. Списък на използваните съкращения.....	5
II. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1. Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ.....	
2. Кратка обща характеристика на общината.....	
III. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	
IV. SWOT АНАЛИЗ.....	
V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ.....	
1. Стратегически и оперативни цели.....	
2. Алтернативи за постигане на целите.....	
VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ ...	
1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци.....	
1.1. Въведение и основни положения	
1.2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците.....	
1.3. Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци.....	
1.4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките.....	
2. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО.....	
2.1. Въведение и основни положения	
2.2. Цел на подпрограмата	
2.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.....	
3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите и битови отпадъците в т.ч. за биоотпадъците.....	
3.1. Въведение и основни положения	
3.2. Цел на подпрограмата	
3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.....	
4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	
4.1. Въведение и основни положения	
4.2. Цел на подпрограмата	
4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.....	
5. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.....	
5.1. Въведение и основни положения	
5.2. Цели на подпрограмата	
5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.....	
6. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ДРУГИТЕ ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ЗА	

ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ДЕПОТО ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В ГР. РОМАН И РЕГИОНАЛНОТО ДЕПО В ГР. ЛУКОВИТ

6.1. Въведение и основно положение.....	51
6.2. Цели на подпрограмата	51
6.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.....	52
7. ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИ.....	53
7.1. Въведение и основно положение.....	53
7.2. Цели на подпрограмата	53
7.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.....	54
8. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	57
8.1. Въведение и основно положение.....	57
8.2. Цел на програмата.....	57
8.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.....	57
VII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.....	70
VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	71
1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	71
2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците..	73
3. Процедура за актуализация на програмата.....	74
IX. ПРИЛОЖЕНИЯ.....	75
1.Анализ на състоянието на управлението на отпадъците.....	75
1.1. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи	75
1.1.1. Анализ на националната и общинската нормативна рамка.....	75
1.1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво.....	84
1.2. Анализ на отпадъците.....	85
1.2.1 Анализ на битовите отпадъци.....	86
1.2.2. Анализ на утайките от ПСОВ	91
1.2.3. Анализ на строителните отпадъци	92
1.2.4. Анализ на производствените отпадъци.....	93
1.2.5. Анализ на опасните отпадъци.....	93
1.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци.....	93
1.3.1. Инфраструктура за битови отпадъци.....	94
1.3.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване.....	97
1.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	99
1.4.1.Функции за управление на отпадъците.....	99
1.4.2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци	100
1.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	101
1.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	102
1.6.1. Анализ на схемите за управление на отпадъците.....	102
1.6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците	104
1.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	106
1.7.1. Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.....	

- 1.7.2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността.....
- 1.7.3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците.....
- 1.7.4. Анализ на анкетно проучване сред заинтересованите страни.....
- 1.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци
- 2. Прогнози.....
- 2.1. Прогноза за населението.....
- 2.2. Прогноза за нормата на натрупване.....
- 2.3. Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци.....
- 3. Друга информация.....

1. Списък на използваните таблици

- Таблица 1. Възрастова структура на населението на община Роман за периода 2010-2014 г.
- Таблица 2. Естествено движение на населението по области, общини и пол за периода 2010-2014 г.
- Таблица 3. Механично движение на населението в община Роман за периода 2010-2014 г.
- Таблица 4. Средна продължителност на живота на населението за област Враца по пол за периода 2008-2014 г.
- Таблица 5. Средногодишен доход на лице от домакинство за периода 2010-2014 г.
- Таблица 6. Безработица в община Роман за периода 2010-2014 г.
- Таблица 7. Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия за периода 2010-2013 г. по икономически дейности
- Таблица 8. Стратегически цели и подпрограми
- Таблица 9. Задължения на общините за влагане на рециклирани строителни материали
- Таблица 10. План за действие на община Роман за управление на отпадъците за период 2016-2020 г.
- Таблица 11. Цели в законодателството на ЕС за отпадъците
- Таблица 12. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в Роман
- Таблица 13. Морфологичен състав на отпадъците на община Роман за 2015 г.
- Таблица 14. Разделно събрани отпадъци в община Роман (контейнери)*
- Таблица 15. Количество на събраните строителни отпадъци в община Роман
- Таблица 16. Транспортни средства за събиране на битовите отпадъци
- Таблица 17. Налични съдове за събиране на битови отпадъци в община Роман
- Таблица 18. Налични съдове за събиране на отпадъци от опаковки – контейнери тип „Иглу“ в община Роман
- Таблица 19. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители
- Таблица 20. Разходи за управление на отпадъците
- Таблица 21. Прогноза за населението на област Враца за периода 2015-2070 г.
- Таблица 22. Прогноза за населението на община Роман за периода до 2020 г.
- Таблица 23. Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Роман
- Таблица 24. Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Роман до 2020 г.
- Таблица 25. Прогнозата за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Роман
- Таблица 26. Целева прогноза за разделно събраните количества отпадъци от опаковки в община Роман
- Таблица 27. Разделно събрани зелени и биоотпадъци за домашно компостиране и компостиране чрез инсталация
- Таблица 28. Очаквани резултати от въведена система за домашно компостиране и компостиране чрез инсталация

2. Списък на използваните фигури

Фигура 1. Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите

Фигура 4. Морфологичен състав на отпадъците в община Роман

Фигура 6. Прогноза за образуваните количества на отпадъци от строителство и разрушаване в област Враца от бита и индустрията.

3. Списък на използваните съкращения

БО Битови отпадъци
ЗООС Закон за опазване на околната среда
ЗМДТ Закон за местните данъци и такси
ЗУО Закон за управление на отпадъците
ЗУТ Закон за устройството на територията
ИАОС Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ Излезли от употреба гуми
МОСВ Министерство на околната среда и водите
МРО Масово разпространени отпадъци
НУБА Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
НПРБ Национална програма за развитие: България 2020
НПУДО Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013г.
НПУО Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НППОУ Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ОО Опасни отпадъци
ООп Организация по оползотворяване
ОПОС Оперативна програма "Околна среда"
ОСР Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП Общ устройствен план
ОЧЦМ Отпадъци от черни и цветни метали
ПИП Преинвестиционни проучвания
ПО Производствени отпадъци
ПРСР Програма за развитие на селските райони
ПСОВ Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП Подробен устройствен план
РДО Рамкова директива за отпадъците
РОП Разширена отговорност на производителя
РСО Разделно събиране на отпадъците
РИОСВ Регионална инспекция по околна среда и води
РСУО Регионално сдружение за управление на отпадъците
РЦТНО Регионален център за третиране на неопасни отпадъци
СО Строителни отпадъци
СООРС Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО Такса битови отпадъци

II. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Нормативно основание за изработване на програмата, цели и резултати от процедурите по съгласуването ѝ;

Настоящата Програма за управление на отпадъците на Община Роман за периода 2016-2020 г. е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (приет с Решение №831/22.12.2014 г. на МС) и Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед №РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите. Тя се изготвя и във връзка със следните настъпили промени:

- Актуализация на действието на съществуващата Програма за управление на дейностите по отпадъци на Община Роман 2010-2020 г.;

- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. декември 2014 г. нов четвърти Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците и Общинския план за развитие на Община Роман 2014-2020 г., отчетено е обстоятелството, че Община Роман е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Луковит“, в което се включват общините Роман, Тетевен, Луковит и Червен бряг и Ябланица. Въз основа на това са определени целите и мерките за достигане на целите на програмата за периода 2016-2020 г.

Програмата, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Програмата се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Програмата за управление на отпадъците на Община Роман обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО :

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- предотвратяване на образуването им;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане,

като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазването на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните основни принципи:

□□“Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

□□“Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, или замърсяват околната среда, или сегашните притежатели на отпадъците, трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

□□“Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

□□“Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

□□„Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

При разработване на програмата е анализирано подробно съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общината, на база на което са идентифицирани проблемите и са формулирани целите. Представени са всички съответни потоци от отпадъци, тяхното генериране, третиране и транспортиране. Описан е подробно статуса на съществуващата система за управление на отпадъците. Направена е прогноза за бъдещите потоци отпадъци, както и за свързаните с това потребности от нови системи за събиране и инсталации за подготовка за третиране, оползотворяване и депониране. Направено е и описание на общото управление на политиките за отпадъците и конкретните потоци отпадъци, както и илюстрация на спазване на йерархията за управление на отпадъците. Разработени са съответни подпрограми и план за действие, в който са посочени необходимите мерки, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване изпълнението на програмата. Същата е отворен документ, изпълнението на който се отчита, във връзка с планираните мерки и действия и тяхната обезпеченост подлежи на актуализация в процеса на осъществяването ѝ.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването ѝ.

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Роман, като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, което е отразено в проведено анкетно проучване на територията на общината. С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица, проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината. Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

Преди приемането ѝ от ОбС – Роман, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка

на планове и програми. Консултации с обществеността бяха проведени и в рамките на процедурата за екологична оценка на програмата, в съответствие с изискванията на ЗООС. Предварителен вариант на програмата е предоставен за становище на РИОСВ – Враца. След съгласуване от РИОСВ – Враца, Програмата се представя на Общински съвет – Роман и с цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ от ОСъвет Роман, програмата се публикува на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

2. Кратка обща характеристика на общината

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

2.1. Географско местоположение.

Община Роман заема югоизточната част на област Враца в Северозападна България. На изток граничи с областите Плевен и Ловеч, а на юг със Софийска област. Общинските и граници са: на запад - с община Мездра, на север - с община Бяла Слатина, на изток - с общините Червен бряг, Луковит и Ябланица, а на юг с общините Правец и Ботевград. Територията на общината е 301,52 кв. км и съставлява 8,3% от общата територия на областта.

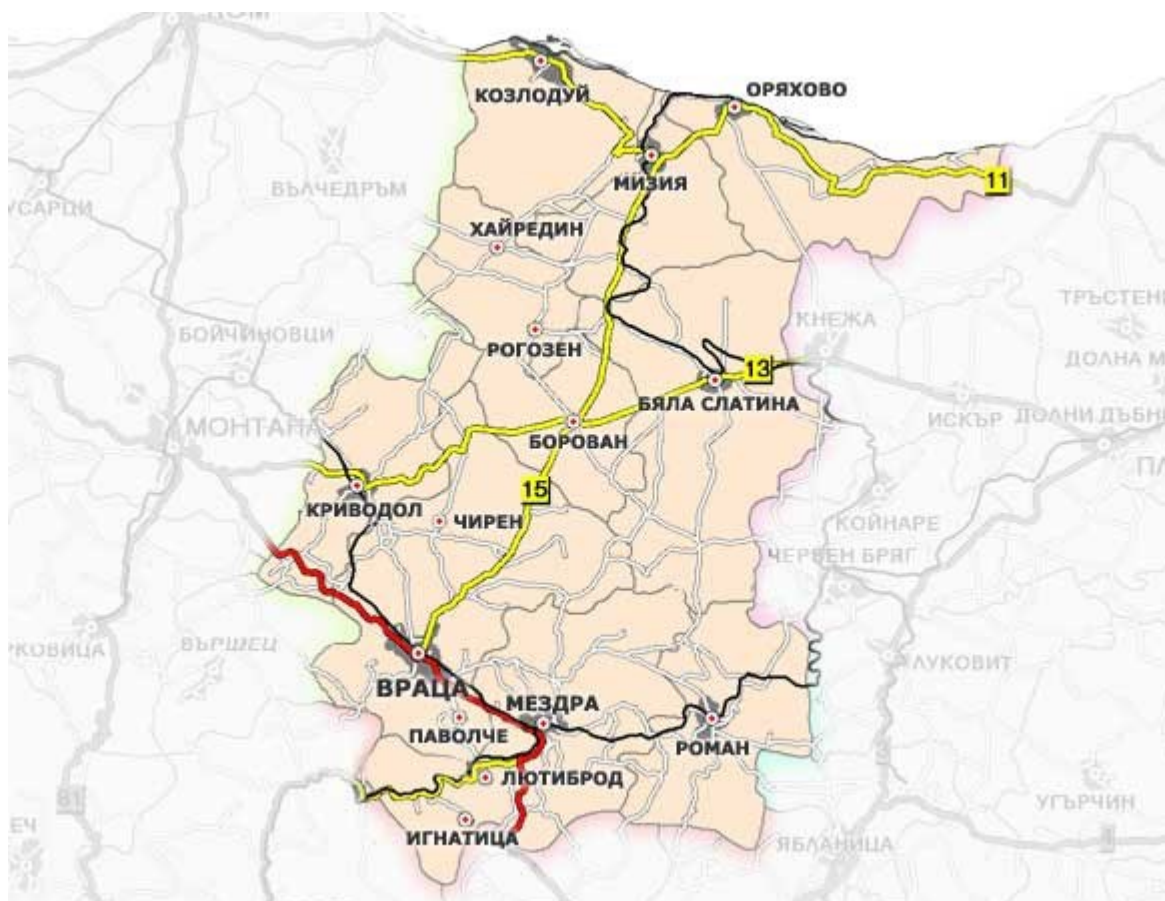
Население на общината е 6 965 жители по постоянен адрес (към 01.01.2009 г.). Община Роман включва общо 13 населени места, от които градът и 12 села - Камено поле, Кунино, Синьо бърдо, Струпец, Радовене, Долна Бешовица, Хубавене, Курново, Стояновци, Средни рът (Средни рът (признато за отделно населено място през 1949 г.), Караш и Марково равнище.

В административно отношение са обособени 7 кметства и 4 кметски наместничества. Община Роман е създадена с Указ от 1.08.1934 г. като Романска централна община. Утвърдена с постановление №77 на МС от 5.12.1977 г. като център на селищна система. Административен център на общината е гр. Роман (обявен за град на 4.09.1974). Град Роман е разположен непосредствено до вливането на р. Малък Искър и р. Искър, на площ 15.871km² (НСИ).

Град Роман отстои на 42 км източно от областния център - гр. Враца, на 29 км източно от гр. Мездра и на 120 км североизточно от гр. София по републиканската пътна мрежа. Републиканската пътната мрежа в община Роман включва пътища с обща дължина 120 км, като 20 км от тях са без настилка. Стратегически важен за общината е третокласния път Мездра – Роман /път III – 29.1/, осигуряващ връзката на община Роман с областния център Враца и с международни пътища Е 83 /връзка със Североизточна България/ и Е 79 /Общ Европейски Транспортен Коридор ОЕТК №4 – Дрезден / Нюрнберг – Прага – Виена / Братислава – Гьор – Будапеща – Арад – Констанца / Крайова – София - Солун, посредством които се реализират транспортните потоци с Македония, Сърбия и Гърция. По отношение на вътрешното транспортно обслужване на общината, то се осъществява от третокласни и четвъртокласни пътища.

Административна карта с местоположението на гр. Роман

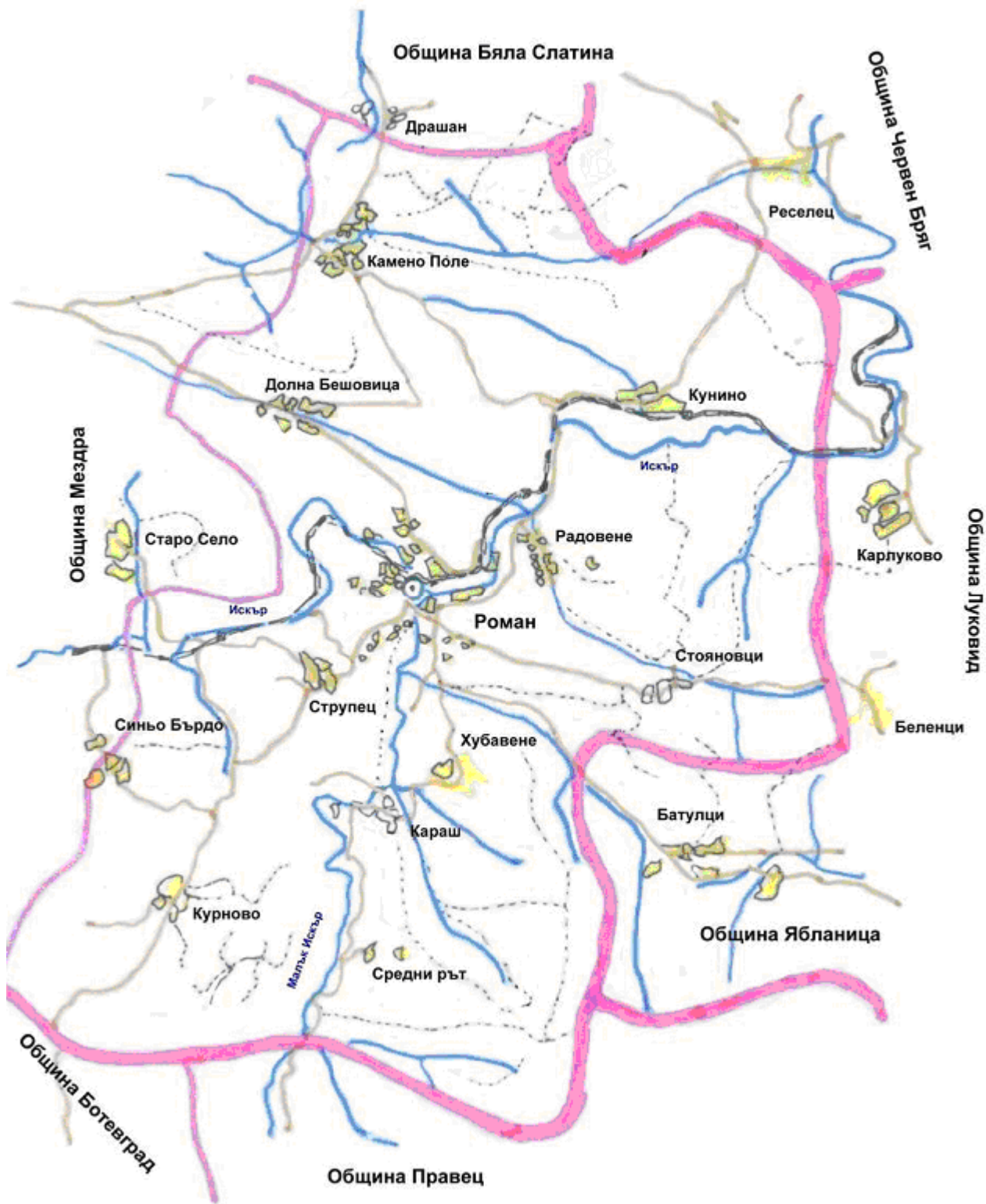

Карта на област Враца

Карта на общините в област Враца

КАРТА НА ОБЩИНА РОМАН

В таблицата са дадени териториите на землищата за всяко населено място.

Землище	Територия землище (дка)
гр. Роман	16325,308
с. Каменно поле	55939,705
с. Кунино	38897,103
с. Синьо бърдо	20893,542
с. Струпец	17337,621
с. Радовене	19665,285
с. Долна Бешовица	27425,787
с. Хубавене	24707,285
с. Курново	24458,818
с. Стояновци	11247,870
с. Средни рът	15445,553
с. Караш	22866,960
с. Марково равнище	6349,966
Всичко:	301560,803

Общата площ на урбанизираните територии се оценява на 11189 дка и включва 9449 дка селищни терени, 498 дка промишлени и складови терени, 7 дка курортни комплекси, 1152 дка застроени обекти извън населените места и 83 дка гробищни паркове.

Населени места	Урбанизирана територия, /дка/	Площ на населените места /дка/	Промишлени и складови зони, /дка/	Курортни комплекси, /дка/	Застроени обекти извън населените места, /дка/	Гробищни паркове, /дка/
гр. Роман	2066	1389	479		209	9
с. Долна Бешовица	1061	1008	-		53	
с. Каменно поле	1426	1172	-		245	9
с. Караш	978	967	-	7		4
с. Кунино	760	561	11		167	21
с. Курново	565	515	-		39	11
с. Марково равнище	111	111	-			
с. Радовене	582	537	1		40	4
с. Синьо бърдо	731	668	-		58	5
с. Средни рът	730	500	-		225	5
с. Стояновци	526	473	-		43	10
с. Струпец	915	870	-		43	2
с. Хубавене	738	698	7		30	3
Всичко:	11189	9449	498	7	1152	83

С най-голяма площ като абсолютна стойност е селищната територия на гр. Роман и селата Каменно поле и Долна Бешовица. Промишлените и складови зони са концентрирани главно в град Роман. На територията на община Роман няма обособени самостоятелни вилни зони.

5.1.1. Природни условия

Релефът на Община Роман е разнообразен – равнинен и полупланински с горски масиви и зони с равнинен релеф.

Територията на община Роман се отнася към Предбалканската област на Старопланинската сводово-верижна система. Обхваща най-източните части на Западния и най-западните части на Средния предбалкан. Надлъжно е прорязана от долината на р.Искър в средното ѝ течение, чиято долина в областта на района е 11 км, а напречно от долината на р. Малък Искър, с дължина в района – 17км. Надморските височини варират от 140-150 м по долината на р.Искър, на север и изток се издигат до 300-400 м/северно от с. Каменно поле/, а на юг и запад до 500-600м /”Струпецка могила”-583м, “Скравенски връх”-624м и др./. Съчетанието на предбалканските хълмове с речните долини придава специфичния физико-географски облик на общината, отнасящ се към Севернобългарската подобласт на умерено-континенталната климатична област. Характеризира се със студена зима, горещо лято, прохладна пролет и есен. Средномесечната януарска температура е -1°C , средномесечната юлска температура е 22°C , а средногодишната амплитуда достига 22°C . Във ветровития режим преобладават подчертано северозападните ветрове със скорост от 0,9 m/s до 1,8 m/s, а в отделни кратки периоди достига 3,2 m/s. Районът се характеризира с променлива облачност от 3-4 дни(през м.IV) до 8 дни(през м.I) мрачни дни. През споменатите месеци средната влажност варира от 50% до 70-80%. Валежите са от дъжд и сняг, като годишната им сума е 655 мм с максимуми през месеците май и юни, а минимумите през януари и февруари. Измерената минимална годишна валежна сума е 397 мм, а максималната – 1121 мм. Сезонното разпределение на валежите е неравномерно, като най-много са валежите през лятото (206.5 мм/годишно). Средният брой на дните без валежи е над 100, което в агроклиматично отношение отнася разглеждания район към слабозасушливите зони.

Средногодишният ход на разглежданите компоненти потвърждават здравословния умерено - континентален характер на климата в община Роман, който благоприятства за лечение и рекреация на екологичната характеристика на района.

5.1.2. Почви

Разнообразните геоморфоложки, топографски и климатични условия обуславят многообразието на почвообразователните процеси. Широко разпространение на територията на община Роман имат интразоналните хумусно-карбонатни почви. По склоновете, до 500-600 м надморска височина се наблюдават кафявите горски почви. По долината на р. Искър и притоците и ограничено развитие имат дълбоките, тежки алувиално-ливадни почви, разположени върху алувиални отложения. При наличието на високи подпочвени води, те създават благоприятни условия за развитието на ливадна растителност. Повсеместно явление в района е плоскостната ерозия, която се проявява предимно върху поземлените (селскостопански) ресурси.

5.1.3. Поземлени и горски ресурси – площи, процентно съотношение, собственост В таблицата са дадени вида на териториите и разпределението им по землища.

Землище	За нуждите на селското стопанство (дка)	За нуждите на горското стопанство (дка)	Населени места (дка)	Водни течения и водни площи (дка)	За нуждите на транспорта (дка)	Без код за вид територия (дка)	Добив на полезни изкопаеми (дка)	Всичко (дка)
гр. Роман	11040,677	2599,584	1866,510	556,197	230,339	32,001	-	16325,308
с. Камено поле	41983,682	12551,710	1192,521	10,200	174,949	-	26,643	55939,705
с. Кунино	26166,741	11269,178	571,236	469,183	236,088	18,750	165,927	38897,103
с. Синьо бърдо	14625,390	5390,783	667,519	104,363	105,487	-	-	20893,542
с. Струпец	10287,047	5802,665	870,317	227,821	149,771	-	-	17337,621
с. Радовене	14501,613	4184,262	540,364	348,860	90,186	-	-	19665,285
с. Долна Бешовица	22206,232	3848,105	1007,715	151,419	112,254	100,062	-	27425,787
с. Хубавене	13314,941	10137,006	919,567	175,099	92,911	-	67,761	24707,285
с. Курново	11519,891	12129,834	517,409	206,071	85,613	-	-	24458,818
с. Стояновци	7504,292	3245,482	396,103	78,501	23,492	-	-	11247,870
с. Средни рът	7329,725	7404,424	501,045	184,958	25,401	-	-	15445,553
с. Караш	10672,945	10815,728	967,259	309,396	60,023	-	41,609	22866,960
с. Марково равнище	2704,141	3530,337	110,701	-	4,787	-	-	6349,966
Всичко:	193857,317	92909,098	10128,266	2822,068	1391,301	150,813	301,940	301560,803

От данните в таблицата се вижда, че на територията на общината преобладават земеделските земи и горските площи.

Земеделски земи

Общата площ на земеделските земи е 193857.317 дка. Най-много земеделски земи са разположени в землищата на селата Камено поле, Кунино и Долна Бешовица. Най-малко е земята в с. Марково равнище. Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на община Роман. Земеделските територии на общината са с обща площ 193 857,3 дка и съставляват 64,28% от общата територия на общината. От тях обработваемата земеделска земя е 180 131 дка (92,92% от земеделските земи) - в т.ч. нивите и трайните насаждения са 92 333 дка (47,63% от общата площ на земеделските земи); ливадите и пасищата – 87 798 дка (45,29%). Пустеещите и др. земеделски земи възлизат на 13 726,3 дка (7,08%). От обработваемата земеделска земя нивите заемат 81 154 дка (45,05%), а трайните насаждения са на обща площ 11 179 дка (6,21%), като от тях 3 218 дка (28,79%) са лозя, а останалите са ябълкови и други овощни насаждения. Земеделските земи в района са предимно разпокъсани и маломерни, с наклони и част от тях са ерозирани. Според размерите, на отделните имоти и техния брой, земеделските земи в общината се разпределят както следва:

Площи на имоти – земеделски земи	Обща площ	Имоти	Средна площ на 1 земеделски имот	Относителен дял от общата обработваема земеделска площ
дка	Дка	броя	дка	%
до 3	42 401	27 848	1,523	23,54
от 3 до 10	67 468	13 462	5,012	37,45
от 11 до 30	26 146	1 744	14,992	14,52
от 31 до 60	7 753	193	40,171	4,30
от 61 до 100	6 121	80	76,512	3,40
от 101 до 200	6 049	44	137,477	3,36
от 201 до 300	3 001	13	230,846	1,67
над 300	21 192	31	683,613	11,76
Всичко:	180 131	43 415	4,149	100,0

Едва 16,79% - 30 242 дка са площите обработваема земеделска земя с размери над 100 дка предполагащи благоприятни възможности за развитието на модерно технологично и интензивно земеделие, особено като се има предвид обстоятелството че 27 069 дка от тях са заети от мери, ливади и пасища.

Земи от горски фонд

Площта за нуждите на горското стопанство е 92909.098 дка. Землищата с най- голямо наличие на горски територии са Камено поле, Кунино и Курново. Най-малко горските територии има в землището на гр. Роман. Горският фонд заема 30,81 % от цялата територия на общината. В таблицата е дадено разпределението му по землища и видове собственост.

Землище на населено място	Държавна частна/дка	Частна дка	Общинска публична дка	Държавна публична дка	Всичко дка
гр. Роман	1522,162	1039,632	-	37,790	2599,584
с. Камено поле	5490,204	7054,106	-	7,400	12551,710
с. Кунино	7245,318	3711,360	96,991	215,509	11269,178
с. Синьо бърдо	3228,385	1995,994	-	166,404	5390,783
с. Струпец	3051,415	2685,516	-	65,734	5802,665
с. Радовене	2240,411	1856,283	-	87,568	4184,262
с. Долна Бешовица	2753,521	1063,850	-	30,734	3848,105
с. Хубавене	3647,231	6099,929	-	389,846	10137,006
с. Курново	5716,686	6331,255	-	81,893	12129,834
с. Стояновци	1717,171	1525,370	-	2,941	3245,482
с. Средни рът	5440,962	1963,462	-	-	7404,424
с. Караш	7672,711	3129,032	-	13,985	10815,728
с. Марково равнище	1745,712	1619,533	-	165,092	3530,337
Общо:	51471,889	40075,322	96,991	1264,896	92909,098

Според вида на собствеността върху горите и горските площи относителният им дял в общия Горски фонд на територията на общината е както следва: 55,40% - държавна частна собственост, 1,36% - държавна публична, 43,13% - частна и 0,11% - общинска публична собственост. Горският фонд на територията на общината се управлява и стопанисва от Държавно лесничейство – Мездра, със седалище в град Мездра. Горите на Горско стопанство Мездра са разположени по северните склонове на Стара планина. В Горско стопанство Мездра е включен горският фонд от община Роман и от община Мездра.

5.1.4. Водни ресурси

Водните ресурси на Община Роман са от повърхностни и подземни води. Водните площи са 2800 дка., формирани главно от реките - 86,3% и язовирите - 9,68%. Останалите водни площи са незначителни и се формират от мочурища и блата.

Подземни води

Акумулирани са главно в наносните речни тераси на реките Искър и Малък Искър и притоците им, намиращи се на дълбочина от 3 - 8м. Подземните води в терасните отложения на р.Искър, р. Малък Искър и притоците им са порови по тип, безнапорни по характер. Те образуват общ хоризонт, свързан с водните строежи на реките. Практическото им значение е ограничено. Има изградени няколко шахтови кладенци и дренажи в района на ж.п.гара Струпец, с.Кунино и с.Хубавене. Основната част от подземните водни ресурси е съсредоточена в север-североизточната полудъга на общината – в района на селата Камено поле - Кунино, където в горнокредни карбонатни скали (варовици) са се формирали пукнатинно - карстови до карстови по тип подземни води. Те образуват значителни карстови водотоци, дренирани от карстови извори с голям но променлив дебит. Много от тях са каптирани, но не се ползват пълноценно. Повърхностни води Главните водни артерии за района са реките Искър и Малък Искър и притоците им – р. Бешовишка бара, р. Хърченска бара, р. Хубавенска бара, р. Стояновска бара и р. Курновска бара. Качествата на повърхностните води (р. Искър II к. и р. Малък Искър) са с значителна концентрация на амоний, нитрати, манган, желязо и някои тежки метали и не отговарят на изискванията за питейни води.

5.1.5. Подземни природни богатства

На територията на община Роман няма доказани находища от руди, нефт, газ и др. полезни изкопаеми, но широко разпространение имат нерудните природни богатства – висококачествени и климатостойчиви скално-облицовъчни материали за каменни /тротоарни/ плочи и блокове от два декоративни типа:

сиви и бозави пясъчници.

В района съществуват за ръчен добив на такива материали от множество местни кариери /с обща площ 400 дка/. По-голямата част от тях са изоставени по икономически причини, въпреки големите запаси в района на гр. Роман /"Голия връх"/, с.Синьо бърдо, с.Стояновци и други. Източно от с.Куново и с. Камено поле има разработена кариера за трошен камък за настилки и за вародобив / наличието на карбонатни скални маси/, които са в експлоатация.

5.1.6. Характерна флора и фауна, защитени територии и чувствителни екосистеми

5.1.6.1. Характерна флора

Община Роман се намира в Мизийска-горско растителна област към Предпланинската област на Старопланинската сводово-верижна система. В геоморфоложко отношение районът обхваща най-източните части на Западния и най-западните части на Средния Предбалкан, т.н. Типченишко-Струпецка платовидна зона на Веслецко-Панежкия район характеризиращ се с ридово-хълмист и нископланински релеф. Попада в два климатични района на Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област: климатичния планински и нископланински район на Севернобългарската подобласт и климатичния район на високите котловинни полета на Преходната планинско-котловинна и ридово-хълмиста поморфоложка област на източната част на Западна и западната част на Средна Стара планина. Във вертикално отношение попада в равнинно-хълмистия и хълмисто-предпланинския пояс на дъбовите гори (500-550м). Дървесната и храстоватарастителност е представена от съобществата на сухоустойчиви видове: различни видове дъб (летен дъб, благуна, горун и др.); мизийски бук; цер; габър; клен; липа; бяла акация; елша, трепетлика, офика, шестил, череша и др. От иглолистната растителност преобладава бял бор. Във влажните места покрай поречията на реките се срещат влаголюбиви

видове – полски ясен, топола, бряст, леска, мъждрян, люляк, шипка, малина, обикновен глог и др.

Има вековни дървета на средна възраст от 150 до 500 години. От храстовите видове са разпространени дрян, глог, шипка. В горския фонд преобладават издънковите и нискостеблени гори, както и горите за реконструкция – общо 66,6%. Горският фонд включва и редица непродуктивни площи, като долини, сечища, пожарища, скали, сипеи и други, чиято обща площ представлява – 5,84% от горските територии. Районът е богат на различни дървесни, храстовидни и лечебни диворастящи растения. Отделните видове са поставени под специален режим на опазване и ползване.

РиОСВ – Враца контролира спазването на специалния режим за опазването на находището и ползването на лечебните растения, дейността на билкозаготвителите в билкозаготвителните пунктове е складовете за билки, вида и количествата на билките за преработване и търговия, лицата, които събират билки или генетичен материал, по отношение на вида и количеството, както и начините и средствата за събиране и издадените позволителни.

Кметът на община Роман контролира ползването на лечебните растения в земите, водите и водните обекти – общинска собственост, в поземления фонд и в населените места посредством Наредба № 4 на Общински съвет гр. Роман от 2004 год. “Опазване на околната среда”. Към растителното разнообразие на Община Роман се включват и зелените площи в населените места. По разположението, вида и предназначението си зелените площи в населените места на общината биват:- паркове и градини за общо ползване; - насаждения със специално предназначение – зелени площи към обществени сгради, училища, детски заведения, спортни паркове и други; - растителност със санитарно-защитни функции край някои по-натоварени пътни артерии; - дворна зеленина, чиято интензивност е значителна в парцелите за индивидуално жилищно строителство.

5.1.6.2. Характерна фауна

Фауната е разнообразна, но с ниска степен на проучване. Преобладават средноевропейските, евросибирските и по-малко субмедитеранските видове. Района се характеризира с голямо биоразнообразие. Установени са над 500 вида растения, над 100 вида птици, над 80 вида бозайници, а в реките се срещат – скобар, бяла и черна мряна, клен и др. видове риби. Богата е и пещерната фауна.

Като характерни и типични за района от гръбначната фауна могат да бъдат посочени следните видове: бозайници – сърна, дива свиня, таралеж, заек; обикновена полевица, полска мишка и други; птици – бял щъркел, обикновен мишелов, керкенец, малък сокол, обикновена гургулица, обикновена кукувица, домашна кукумявка, черен бързолет, селска лястовица, градска лястовица, син синигер, полско врабче и други; влечуги - зелен гушер, ливаден гушер, водна змия, смок мишкар и други. Регистрирани в района са и някои защитени животински видове – малък креслив орел, сокол скитник, черен кълвач, ястреб и други.

5.1.6.3. Защитени територии и чувствителни екосистеми

На територията на община Роман няма природни паркове и природни резервати с национално значение, но има природни забележителности – вековни дървета, пещери, скални образувания, пещери и др. Вековните дървета са на средна възраст от 150 до 500 години. Към природните забележителности по смисъла на Закона за защитените територии се отнасят следните скални образувания и пещери:

- Червеница – скално образувание в землището на с. Кунино с площ 3 ха;
- Гълъбарника (3.5 ха), Самуилица I и Самуилица II – пещери в землището на с.Кунино с площ 3.5 ха;
- Чуклите (1 ха), Камарата (1 ха) и Каменния мост – забележителни скални образувания в землището на с. Каменно поле, които могат да се отнесат към Мустерската и Мадленската

култури. Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни директиви за опазването на околната среда: – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл.6 ал.1 т.3 и 4 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване местообитанията на птиците от Директива 79/409/ЕЕС) Защитена зона “Карлуковски карст” BG000332, обща площ 14210.78 ха. Тип J – Защитена зона по Директивата за птиците, която припокрива защитена зона по Директивата на местообитанията BG0001014 Карлуково; Тип K – Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Одобрена с решение на МС №122 от 02.03.2007 г. (ДВ бр.21/09.03.2007г.) От територията на община Роман в защитената зона попадат землищата на с.Кунино, с.Камено поле, с. Долна Бешовица.

2. За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл.6 ал.1 т.1 и 2 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване на природните местообитанията на видовете от Директива 92/43/ЕЕС) Защитена зона “Карлуково” BG0001014, обща площ 28841.93 ха. Тип K – Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Одобрена с решение на МС №122 от 02.03.2007 г. (ДВ бр.21 от 09.03.2007г.) От територията на община Роман в защитената зона попадат землищата на с.Кунино, с.Камено поле, с. Долна Бешовица, с.Радовене. Защитена зона “Бебреш” BG0000374, обща площ 6821.91 ха. Тип B – Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Одобрена с решение на МС №122 от 02.03.2007 г. (ДВ бр.21 от 09.03.2007г.) От територията на община Роман в защитената зона попадат землищата на с.Кунино и Средни рът, Хубавене.

5.2. Административно – териториална характеристика

5.2.1. Населени места

Територията на общината е 301,52 км² и съставлява 8,3% от общата територия на областта. Населените места обхващат площ от 10128.266 дка, а за нуждите на транспорта 1391.301 дка от общата площ на общината. Населението на общината е 6965 жители (НСИ – за 2009 г.) Общината не е гъсто населена за условията на страната. Средната гъстота на населението в общината е близо 23 д/км², при 60.6 д/ км² за областта и 117 д/км² за България. Град Роман има по-висока демографска плътност – 220 ж/км² от средната за общината. Община Роман включва общо 13 населени места – гр. Роман и 12 села. В административно отношение са обособени 7 кметства и 4 кметски наместничества. Град Роман е административен център на общината.

Отдалечеността на град Роман до останалите населени места в общината е показана в следната таблица:

Населено място	КМ
с. Камено поле	7.576
с. Кунино	8.729
с. Синьо бърдо	8.776
с. Струпец	2.31
с. Радовене	4.474
с. Долна Бешовица	4.603
с. Хубавене	5.716
с. Курново	9.223
с. Стояновци	7.687
с. Средни рът	13.257
с. Караш	5.56
с. Марково равнище	11.437

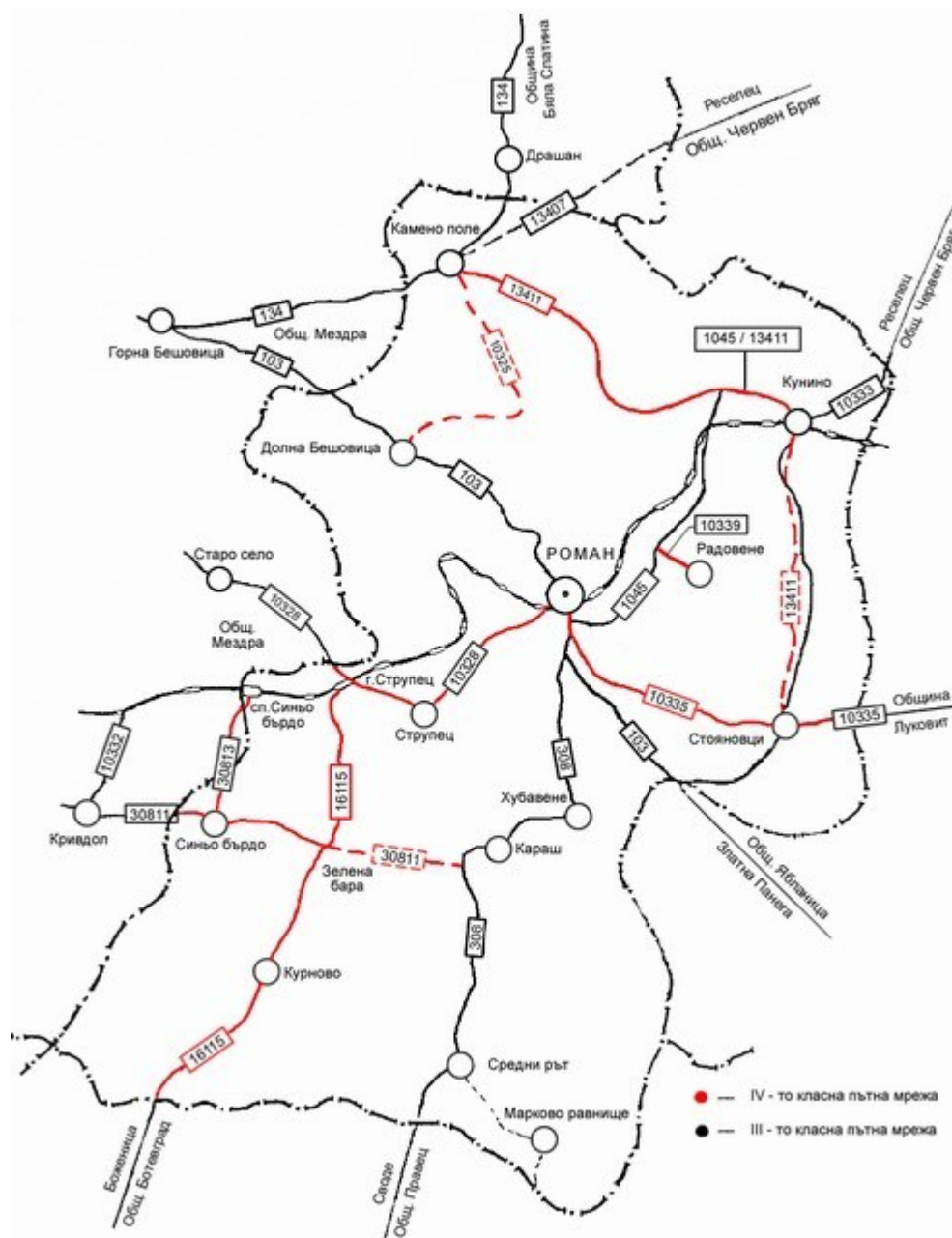

Схема с нанесе основните пътища в общината

Общината има добре изградена пътна мрежа, която позволява относително бърз достъп от населените места до общинския център. Пътищата от гр. Роман към съседните общини са разположени лъчеобразно, и са предимно от IV клас. Роман е разположен на централната жп. линия София- Варна на 104 км от София, 47 Км от Враца и 32 Км от Мездра. През 1900 г. е завършена жп. Отсечка Роман—Шумен, с която селището се включва изцяло в националната жп мрежа. В общинският център е разположена съвременна ж.п. гара от националната ж.п. мрежа /осигуряваща връзки с гр. София, със Северна и с Източна България/. Плътноста на пътната мрежа в общината е – км./100 кв. км. 51,1.

5.2.2. Институционална рамка

Обществените отношения, свързани с местното самоуправление и местната администрация са в съответствие със Закон за местното самоуправление и местната администрация (в сила от 17.09.1991 г. отразена деноминацията от 05.07.1999 г. Обн. ДВ. бр.77 от 17 Септември 1991г., изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г.). Общината е основната административно - териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Съставни административно-териториални единици в общините са кметствата и районите. Те се създават при условия и по ред, определени в закон. В общината се избира общински съвети и кмет на общината. В кметствата се избират кметове на кметства и кметски наместник.

Дейността на общинския съвет, на кмета на общината, на кмета на района и на кмета на кметството се подпомага от общинска администрация. Общинската администрация се структурира в дирекции, отдели или сектори. Общинският съвет може да създава служби на общинската администрация в отделни райони, кметства, населени места или в части от тях и определя функциите им. Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на: общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация; устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея; образованието; здравеопазването; културата; поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници, развитието на спорта, отдиха и туризма. благоустрояването и комуналните дейности; социалните услуги; опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси; Общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите определени със закон.

Структурата на Община Роман включва:

- Кмет на Общината,
- Заместник кмет "Общински социални услуги и Постановление на Министерски Съвет 66",
- Заместник кмет "Чистота, комунално-битови услуги и Национална програма временна заетост",
- 8 Кметове на кметства,
- 4 Кметски наместници.

Към Общински съвет Роман има постоянни комисии:

- Комисия по финанси, бюджет, общинска собственост и европейска интеграция
- Комисия по устройство на територията на общината, благоустрояване и комунални дейности, опазване на околната среда и използване на природните ресурси
- Комисия по образование, култура, спорт, туризъм, работа с младежта, здравеопазване и социални дейности
- Комисия по законност и опазване на обществения ред

Кметът на общината ръководи цялата изпълнителна дейност на общината; насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи.

Кметът на общината съгласно ЗУО, организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейната територия. Осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица на които е предоставено правото да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за събиране и съхранение на битовите отпадъци – кофи, контейнери и др.;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депото или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и др. територии на населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- разделното събиране на битовите отпадъци, вкл. отпадъците от опаковки, като определи местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране;
- определянето на места за поставяне на съдове, места за разделно събиране и площадки за временно съхранение на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори;
- организирането на дейностите по разделно събиране на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- осигуряването на информация на обществеността;
- осигуряване изпълнението на мерките в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците;

· разделното събиране и временното съхраняване на биоразградими отпадъци, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане;

В допълнение към управлението на смесените битови отпадъци, кмета трябва да осигури необходимата подкрепа за осигуряване и насърчаване на разделно събиране на рециклируеми отпадъци, за които производителите имат съответните задължения. Кметът на общината осигурява организирането на разделно събиране на отпадъци от опаковки. Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и при разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения се извършват от притежателите на отпадъците, от изпълнителя на строителството или разрушаването или от друго лице въз основа на писмен договор. Кметът на общината определя маршрута за транспортиране на отпадъците и инсталацията/ съоръжението за третирането им.

Кметът трябва да организира и контролира спазването на забраната за използване на старото депо за битови отпадъци “Вълчов дол”, намиращо се на територията на общината, същото с площ 5420 м2.

Общинският съвет съгласно ЗУО приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, включително биоразградими, строителни опасни отпадъци, образувани от физически лица и масово разпространени отпадъци на своя

територия. Общинският съвет, също така е задължен да определи размера на таксите за услугите по управление на отпадъците.

На теория кмета на общината отговаря за изпълнението на Програмата за управление на отпадъците. На практика тези задължения се делегират на други подчинени общински служители. Ежедневната работа по мониторинга на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците е въз основа на местното прието законодателство.

Институционалната рамка при управление на отпадъците в община Роман е:

Община	Отговорен ръководител	Отговорен административен персонал
Роман	Заместник Кмет	Главен експерт отдел „Екология“
		Главен специалист “СБКУ”;

Във връзка с чл.16 от Закона за управление на отпадъците е издадена Заповед с която кмета възлага функциите си по чл.15 от ЗООС и чл. 92, ал. 1 от ЗУО на кметовете на кметства в община Роман.

Разработената Програма за управление на отпадъците е важен документ за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво. Програмата е съобразена с изискванията на чл. 29 ал. 1 т. 1 от ЗУО и е неразделна част от общинската програма за околна среда. Заложения принцип “пълна отговорност на замърсителите” - “потребителите да заплащат пълните разходи както по производството и потреблението на продуктите, така и свързаните с тях разходи по опазване на околната среда; превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения” се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори. Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа “замърсителят плаща” е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентиранияте с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби. Таксата за битови отпадъци се събира от органите на данъчната администрация.

5.2.2.1. Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Луковит

Създадено е Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Луковит, което обхваща общините Тетевен, Луковит, Червен бряг, Ябланица и Роман. С решение № 17 от 13 март 2009 г., Окръжния съд на Ловеч регистрира юридическо лице - неправителствена организация с нестопанска цел с наименование "Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Луковит". Мястото на изпълнение на дейността на сдружението е гр. Луковит, ул. Възраждане №73. Регистрацията е въз основа на решения на 5 общински съвета – Луковит, Тетевен, червен бряг, Роман, Ябланица за създаване на сдружение. Органи на управление на Регионалното сдружение са общото събрание и председателят на сдружението. Целите, определени в учредителния документ на Сдружението са: Подобряване на качеството на услугите за събиране на отпадъци, транспортиране, третиране на битови отпадъци, както и други видове отпадъци, с еквивалентни на битовите отпадъци характеристики; Ефективно използване на ресурсите, генерирани в процеса на управление на отпадъците; оптимизиране на процесите, свързани с управлението на отпадъците с оглед намаляване на разходите, свързани с услуги за събиране на отпадъци;

- Транспортни услуги и третиране на битови отпадъци и приравнени на тях;
- Постигане на прозрачност и отговорност в процесите, свързани с управлението на отпадъците;
- Прилагане на националното законодателство за управление на отпадъците;
- Стимулиране и насърчаване на дейността отделните граждани да участват в дейностите за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога между държавата, местната власт и икономическите организации за решаване на конкретни проблеми при управление на отпадъците.

Гореописаните цели ще се постигат чрез предоставяне на консултации на общините- членове на сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците; организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управлението на отпадъците; осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на регионално депо за битови отпадъци; осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците; Организиране различни форми на обучение; разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците; провеждане на работни срещи, семинари и конференции; публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на сдружението; подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците.

Сдружението е създадено в обществена полза.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, строителните отпадъци и масово разпространени отпадъци. Предметът на допълнителна стопанска дейност е всякакъв вид търговски сделки, не забранени от закона и свързани с предмета на основната дейност. Приходите от тази дейност следва да се разходват изцяло за постигане на целите на сдружението. Сдружението се представлява от Общо събрание, Управителен съвет и Изпълнителен директор. Общото събрание включва всички членове на общините, участващи в сдружението, а всяка община е представена от кмета на общината. Общото събрание одобрява промени в устава, одобрява вътрешни актове и взема

решение за прекратяване на дейността или преобразуване. Общото събрание решава относно включване или изключване на някои от членовете на сдружението, избира членовете на управителния съвет, решава плащането на годишната такса за участие, също така решава относно участието на сдружението в други организации или създаването на търговски дружества и други юридически лица; утвърждава основните насоки и програми за дейността на сдружението; одобрява бизнес плана на сдружението, бюджета на сдружението; и др. Управителният съвет се състои от 5 члена. Членовете на съвета са кметовете на общините. Членовете на борда са избрани до изтичане на мандатите им. Избраният председател на управителния съвет е кмета на гр. Луковит, на чиято територия ще се изгради Регионалният център за управление на отпадъците.

5.3. Социално демографска характеристика

5.3.1. Население

Динамика на населението (брой) на Община Роман за периода 1956 – 2012 г (данни НСИ).

Населението на община Роман към 2011г. възлиза на 6 223 души, като населението в селата наброява 3 385 души. Гъстотата на населението на Общината е 20 души на км². Кметствата са 4 на брой, а в останалите 7 населени места са назначени кметски наместници.

Таблица 2. Сравнителни данни за община Роман

Район/Област/Община	Площ	Население към 2011г.	Гъстота на населението
РБългария	111 002 кв.км.	7 364 570 жители	66,35
Северозападен	19 070 кв.км.	847 138 жители	44,42
Област Враца	3 620 кв.км.	186 848 жители	51,61
Община Роман	301,52 кв.км.	6 223 жители	20,64

Населението на община Роман представлява 3.3% от общото население на област Враца. По брой население Общината се нарежда на 8 – мо място в областта. Разпределението на

населението по населени места към 2011г. е следното: гр. Роман – 2838 души, с. Долна бешовица – 266 души, с. Камено поле – 690 души, с. Караш – 47 души, с. Кунино – 501 души, с. Курново – 181 души, с. Марково равнище – 6 души, с. Радовене – 403 души, с. Синьо бърдо – 457 души, с. Средни рът – 30 души, с. Стояновци – 125 души, с. Струпец – 353 души и с. Хубавене – 326 души. По данни на НСИ, за периода 2007-2012г. се наблюдава намаляване броя на населението на Общината, което е представено в таблица 3.

Таблица 3. Демографски промени в община Роман

Година	Население на община Роман
2007г.	7 705 жители
2008г.	7 530 жители
2009г.	7 342 жители
2010г.	7176 жители
2011г.	6 223 жители
2012г.	6 021 жители

Фигура 1. Динамика на населението на община Роман за периода 2007-2012г.

Източник: НСИ

Населението на Общината е съсредоточено предимно в общинския център – гр. Роман – в него живее 45.60% от населението. Другите най-населени места са с. Камено поле, с. Кунино, с. Радовене и с. Синьо бърдо. Почти обезлюдено е с. Марково равнище.

2.1.2. Движение на населението.

2.1.2.1. Естествено движение.

Естественото движение на населението е един от основните компоненти, оказващи влияние върху динамиката на неговото развитие и възрастовата му структура. Бавният ръст на раждаемостта и покачването на смъртността са причина за неблагоприятните изменения на показателя „естествен прираст”, който е с отрицателни стойности. Статистическите данни за родените и починалите жители на територията на община Роман за периода 2007-2012г. са представени в таблица 4.

Таблица 4. Естествен прираст в община Роман за периода 2007-2012г.1

Година	Родени	Починали	Естествен прираст
2007г.	53	167	-114
2008г.	54	144	-90
2009г.	64	180	-116
2010г.	51	159	-108
2011г.	58	143	-85
2012г.	63	148	-85

Източник: НСИ

През 2012 г. населението на общината възлиза на 6233 жители, като повече от половината от населението е концентрирано в административен център гр. Роман, докато останалите жители живеят в 12 села от общината. Общо взето тази тенденция се запазва години наред.

В таблицата е дадена справка за механично движение на населението в страната, областта и общината през 2012 г. – (данни НСИ).

Област/община	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	139 098	64 650	74 448	154 827	71 082	83 745	-15 729	-6 432	-9 297
Област Враца	3 737	1 678	2 059	4 754	2 183	2 571	-1 017	-505	-512
Община Роман	147	68	79	219	103	116	-72	-35	-37

Данните от последната година показват, че в общината има слаб превес на женското население.

В таблицата е дадено естественото движение на населението през 2009 г. по област, община, пол (данни НСИ)

Област/ община	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	80956	41312	39644	108068	56849	51219	-27112	-15537	-11575
Област Враца	1787	880	907	3643	1867	1776	-1856	-987	-869
Община Роман	64	34	30	180	92	88	-116	-58	-58

По отношение на етническата си структура населението на община Роман се характеризира с еднородност. Огромната част от жителите са с български произход. По-компактни етнически групи от ромски произход има в селата Радовене и Камено поле и в гр. Роман (около 700 души).

Таблица 8. Етническа структура на населението по населени места към 2011г.

Населено място	Брой лица, самоопределили се към дадена етническа група	Българска		Турска		Ромска		Друга		Не отговорили	
		Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%
гр. Роман	1124	838	74.6	4	0.4	255	22.7	11	1	16	1.4
с. Долна Бешовица	61	60	98.4	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Камено поле	247	169	68.4	-	-	74	30	-	-	-	-
с. Караш	7	5	71.4	-	-	-	3.95	-	-	-	-
с. Кунино	452	440	97.3	3	0.7	-	-	4	0.9	-	-
с. Курново	156	155	99.4	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Марково равнище	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Радовене	330	303	91.8	-	-	27	8.2	-	-	-	-
с. Синьо бърдо	39	38	97.4	-	-	-	34.04	-	-	-	-
с. Средни рът	2	..		-	-	-	-	-	-	-	-
с. Стояновци	123	123	100	-	-	-	-	-	-	-	-
с. Струпец	299	282	94.3	-	-	17	5.7	-	-	-	-
с. Хубавене	43	43	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо за Общината	2883	2458	85.3	8	0.3	374	13	19	0.7	24	0.8

Източник: НСИ

5.3.2. Прогноза за брой на населението в средносрочен и дългосрочен аспект Тенденцията е за постоянно намаляване на населението в общината. Средният процент на изменение на населението за текущата спрямо предходната година за Община Роман е 98,19%.

Изменение на населението спрямо предходната година	2008-12	2012-17	2017-22	2022-32	2032-42
България	99.56%	99.56%	100%	100%	100%
Регион	98.74%	98.74%	100%	100%	100%
Община Роман	98.19%	98.19%	100%	100%	100%

Тенденцията за демографско изменение на населението показано по-горе е прогнозирано на база на годишно намаляване броя на населението с 1.81% до 2017 г. и последващо задържане до съответното ниво. Прогнозата за изменение на населението на всяко едно населено място в общината е дадена в таблицата по-долу.

Населено място/ год	2008	2012	2017	2022	2027	2032	2042
гр. Роман	3358	3121	2848	2848	2848	2848	2848
с. Долна Бешовица	346	322	293	293	293	293	293
с. Камено поле	809	752	686	686	686	686	686
с. Караш	114	106	97	97	97	97	97
с. Кунино	629	585	534	534	534	534	534
с. Курново	214	199	182	182	182	182	182
с. Марково равнище	11	10	9	9	9	9	9
с. Радовене	390	362	331	331	331	331	331
с. Синьо бърдо	543	505	461	461	461	461	461
с. Средни рът	28	26	24	24	24	24	24
с. Стояновци	149	138	126	126	126	126	126
с. Струпец	452	420	383	383	383	383	383
с. Хубавене	436	405	370	370	370	370	370
Община Роман	7479	6951	6344	6344	6344	6344	6344

5.3.3. Трудова заетост

Последните няколко години се характеризират с изразена ежедневна миграция – пътуване на населението извън границите на общината към големите съседни градове София, Враца, Мездра, както и към някои други съседни общински центрове.

Намаляването на броя на населението, в следствие на отрицателния прираст и външната миграция, водят до характеризирането на структурата на населението като регресивен тип структура – начален стадий. Характерно за възрастовата структура е, че продължава процесът на застаряване на населението на общината - което се наблюдава както за Врачанска област, така и за страната като цяло. Възрастовата структура на населението на общината показва неблагоприятни изменения – висок дял на възрастното население и нисък относителен дял на младите контингенти (до 18 г.). Особено изразено е това в някои от селата, където живеят предимно стари хора.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“, област Враца, нивото на безработица в област Враца към 31 март 2012г. е 19.28 % като нивото на показателя в община Роман е значително по-високо от средното за областта, относителния дял на трудоспособното население е 50,94%, а относителния дял на над трудоспособното население спрямо общия брой население е 30,58%.

*Таблица 10. Икономически активно население в община Роман към 2011г.**

Общо (от 15-64 г. възраст)	Икономически активно население			Икономически неактивно население
	Общо	Заети	Безработни	
3860	2340	1702	638	1520

Източник: НСИ

Върху обхвата на трудоспособната възраст влияние оказват както промените в броя на населението в отделните възрастови групи, така и законодателните промени във възрастовите граници на трудоспособната възраст след 2000 г. По отношение на заетостта най-голям относителен дял в общинската икономика заема търговията, която се извършва чрез обекти за търговия на дребно с хранителни и нехранителни стоки. Най-често дейността се извършва под формата на семеен бизнес. На второ място по относителен дял е хранително-вкусово производство, а на трето услугите. Значителен е броят на заетите в областта на горското стопанство, дърводобива, производството на каучук и изделия от пластмаса, строителство, както и сезонно – в земеделието.

Най-голям дял в промишлеността има металолееенето и металообработката. По-големи предприятия на територията на общината са фирмите „УАИЪР-Трейд“ ООД, "СТАЛ - 20" ЕООД и "МЕТИЗИ" АД. Голям е броя на заетите в сферата на образованието и здравеопазването.

Характерни за област Враца, както и в частност за община Роман, са значителните различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. Основният дял на безработните лица е ромското население в Общината. Голяма част от ромите не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява намирането и съответно наемането им на работа и включването им в общественния живот. По данни на ДБТ-гр. Мездра, филиал Роман, регистрираните безработни в Бюрото по труда към 2012г. са общо 752 души, от които 392 мъже и 360 жени. От тях 14.36% са ромско население. Без образование са регистрирани общо 66 души и 101 души са без квалификация. Основните фактори, обуславящи високата безработица в община Роман са: неблагоприятната структура на местната икономиката, която е доминирана от няколко промишлени подотрасъла и няколко малки и средно големи предприятия, чието ограничаване на дейността води до големи съкращения на работници; необходимост от оптимизиране на заетостта на приватизираните предприятия чрез минимизиране на разходите за работни заплати и съкращаване на работни места и слабоконкурентната в създадената пазарна среда структура на работната ръка(образователно, квалификационно и професионално ниво на работната сила и несъответствието му с наложилата се в община Роман професионална и квалификационна структура на кадрите, необходими за развитието на общинската икономика). Въпреки трудностите, за разглеждания период Общината е положила значителни усилия за подобряване квалификацията на безработните и повишаване на трудовата им мобилност. Разработен е и План за действие на община Роман в изпълнение на Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2012-2014г.

5.3.4. Усреднени показатели за доходите

Приходи на домакинствата	2008 (действ.)	2012	2017	2022	2027	2032	2042
Доход на домакинствата в България (в лв. годишно)	8604	9988	12152	14643	17561	21059	29705
Доход на домакинствата в Региона (в лв. годишно)	8423	9778	11897	14336	17192	20616	29081
Доход на глава от населението в България (в лв. годишно)	3471	4029	4902	5907	7084	8495	11984
Доход на глава от населението в Региона (в лв. годишно)	3375	3918	4766	5744	6888	8260	11651

Вариант 2 предполага годишен растеж от 3.8% за периода 2009 -2012; 4.0% годишен растеж за периода 2013 -2017; 3.8% годишен растеж за периода 2018 - 2022;3.7% годишен растеж за периода 2022-2032; и 3.5% годишен растеж за периода 2032 -2042 г. Многото на брой малки населени места показва селския характер на региона. Като цяло в малките населени места обществените услуги за населението са ограничени, а възрастта на населението е доста над средната. Източниците и ниво на доходи за населението в малките населени места са също силно ограничени - често издръжката е от селското стопанство и пенсии.

5.3.5. Процентно разпределение на селско и градско население Население към 31.12.2009 г. по област и община, местоживеене и пол (данни НСИ).

Област/ община	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7563710	3659311	3904399	5401214	2594604	2806610	2162496	1064707	1097789
Област Враца	196829	95378	101451	113467	54625	58842	83362	40753	42609
Община Роман	7342	3717	3625	3157	1613	1544	4185	2104	2081

Делът на градското население в Община Роман е много по-нисък от средния за Област Враца и страната.

5.3.6. Процентно разпределение на работещото население по сектори.

В общината е приета програма за насърчаване малкия и среден бизнес, ориентиран към предприятия с преработващо и обслужващо предназначение с оглед увеличаване на заетостта и намаляване на безработицата. Реализират се проекти за насърчаване на заетостта, предприемачество, обучение, преквалификация. Община- Роман се отличава с икономическа структура, доминирана от услугите.

Преструктуриране на производството и въвеждането на ново такова в общината не предстои на нито една от водещите фирми в региона. Негативна е тенденцията и за разкриване на работни места, както в обществената така и в частния сектор. Продължава да се задълбочава кризата в производството, поради оскъпяване на продукцията и стесняване на вътрешния пазар.

5.4. Икономическо развитие на общината

5.4.1. Икономическо състояние

Основен икономически показател за състоянието на местната икономика е „размер на произведена продукция”, в стойностно изражение. За периода 2010 - 2012г. произведената продукция има най-висока стойност през 2012г. – 26 018 хил.лв. и най-ниска през 2010г. – 12 589 хил.лв. За периода 2010-2012г., произведената продукция в общината е нарастнала 2.1 пъти: произведената продукция в отрасъл „селско, горско и рибно стопанство“ е нарастнала 3.1 пъти, а произведената продукция в индустрията отбелязва най-висок ръст от 5.3 пъти. Спад се наблюдава единствено в отрасъл „услуги“, чиято произведена продукция е намаляла 2 пъти. Произведената продукция в общината през 2012г. представлява 1.29% от общия размер на произведената продукция в област Враца. За анализирания период се наблюдава значителен ръст в размера на приходите от дейността на нефинансовите предприятия с 13 416 хил. лв. или 50.65%. Реализираните нетни приходи от продажби (НПП) за периода са с най – висока стойност през 2010г. – 22 652 хил.лв. и най-ниска през 2011г. – 16 050 хил.лв. Положителен факт е, че стойността на показателя през 2012г. е по-висока от средната стойност за анализирания период и се наблюдава ръст от 21.19 % спрямо 2008 г. Значителен ръст за периода се наблюдава и в разходите за придобиване на ДМА – почти 10 пъти по-високи през 2012г. спрямо 2010г.

Генерирането на твърди битови отпадъци обикновено е в унисон с икономическото развитие и подобряване стандарта на населението.

Фактор за устойчиво развитие на общината е стимулирането на развитието на сектора на малките и средни предприятия, развитието на местното предприемачество и укрепването на частния сектор. Малките и средни фирми в общината се характеризират с голямо разнообразие на предлаганите стоки и услуги по асортимент и номенклатура. Произвежданите в рамките на общината стоки и услуги от повечето малки и средни фирми се насочват към - търговия, ресторантьорство, ремонтна дейност, битови услуги. Факторите за подобен подход и структура на пазара се обясними: малки инвестиции, безработица, бърза обръщаемост и печалби, липса на платежоспособно търсене, липса на рискова инициативност и пр. Независимо от наличието на големия брой регистрирани малки фирми в общината, те

нямат достатъчно сериозен принос в общинската икономика. Ограничената им конкурентноспособност крие рискове от бързи фалити.

На територията на община Роман развиват дейност предприятия предимно от секторите: селско стопанство и преработваща промишленост, търговия; транспорт; хотелиерство и ресторантьорство. Около 40% от действащите фирми работят в сферата на търговията и услугите. Това са предимно магазини и заведения. На територията на Общината има изградени няколко склада за търговия на едро. В таблица 13. е представена структурата по икономически дейности на произведената продукция за периода 2010 – 2012г.

Таблица 13. Структура по икономически дейности на произведената продукция за периода 2010 – 2012г

Произведена продукция по отрасли в хил.лв.	2010г.		2011г.		2012г.	
	Хил.лв.	Отн.дял	Хил.лв.	Отн.дял	Хил.лв.	Отн.дял
Селско, горско и рибно стопанство	2 220	17.63%	Конфиденциални данни	-	6 959	26.75%
Индустрия	2 878	22.86%	Конфиденциални данни	-	15 360	26.75%
			данни			
Услуги	7 491	59.50%	9 424	46.21%	3 699	26.75%
Общо	12 589		20 392		26 018	

Източник: НСИ

Видно от представените данни, за анализирания период 2010-2012г. се наблюдава значителен спад на произведената продукция в отрасъл „услуги“, докато отраслите „селско, горско и рибно стопанство“ и „индустрия“ учеличават значително своя принос за икономиката на общината. Ръстът на произведената продукция в селското, горското и рибното стопанство е 3.13 пъти, а най-значителен е ръстът на произведената продукция в индустрията – 5.33 пъти.

През наблюдавания период, нетните приходи от продажби като показател имат относително постоянна стойност, която е най – висока през 2010г. – 22 652 хил.лв. и най-ниска през 2011г. – 16 050 хил.лв. Реализираните НПП в отрасъл услуги регистрират най-голямо намаление – спад от 2.34 пъти, докато реализираните НПП в отраслите „селско, горско и рибно стопанство“ и „индустрия“ остават относителни стабилни за разглеждания период. Размерът на придобитите дълготрайни материални активи (ДМА) определя степента на капитализация на територията. Разходите за придобиване на ДМА в община Роман са нарастнали близо 4 пъти през 2012г. спрямо 2010г. Броят на предприятията в Общината намалява за периода 2010-2012г. като през 2012г. функционират общо 129 предприятия – с 32 по-малко в сравнение с 2010г. Намаление на броя на предприятията е регистрирано във всички отрасли в икономиката на общината: намалението на предприятията в отрасъл „селско, горско и рибно стопанство“ за периода 2012-2010г. е 11; в отрасъл „индустрия“ за същия период функционират 3 предприятия по-малко, а в отрасъл „услуги“ – 18 предприятия по-малко през 2012г. спрямо 2010г. Броят на заетите лица в предприятията за периода 2010-2012г. е нарастнал с 10.74% или с 81 души, а броят на наетите отбелязва ръст от 15.35% или 99 души.

3.3. Структура на нефинансовите предприятия.

Предприемаческата активност в предприятията от нефинансовия сектор се измерва с броя на нефинансовите предприятия. Към 2012г. в община Роман има 129 предприятия. Микро предприятията до 9 души са преобладаващи в структурата на местната икономика - 119

микро предприятия или 92.25%, 7 малки предприятия (10-49 души). И 3 средни предприятия (50-249 души). Броят на предприятията в Общината намалява с 32 за разглеждания период.

5.4.2. Водоснабдяване, канализация и третиране на отпадъчните води

5.4.2.1. Водоснабдяване

Главната водна артерия за района е р. Искър и р. Малък Искър. Изворната област на реките са в Рила и Стара планина. Реките са предимно със снежно-дъждовно подхранване, характеризиращо се с ясно изразено пролетно-пълноводие през април, май и два минимума – зимен и летен. Водите на реките се използват за задоволяване на различни нужди: в бита, промишлеността и в селското стопанство – за напояване. В поречието на реките са изградени редица хидротехнически съоръжения.

Водоснабдяването и канализацията в община Роман е услуга, която се извършва от “ВиК” ООД – град Враца.

Питейно-битовото водоснабдяване на населените места в община Роман се извършва само от каптирани извори, дренажи и шахтови кладенци. Селата Караш, Средни рът и Марково равнище изобщо не са водоснабдени. Поради малкия брой жители и повишения здравен риск за ползване на водоизточници в ендемичен район, съгласно РМС №370/26.02.1967 г. Всички останали селища са централно водоснабдени.

Към края на 2005 г. е решено водоснабдяването на селата Радовене и Стояновци от кладенците в с. Кунино. Водоснабдяването на селата се осъществи след реализирането през 2002 – 2003 г. на първия етап от одобрен работен проект за "Допълнително водоснабдяване на с. Радовене, с. Струнец, с. Хубавене, с. Караш, гр. Роман и с. Кунино от кладенците при с. Кунино". През последните години се реши и водоснабдяването на гр. Роман. Все още на частичен режим през летния сезон са определен брой села. Основна причина за това е напояването на земеделските стопанства и намаляването на естествените водни ресурси през лятото. Водопроводната мрежа в общината е остарялата и амортизирана. Съоръженията (основно помпените станции) от водоснабдителните системи са изградени преди повече от 40 години. 90 % от водопроводната мрежа е изградена от съдържащите азбест – етернитови тръби. Няма изградени пречиствателни станции за питейни води.

Водните загуби са резултат основно от лошото техническо състояние на мрежата, обуславящо големи скрити течове и аварии и от немалкия дял на кражбите на вода от абонати на дружеството. В последните години усилията са насочвани към подобряване на количествените и качествените параметри на помпите. Има необходимост от допълнително водоснабдяване, реконструкция и ремонт на водопроводната мрежа в община Роман.

Необходимо е изграждане на пречиствателна станция за питейни води с цел подобряване на социалната и екологична среда. Това би подобрило качеството и гарантирало количеството на необходимата за потребление вода и би имало икономически ефект за развитие на туризма и курортното дело в Общината.

5.4.2.2. Хидромелиорации.

Стопанско значение за района на община Роман имат водите на р. Искър и р. Малък Искър и притоците им р. Радовене, р. Ръчене, р. Хубавене, р. Стояновска, Водите се използват за задоволяване на различни нужди – в бита, промишлеността и за напояване. В поречието им са изградени редица хидротехнически съоръжения.

Със стопанско значение са изградените МВЕЦ „Искра” при гр. Роман и МВЕЦ „Кунино” в района на с. Кунино на р. Искър. На р. Малък Искър – западно от село Хубавене е изградена помпена станция за промишлено водоснабдяване на „МЕТИЗИ” АД. Със стопанско значение са и малките язовири - при с. Стояновци и с. Курново.

Язовирът при с. Стояновци се намира източно от гр. Роман и е въведен в експлоатация през 1959 г. Язовирът при с. Курново е въведен в експлоатация през 1966 г. Водите им се използват за напояване на прилежащите обработваеми земи. Наличието на микроязовири

благоприятства създаването на рибовъдни стопанства. Микроязовир – с. Стояновци е отдаден на концесия за риборазвъждане.

В бъдеще за поддръжка, реконструкция и изграждане на нови хидромелиорационни съоръжения ще се разчита на инициативата на собствениците на земеделски земи и земеделски кооперации, като финансирането ще се осъществява със собствени средства, кредити и целеви субсидии по национални и международни програми.

5.4.2.3. Канализация и пречистване на отпадъчните води.

В общината липсва канализационна мрежа, няма изградени междуселищни външни колектори и пречиствателни съоръжения. В момента гр. Роман няма изградена цялостна канализационна мрежа, има изградени отделни нейни клонове. Около 400 м канална мрежа отводнява южната част на града, застроена с многоетажните жилищни блокове, като след септичната яма, последният участък зауства в р. Малък Искър. Използваем е и канала, който е построен за административната сграда и бл.6 в центъра на града.

Битово-фекалната вода в останалите парцели става чрез попивни ями. За предпазване от скатни повърхностни води в южната част на града има изграден охранителен канал с дължина от 450 м. От този канал, повърхностните води се отвеждат в река Малък Искър. В общината има изградена пречиствателна станция с биостъпало за промишлени отпадни води в завод "Метизи" АД. Към пречиствателната станция има изградени изсушителни полета, които позволяват целесъобразно третиране на утайките и използването им след това за наторяване. Пречиствателната станция има достатъчен капацитет за пречистване и на градските отпадни води. Един от проблемите на Водоснабдителната и канализационна системи в община Роман е липса на собствени финансови средства за реконструкция, модернизация и разширяване на В и К системата. Има изготвени идейни проекти за изграждане на канализационна мрежа и Пречиствателна станция за отпадни води на гр. Роман. Изграждането на канализационна мрежа се явява едно от най-необходимите и сигурни мероприятия за подобряване на екологията на града, а от там и на следващите населени места по течението на р.Искър.

5.4.3. Използвани енергоносители, начин на отопляване

5.4.3.1. Електроснабдяване

Територията на община Роман е прорязана от долината на р.Искър. Средното многогодишно водно количество на р.Искър при гр. Роман е 66,4m³/s, а на р.Малък Искър 11,5m³/s. При 95% обезпеченост минималните им средномесечни количества са съответно 2,02m³/s и 0,28m³/s. Частичното им коригиране и андигриране на р.Искър източно от гр. Роман /при завод "Метизи"/ и на р. Малък Искър не оказва съществено влияние върху водните им количества и водните им стоежи.

На територията на гр. Роман, на р. Искър е изградена ВЕЦ "Искра" на течащите води. В момента ВЕЦ "Искра" е частна ВЕЦ. Проектната ѝ мощност е 1000 kw и годишно производство от 6 500 000 kWh. Има издадено разрешение за водоползване от МОСВ.

"ВЕЦ Кунино", с.Кунино - на р.Искър, функционира с проектна мощност 4 080 kw и годишно производство от 26 000 000 kWh. Община Роман е собственик на 40% от капитала на дружеството, а основен инвеститор е "Ривър Енерджи" АД.

През 2003г. е одобрен на ЕСУТ инвестиционен проект за изграждане на ВЕЦ "Долна Бешовица", с. Долна Бешовица - на водите на р.Искър с проектна мощност 4950 kw и годишно производство от 28 000000 kWh.

По информация от "Енергопроект-Хидроенергетика" ООД, София, свободният хидроенергиен потенциал на реките Искър и Малък Искър на територията на община Роман може да бъде оползотворен чрез изграждането на ВЕЦ "Струпец" на р.Искър с мощност около 3 200 kw и на 3 малки ВЕЦ на р.Малък Искър с обща мощност около 2 000 kw. Общото средно годишно производство от тази ВЕЦ е около 28 000 000 kWh. Изграждането на водноелектрическите централи, които ще оползотворят свободния хидроенергиен потенциал на реките Искър и Малък Искър, е от значение за социално-икономическото развитие на

община Роман. Енергопреносната мрежа и съоръжения на територията на Общината са в добро техническо състояние, с достатъчен резерв и като цяло задоволява нуждите на населението и на промишлеността.

Основните проблеми на Енергопреносната инфраструктура в община Роман могат да се обединят в следните насоки:

неефективност на част от възловите станции;

- отклоненията на въздушните линии от главните магистрали са остарели и подлежат на ремонт;

- изграждане и ремонт на изградените трафопостове за да отговарят на съвременните изисквания;

5.4.3.2. Отопление

Отоплението на населението в общината е основно на твърдо гориво – дърва и въглища.

5.4.3.3. Газификация

В община Роман има изградена газоразпределителна станция в района на промишлената зона, захранваща се от отклонение от централния гозопровод на с. Чирен за снабдяване на промишлените нужди на “Метизи” АД. Съгласно приетата Общинска стратегия за енергийна ефективност на Община Роман се предвижда газификация на общината, реализация на проекти за използване на алтернативни енергийни източници като слънчева енергия, вятърна енергия, растителна биомаса и други.

5.4.4. Промишленост и строителство – производствен потенциал, структуроопределящи отрасли, произведена продукция; конкретни предприятия и дейности като източници на отпадъци

В община Роман са развити: металолеене и металообработка и хранително-вкусова промишленост - хлебопроизводство, сладкарство, месопреработка, млекопреработка. Има изградени бензиностанция и газстанция. Община Роман оказва активно съдействие и подпомагане за развитието на малкия и среден бизнес. Повечето от добре работещите фирми на територията на общината са предимно частни (малки и средни).

По-големи предприятия на територията на общината са :

- "МЕТИЗИ" АД - предприятие за производство на стоманени телове и въжета.

Произвежда телове от ниско- и високовъглеродни стомани с различнопредназначение; стоманени въжета с различни конструкции и предназначение - с органична или с метална сърцевина; сапани, оградни мрежи - черни и поцинковани; тъкани сита и ситови повърхности; гвоздеи с общо предназначение и гвоздеи за бетон; неизолирани алуминиеви и алуминиево - стоманени проводници.

- "СТАЛ - 20" ЕООД - предприятие за производство на товароухватни съоръжения. Сапаните се изработват ръчно (чрез заплитане на въжето) и се запресоват с алуминиеви втулки. Фирмата разполага с голяма материална база, собствен стенд за изпитание на продукцията и притежава сертификата за качество ISO 9001:2000;

- ЕТ "ХИМЕТ-99" - химически цех. Намира се на площадката на бившия химически цех към ТПК “Искър” и се занимава с дестилиране на сярна киселина.

- "ВАРИЯ" ООД - експлоатира водноелектрическа централа на р.Искър;

- ЕТ "Соня Георгиева - Ники'93" - Търговска верига и складове на едро;

- Уайър Трейд ООД – производство на метални изделия и техните производни;

- цехове за производство на хляб и хлебни изделия, безалкохолни напитки и млечни произведения и други хранително-вкусови производства.

По отношение на заетостта най-голям относителен дял в общинската икономика заема търговията, която се извършва чрез обекти за търговия на дребно с хранителни и нехранителни стоки. Най-често дейността се извършва под формата на семеен бизнес.

На второ място по относителен дял е хранително-вкусово производство, а на трето услугите. Значителен е броят на заетите в областта на горското стопанство, дърводобива, производството на каучук и изделия от пластмаса, строителство, както и сезонно – в земеделието. Най-голям дял в промишлеността има металолееенето и металообработката. По-големи предприятия на територията на общината са фирмите "СТАЛ - 20" ЕООД и "Метизи" АД. Голям е броят на заетите в сферата на образованието и здравеопазването. Към "Метизи" АД - предприятие за производство на стоманени телове и въжета има "екологичен цех", занимаващ се с третиране и депониране на отпадъци от производството в т.ч. и на опасните отпадъци.

Отработените байц разтвори постъпват в „екологичен цех“, където се извършва неутрализация с варово мляко до рН7-8. В участък „Неутрализация“ се експлоатират 2 броя трехтери /утайтели/ поддържа се затворена системата за повторно използване на производствените отпадъчни води от инсталациите, след неутрализация на киселинния сок и отпадъчните води от сярно-киселото байцване. Производствените отпадъчни води са включени в оборотен цикъл. Отпадъкът от варова пепелина се събира и съхранява на площадката на Дружеството и се използва при извършване на строително-ремонтни дейности.

Към ЕТ "Химет-99" има изградени два утайтеля за събиране на утайките. Отпадъкът от производството е сулфатна утайка. Събира се, неутрализира се по варов способ и се съхранява в обезопасена шахта на територията на предприятието, като един път годишно се предава за обработка и депониране в "екологичния цех" на "Метизи" АД.

5.4.5. Търговия и услуги

Около 40% т действащите фирми работят в сферата на търговията и услугите. Това са предимно магазини и заведения. На територията на общината има изградени няколко склада за търговия на едро. Генерираните отпадъци от обектите на търговия и услуги са приравнени към тези от бита, като е отчетен броят на заетите, броят на местата в заведенията, броят на складовете на едро, спецификата и сезонния характер на извършваната дейност. Обичайно отпадъците се изхвърлят в кофите и контейнерите за събиране на смет, а понякога се изгарят. Депонират се на общинското депо.

5.4.6. Селско стопанство

Поземлените ресурси са основен фактор за развитието на земеделието на територията на община Роман. Земеделските територии са с обща площ 193 857,3 дка и съставляват 64,28% от общата територия на общината. От тях обработваемата земеделска земя е 180 131 дка (92,92% от земеделските земи) - в т.ч. нивите и трайните насаждения са 92 333 дка (47,63% от общата площ на земеделските земи); ливадите и пасищата – 87 798 дка (45,29%). Пустеещите и др. земеделски земи възлизат на 13 726,3 дка (7,08%). От обработваемата земеделска земя нивите заемат 81 154 дка (45,05%), а трайните насаждения са на обща площ 11 179 дка (6,21%), като от тях 3 218 дка (28,79%) са лозя, а останалите са ябълкови и други овощни насаждения. Земеделските земи в района са предимно разпокъсани и маломерни. Само 16,79% - 30 242 дка са площите обработваема земеделска земя с размери над 100 дка, предполагащи възможности за развитието на модерно интензивно земеделие, като се има предвид че 27 069 дка от тях са заети от мери, ливади и пасища. Растениевъдство В полската и котловинната част на общината са разположени земите подходящи за развитие на интензивно земеделие, овощарство, лозарство и др. В полската част на района на общината са разположени обработваеми земеделски земи, с възможност за напояване. В по-малки количества, главно за лично ползване, се отглеждат царевица, картофи и зеленчуци. В областта на растениевъдството основен дял заемат зърнено-житните култури:

хлебна пшеница, ечемик, овес и различни по видове състав тревни смеси за нуждите на животновъдството. Преобладават площите обработвани от земеделски кооперации (ЗКПТУ с. Кунино – 3 000 дка, ЗК с. Радовене – 1 000 дка и др.) и частни фирми (“Стил Трейд” ЕООД – 6 300 дка в с. Камено поле). В общината има възможност за възстановяване на ябълкови масиви, за възстановяване и създаване на нови лозови насаждения и за създаване на нови масиви с трайни насаждения от вишни, малини, касис, арония и други. Освен това съществуват възможности за насърчаване на отглеждането на гъби, билки и рибовъдство. Определящ фактор за разширяване на производството от тези култури са изкупните цени на добитата готова продукция.

Полското зеленчукопроизводство на територията на общината е слабо развито, като добиваната от него продукция се използва главно за лични нужди на земеделските стопани. Земеделски земи на територията на общината разположени в планински, предпланински и хълмисти райони се характеризират с ниско плодородие. Голяма част от тях са пустеещи земи, мери, пасища и ливади. Тези земи са подходящи за отглеждане на някои сухоустойчиви растителни култури - етерично-маслените и на някои технически култури, както и за развитието на пасищно животновъдство и производство на сено от естествени ливади, мери и пасища.

Основните проблеми в развитие на растениевъдството в община Роман са в следните насоки:

- разпокъсаност, маломерност и отдалеченост на голяма част от земеделските земи; голям процент пустеещи земеделски земи;
ниско ниво на механизация;
- липса на растително- защитни мероприятия;
- липса на икономическа заинтересованост и лична финансова обезпеченост за развитието на земеделска дейност в значителна част от дребните и някои средни земеделски производители;
- липса на пазар за селскостопанска продукция;
- липса на реален пазар на земята.

Животновъдство

Развитието на животновъдството е свързано с наличните поземлени ресурси, в които преобладават мери, пасища и ливади – 87 798 дка (45,29% от селскостопанските поземлени ресурси в общината). В резултат на реформите в животновъдството през последните 15 години, изразяващи се главно в ликвидиране на едрите форми на стопанисване на животновъдните комплекси и на пасищата, е налице значителен спад в поголовието на селскостопанските животни. Почти цялата животновъдна продукция се произвежда в частния сектор. В общината преобладава отглеждането на единични бройки или малки стада от отделните видове животни в личните стопанства. В много случаи местното животновъдство се осъществява при неподходящи хранителен режим, битови и санитарно- хигиенни условия, оказващи значително влияние върху обема и качеството на добиваната от тях животинска продукция.

В последните години се наблюдава известна тенденция на окрупняване на животновъдното производство в малки и средни животновъдни ферми в областта на говедовъдството и овцевъдството, като например фермите Тошел (за крави и телета) в с. Струпец, в село Караш – земеделски производител Веселин Скравенски (отглежда 66 крави и телета), в село Долна Бешовица – АГРО КОНСУЛТ ООД отглежда крави, както и на някои индивидуални частни селскостопански производители. В подотрасъл говедовъдство се отглеждат предимно породите “Кафяво”, “Черно-шарено” и “Симентал”. В овцевъдството приоритет имат кръстоските с по-висока млечност. Значително нарастване за бележат птицевъдството, свиневъдството, овцевъдството, отглеждането на кози, пчеларството и яйцепроизводството. На територията на община Роман съществуват също така благоприятни условия за интензивно развитие на пчеларството и бубарството. След внедряване на подходящи форми на стопанисване и на съвременни технологии, съществуват предпоставки

за бъдещо развитие на сертифицирано биологично земеделие и пасищно животновъдство като ключово бъдещо направление за селското стопанство на общината.

Остатъците от растениевъдната продукция на полето се третира чрез заораване. Същите отпадъци, при отглеждане в дворовете в селата обикновено се извозват и депонират на определени места за битови отпадъци или се смесват и депонират заедно с отпадъците от животновъдството. В гр. Роман има определени площадки за временно депониране на отпадъците от селскостопанска дейност. Крайно депониране на общинското сметище. Извозват се и се депонират от общинска фирма.

На територията на община Роман е имало 4 склада за пестициди, намиращи се в селата Камено поле, Кунино, Радовене и Синьо бърдо. През 2001 г. Общината с финансово съдействие на МОСВ, отпадъците са събрани, натоварени, извозени и предадени в склад на “Агроекохим” АД Враца – общо 20145 кд негодни, залежали и забранени фитопармацевтични препарати (хербазин, агрифлан, зелон, нитратни и др.). по този начин е ликвидирано наличието на такива опасни отпадъци на територията на община Роман.

5.4.7. Горско стопанство

Площта на горския фонд на община Роман е 92 909,098 дка. Горският фонд заема 30,81 % от цялата територия на общината. В горския фонд преобладават издънкови и нискостеблени гори, както и горите за реконструкция – общо 66,6%.

Таблица 15. Разпределение на горския фонд по землища и видове собственост към 2012г.

Землище на населено място	Държавна частна/ (дка)	Частна (дка)	Общинска публична (дка)	Държавна публична (дка)	Всичко (дка)
гр. Роман	1522,162	1039,632	-	37,790	2599,584
с. Камено поле	5490,204	7054,106	-	7,400	12551,710
с. Кунино	7245,318	3711,360	96,991	215,509	11269,178
с. Синьо бърдо	3228,385	1995,994	-	166,404	5390,783
с. Струпец	3051,415	2685,516	-	65,734	5802,665
с. Радовене	2240,411	1856,283	-	87,568	4184,262
с. Долна Бешовица	2753,521	1063,850	-	30,734	3848,105
с. Хубавене	3647,231	6099,929	-	389,846	10137,006
с. Курново	5716,686	6331,255	-	81,893	12129,834
с. Стояновци	1717,171	1525,370	-	2,941	3245,482
с. Средни рът	5440,962	1963,462	-	-	7404,424
с. Караш	7672,711	3129,032	-	13,985	10815,728
с. Марково равнище	1745,712	1619,533	-	165,092	3530,337
Общо:	51471,889	40075,322	96,991	1264,896	92909,098

Източник: община Роман

Горският фонд включва и редица непродуктивни площи, като долини, сечища, пожарища, скали, сипеи и други, чиято обща площ представлява – 5,84% от горските територии. Горите се стопанисват от Държавно лесничейство “Мездра”. Те са основен компонент на околната среда и са ключов икономически и социален фактор за развитието на общината. Поддържат биологичното развитие на района, подобряват климата, регулират водния режим, създават благоприятни условия за развитие на дивеча, представляват важен обект на местния туризъм, отдых, почивка. Горите в района имат и голямо противоерозионно и защитно-водохранно значение. Предлагат добра база за развитие и на местното ловно стопанство. От тях се добиват значително количество строителна дървесина и дърва за огрев. Дърводобивът, лесокултурната дейност, добивът на диворастващи гъби, билки и горски плодове дават възможност за допълнителни доходи на населението. Лесоустройствения проект на ДЛ “Мездра” осигурява надеждни предпоставки за съхраняване, стопанисване и

ползване на горския фонд. В горите и земите с основно дървопроизводителни и средообразуващи функции организацията на стопанисването е насочена преди всичко към разширеното възпроизводство на дървесина, но и към запазване и повишаване на чистотата на гората. Предвидени са подходящи сечи и залесявания. Стопанисването в защитните и рекреационни гори и земи има за цел непрекъснато подобряване и увеличаване на туристическите им функции. При тях ползването на дървесина е второстепенна задача. В защитните гори основната цел е запазване на съществуващата растителност и почвата, както и ограничаване на ерозионните процеси чрез подходящи мероприятия, подобряване на ландшафта около тях. В рекреационните гори и територии предимство е дадено на здравно-украсните функции на горите и създаване на подходящи условия за туризъм и краткотраен отдих на населението.

Всички гори на територията на община Роман следва да се стопанисват въз основа на изпълнение на лесоустройствените проекти. Размерът на годишно ползуване в горите се определя от лесоустройствения проект. Освен добив на дървесина внимание следва да се обръща и на залесителните мероприятия. В горите с дървопроизводителни и средообразуващи функции залесяването трябва да има предимно производствена цел. В горите с особени/специални функции залесяването следва да е с оглед увеличение на защитно-водохранните, защитно-противоерозионните и здравно-украсните им функции. За правилното реализиране на лова и риболова на територията на общината е необходимо стриктно да се изпълнява и ловноустройствения проект – като неделима част от лесоустройствения проект. В горските масиви редовно се правят проверки за незаконна сеч, контролират се пътища и пътеки, на нарушителите се съставят актове и се налагат наказания. С връщането на гори на техните собственици (43,13% от общата площ на горския фонд на общината) се осигурява допълнителен доход за развиване на базата на собствен ресурс, съгласно изискванията на Закон за горите. Съществуват добри условия за добив на билки, горски плодове и диворастящи гъби. На територията на горския фонд ще се осъществяват и в бъдеще редица странични ползвания – паша на едър и дребен рогат добитък, добив на сено от голите площи, добив на листен фураж при провеждане на сечи и почистване на просеки. В бъдеще горските територии следва да бъдат използвани по-активно и от гледна точка на потенциала им за развитие на някои алтернативни форми на туризъм /фото-сафарита, научен - наблюдение на редки птици и други/ - при отчитане на европейските изисквания за съхранението, опазването и развитието на горската флора и фауна, както и за екологичното въздействие на горите. Не се полагат специални грижи (освен стандартните, заложиени в Лесоустройствените проекти) по събиране и депониране на отпадъците им.

5.4.8. Туризъм

Община Роман разполага с добър потенциал за развитие на курортното дело и на разнообразни форми на туризъм. Добра предпоставка за развитие на културен туризъм са: десетките археологически паметници от различни времена и епохи, манастирите, църквите и читалищата в населените места в общината, съхраненият фолклор и традиции на местното население. В района на община Роман са запазени уникални археологически находки, които все още не са проучени и популяризирани. Град Роман е разположен върху останки от селище от Бронзовата епоха (2000 г. до н.е.). Доказателство за това са откритите останки от живота на първобитния човек – кремъчни, каменни и костни оръдия на труда, датиращи от средния и късен палеолит. Различните археологически паметници, като граничен камък от римско време, вила “Рустика”, римската крепост “Крив град”, наблюдателната кула на могилата край с.Струпец /датирана от първото българско царство/, останките от “Романова крепост” /разрушена по време на турското нашествие/ не са адаптирани за туристически посещения.

По десния бряг на р. Малък Искър, югоизточно от гр. Роман в местността "Китката" има лесопарк в непосредствена близост до “Романова крепост”. На 1 км южно от с. Струпец се намира “Струпецкия манастир” с триетажни манастирски сгради, строени през 1857 г. В

малката църква към него са запазени стенописи от XVI век. В с. Долна Бешовица се намира "Долнобешовския" манастир /възникнал първо като болярска черква по време на Втората българска държава, а през VII век е съградена манастирска та сграда от майстор Павел от с. Долна Бешовица/ - разположен в полите на гористия връх "Чичера". От 1893 г. има читалище в гр. Роман - "Христо Ботев", което и до сега развива културна дейност. Във всички поголеми села има функциониращи читалища и черкви. Населението в района е съхранило самобитния си фолклор. Голям е потенциалът за развитие на екотуризъм и селски туризъм по поречието на река Малък Искър и изграждането на туристически маршрути и екопътеки на територията на общината, където природата е запазена непокътната. Природни забележителности са скалните образувания и пещери край с.Кунино;

с.Каменно поле по река Ръчене - течаща в живописна каньоновидна долина и други.

Природните дадености и разположение на общината предлагат условия за развитие на ловния и риболовния туризъм, които понастоящем се развиват спонтанно. В общината съществуват възможности за разнообразни форми на взаимнодопълващ се туризъм – екологичен, селски, културен, ваканционен, лечебен, ловен и риболовен туризъм и др. Основните проблеми в развитие на туризма и курортното дело на територията на Община Роман се свеждат до липса на финансови възможности за реставрацията и съхранението на историческите обекти, поддържането на туристическата база от настоящите собственици, ограничени инвестиции в нови туристически обекти, липса на реклама, състоянието на общинската инфраструктура и др.

Съществуващата туристическа база в Община Роман не съответства на значителния потенциал за развитие на курортното дело и на разнообразни форми на туризъм в общината. Места за настаняване предлагат Струпешкият манастир "Св.Пророк Илия" с 50 легла, красивата вила „Горска фея" в околностите на с.Караш с 20 места, семейните хотели в с.Долна Бешовица и с.Караш и туристическата хижа край Роман /до Романова крепост/, която може да бъде обновена. Предлагат се под наем частни къщи в селата, оборудване и пригодени за отдих и туризъм, главно в областта на селския туризъм. За изброените обекти не се полагат специални грижи (освен стандартните) по събиране и депониране на отпадъците им.

Важен фактор за бъдещето развитие на туризма е умелото използване на уникалния лечебен климат на община Роман в ключов мотив за превръщането на Общината във водеща в национален и международен мащаб туристическа дестинация. Уникалният климат на района, произтичаща от съчетанието на неголяма надморска височина (164 м.) с мека зима и хладно лято и с доказано благоприятстващо въздействие за профилактика и лечението на широк кръг от болести на дихателната система. На тази основа през 1952г. в гр. Роман е създадена и успешно функционира Специализирана национална болница за лечение на белодробни болести. Атрактивен за пациентите и важен за лечебния процес е и огромния парк, в който е разположено лечебното заведение. Основен проблем в съвременното развитие на туризма и курортното дело на територията на община Роман се свеждат до липса на финансови възможности за реставрацията и съхранение на историческите обекти, поддържането на туристическата база от настоящите собственици, ограничени инвестиции в нови туристически обекти, липса на съвременни атракционни обекти за туристите, слабо познаване на района, като туристическа дестинация, липса на активна реклама, нисък дял на организиран туризъм, състоянието на общинската инфраструктура.

5.4.9. Транспортна инфраструктура и връзки

Републиканската пътната мрежа в община Роман включва пътища с обща дължина 120 км, като 20 км от тях са без настилка. Стратегически важен за общината е третокласния път Мездра – Роман /път III-29.1/, осигуряващ връзката на община Роман с областния център Враца и с международни пътища:

· Е 83 /връзка със Североизточна България/, Е 79 /Общ Европейски Транспортен Коридор ОЕТК №4 – Дрезден /Нюрнберг-Прага-Виена/ Братислава –Гьор -Будапеща –Арад – Констанца /Крайова-София-Солун, Вътрешното транспортно обслужване на общината се

осъществява от третокласни и четвъртокласни пътища, разположени лъчообразно: Третокласен път III-29.1 /Роман - Долна Бешовица/ е връзка с община Мездра на северозапад и с община Ябланица на изток; Четвъртокласната /общинска/ пътна мрежа - свързва общинския център Роман със с. Каменно поле, с. Кунино, с. Радовене, с. Стояновци, с. Хубавене, с. Струпец, с. Синьо бърдо, с. Курново, с. Караш и с. Средни рът. В таблицата е дадена дължината на пътната мрежа и състоянието и.

Пътна мрежа	Дължина /км/	Състояние	Относ. дял спрямо общата дължина
Трети клас	52.000	Лошо	43.21 %
Четвърти клас	68.350	Лошо	56.79%
Общо	120.350		100%

Дължината на вътрешната улична мрежа на община Роман е около 25 км, от които с трайна настилка 95% и 5% са без трайна настилка. Общото състояние на общинската улична пътна мрежа е лошо и се нуждае от основно изкърпване и подновяване. Състоянието на третокласната пътна мрежа е лошо, тъй като по-голямата част от нея няма необходимата носимоспособност на пътната настилка и не отговаря на техническите изисквания. Средствата, които се отпускат за поддръжка са недостатъчни. Третокласната пътна мрежа се стопанисва и поддържа от Областно пътно управление - Враца. Общинските пътища /четвърти клас/ играят важна роля в обществените и частни транспортни връзки на местно ниво. Те свързват населените места в рамките на общината с общинския център. На територията на община Роман има 8 броя общински пътища с обща дължина 68,35 км от които 48 км с настилка и 20,35 км без настилка.

- Път IV-16115 - граница с община Ботевград - Курново - Гара Струпец – 11,65 км.
- Път IV-30811 - Роман - Своде - Синьо бърдо границата с община Мездра – 12 км от които 6км без настилка.
- Път IV-10335 – Роман - Стояновци - границата с община-Луковит – 7,8 км.
- Път IV-13411 - Камено поле - Стояновци – 14,9 км от които 6.0 км без настилка.
- Път IV-10328 - Роман - гара Струпец - граница с община Мездра – 8,2 км.
- Път IV-30813 - Синьо бърдо - спирка Синьо бърдо - 3,5 км.
- Път IV-10325 /Мездра - Роман/ - Долна Бешовица - Камено поле – 8,4 км без настилка.
- Път IV-10339 - /Роман - Кунино/ с.Радовене - 1,9 км.

Изградената общинска /четвъртокласна/ пътна мрежа е в лошо състояние. Лошо е състоянието на банкетните ивици и отводнителните канали. Много участъци от общинските пътища са в състояние, което изисква цялостно преасфалтиране, а в някои случаи е необходимо полагане на нова основа и цялостно преизграждане на пътя. Транспортното обслужване на територията на общината се извършва по всички направления по транспортна схема от търговско дружество "Автотранспорт" ЕООД, гр. Роман със 100% общинско участие. Автобусните линии са междуселищни и свързват общинския център с населените места в общината, с изключение на с. Караш и с. Средни рът.

Железопътен транспорт

Освен с пътен, община Роман се обслужва и с ж.п. транспорт. Роман е разположен на централната жп линия София- Варна на 104 км от София, 47 Км от Враца и 32 Км от Мездра. Има жп отсечка Роман—Шумен. В общинският център е разположена съвременна ж.п. гара. За отпадъците, генерирани от транспорта липсва информация. Заетите лица в общинската фирма за автобусни превози са свързани с генерирането на битови отпадъци, които се третира по установения начин. Може да се очаква увеличение на отпадъците от транспортната и строителна дейност във връзка с реконструкции на пътищата и ж.п.линията.

5.5. Екологична характеристика

Опазването на чистотата на въздуха и водите в общината имат определен приоритет. Основните замърсители са концентрирани в гр. Роман – административен център на общината. Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с поредицата от специализирани закони за управление на околната среда, приети за сближаване със законодателството на ЕС.

Община Роман има приети наредби - Наредба №3 за ветеринарно-медицински, хигиенни и технически изисквания за частните фирмени животновъдни стопанства, както и Наредба №18 за управление на отпадъците на територията на общината, Наредба №4 за опазване на околната среда, в които е заложен контролът, който трябва да се упражнява от общината за опазване състоянието на водите.

5.5.1. Качество на атмосферния въздух

Основни замърсители на атмосферния въздух са транспортния поток, промишлените предприятия и битовото отопление. Замърсяването на въздуха с прах, азотни окиси и серни окиси, оловни аерозоли е незначително, а за останалите населени места в общината – пренебрежимо малко.

5.5.2. Основни източници на замърсяване

На територията на Общината основния източник на вредни емисии в атмосферния въздух е “Метизи” АД, гр. Роман – специализирано в производството на стоманени телове и въжета. При извършен регулярен емисионен контрол не са установени наднормени концентрации на изпусканите вредни вещества в атмосферния въздух. Транспорт - замърсяването на атмосферния въздух е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им. Строителство - замърсяването е главно от прах и твърди частици. Практически то е с локално въздействие и не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината. Комунално-битови дейности - това са едни от основните дейности, замърсяващи въздуха в общината. Основното замърсяване е през отоплителния сезон. Причината за това е използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети.

5.5.3. Контрол на състоянието на атмосферния въздух

Контролът се извършва ежегодно от станцията за фонов мониторинг на РИОСВ – гр. Враца. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, оловни аерозоли, прах и сероводород. Периодично се вземат проби от емисионни източници, каквито са димоотводите на предприятията. Мерките, които общинското ръководство предприема за намаляване на замърсяването на въздуха са концентрирани както в центъра на общината и са свързани преди всичко с опазване на чистота на града и благоустройството, градския транспорт, градоустройственото и контрол по замърсяването от промишлени предприятия.

От представените и приети Доклади в РИОСВ - Враца е установено, че измерените концентрации на емитираните вредни вещества отговарят на нормите за допустими емисии.

5.5.4. Качество на водите

Качественото състояние на основните повърхностни водни течения в обсега на общината – р.р. Искър и Малък Искър отговарят на изискванията за III и II категория водоприемници. Подземните води в терасните отложения на реките и в кватернерните отложения в обсега на населените места са частично замърсени с амоний, нитрити, нитрати (района на с.Кутино), фосфати, манган, желязо, повишена твърдост и окисляемост и с малки изключения не отговарят на изискванията за питейно битово водоснабдяване.

5.5.4.1. Основни източници на замърсяване

Основни замърсители на повърхностните води в района на общината са градската канализация на гр. Роман, заустваща отпадни води в р. Малък Искър и битова и промишлена канализация на фирма “Метизи”, заустваща третираны в локални пречиствателны съоръжения отпадни води в р. Искър. Състоянието на водните екосистемы в р. М. Искър е добро, а в р. Искър задоволително. Основны източницы на замърсяване са попивните ями, речните води, прекомерно наторяване на селскостопански площи в миналото.

Основны замърсители за пукнатинните карстовы води в района са изоставены животновъдни фермы и стопански дворове, интензивны наторявания, нерегламентираны сметища и др. През 2009г. в община Роман има издадени 3 бр. разрешителны за ползване на воден обект за заустване на отпадъчны води – на “Вария” ЕООД, гр. Роман и 2 бр. на обекты в процес на проектиране: “Канализационна система в с. Синьо Бърдо” и “Канализационна система на гр. Роман”.

5.5.4.2. Контрол за състоянието на водите

От обектите, включены в Националната контролно-информационна система за състоянието на отпадъчните води и по графика за контрол на РИОСВ-Враца 4 бр. се намират в община Роман. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РИОКОЗ. Извършва се наблюдение на всички кладенцы поотделно, като разширения химически анализ се прави по различни показатели.

5.5.5. Почви

Почвите са едни от основните елементы на природната среда и основно средство за производството на селскостопанска продукция.

Опазването на почвата и устойчивото използване на почвените ресурсы зависи от прилагането на подходящи системи за земеползване, правилната обработка, намаляване на обезлесяването и горските пожари, състоянието на растителната покривка и времето през което почвата е защитена от растителност.

5.5.5.1. Основны източницы на замърсяване

Няма данни за изследвания за замърсяване на почвите в района на общината над допустимата концентрация. Техногенно нарушены терены има около разработваните кариери. Основны източницы на замърсяване на почвите са :

- газовете от изгаряне на въглища и дърва и течны горива, които попадат под формата на киселинны дъждове;
- локальны ограничени замърсявания в обсега на съществуващото депото и стари складове за пестициды;
- от транспорта – замърсявания, свързаны с дизеловите и бензиновы двигатели;
- комунално-битова дейност – изхвърляне на отпадъцы, които при неправилно съхранение замърсяват почвите и подпочвените води;
- изсичане на горите, водещо до изтощаване на почвите, ерозия и засоляване;
- производството на нитратна земеделска продукция.

5.5.5.2. Контрол на състоянието на почвите

За наблюдение и контрол качеството на почвите в Област Враца е създадена организация за провеждане на мониторингова дейност. Пунктовете, в които се извършва пробонабирането на почвени пробы, са определены от Изпълнителната Агенция по опазване на околната среда към МОСВ. Те са разположены по цялата територия на област Враца и са в зависимост от източниците на замърсяване на почвата.

Един от потенциалните източницы за локальны почвени замърсявания в област Враца са складовете за съхранение на негодны и залежали пестициды. Изградена е база данни, която съдържа информация относно тяхното състояние. На територията на община Роман е имало 4

склада за пестициди, намиращи се в селата Камено поле, Кунино, Радовене и Синьо бърдо. През 2001 г. Общината с финансово съдействие на МОСВ, отпадъците са събрани, натоварени, извозени и предадени в склад на “Агроекохим” АД Враца – общо 20145 кг негодни, залежали и забранени фитофармацевтични препарати (хербазин, агрифлан, зелон, нитратни и др.). По този начин е ликвидирано наличието на такива опасни отпадъци на територията на община Роман. В сравнение с предходните години, броя на складовете на територията на област Враца е намален на 7 бр. Количеството продукти с изтекъл срок на годност е съхранено в 60 бр. “Б-Б” куба, разположени на РД за неопасни отпадъци в община Оряхово. В общината изследвания се правят само при нужда, както при изготвяне на доклади по ОВОС и др. Предприемат се текущи мерки за рекултивация на нарушени терени.

5.5.6. Шум

Шумовото натоварване както в гр. Роман, така и в останалите населени места в общината е не по-маловажен проблем от останалите. Населените места с най-високи нива на шум е град Роман. С повишено шумово натоварване и въздействие е ивицата около ж.п. линията София-Варна в района на ж.п. гара Роман. С повишено шумово натоварване и въздействие е територията около индустриалните предприятия. За високите стойности на шумовите нива допринасят характерните особености на териториално – устройствените планове на града и другите населени места:

- липсата на околоръстни пътища;
- липсата на защитни “зелени екрани”;
- лошокачествена настилка;
- двустранно плътно застрояване по главните улици;
- остарелия автомобилен парк.

Няма данни за други източници на шум. В жилищните и вилни зони, районите за отдих, за лечение, за възстановяване и други на територията на общината няма рискове в акустично отношение.

5.5.7. Радиационна обстановка

Няма данни за йонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда в общината.

5.5.8. Екологични проблеми в общината свързани с третирането на отпадъците

На територията на общината няма установени нерегламентирани сметища.

По отношение на замърсяване на почвата с битови, строителни, растителни отпадъци и оборски тор е характерно, че замърсяването е с локален характер и засяга главно мери и пасища. Старото депо за ТБО на община Роман се намира в местността “Вълчов дол” на около 3 км от гр. Роман. Вследствие на разрастване на депото (сметището) то е заело площи от съседните имоти. Депото е в експлоатация от 1981 година. Капацитетът му е напълно изчерпан. Не се изпълнява никакво третиране на отпадъците, като компостиране или сортиране. Депото представлява няколко неуплътнени и непокрити фронта отпадъци на площ от 5420 кв.м.

След откриването на РДНО „Луковит” отпадъците се депонират на регионалното депо. Запръстяване на старото изцяло липсва или е много рядко. Няма инсталации или мерки за осигуряване защита на околната среда. Няма мерки за ограничаване на достъпа на животни и хора до площадката. В непосредствена близост до депото се съхраняват и строителните отпадъци.

6. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

6.1. Анализ на генерираните отпадъци. Оценка по видове

6.1.1. Битови отпадъци и приравнени към тях

Основните източници на отпадъци на територията на общината са гражданите, домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, строителството,

животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения, болничните заведения и др. Най-голямо количество са битовите отпадъци, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, държавните и общинските сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговските обекти, занаятчийските дейности, предприятията, обектите за отдых и забавление, когато нямат характер на опасни и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Сметосъбирането, транспортирането и депонирането на домакинските отпадъци в Община Роман се изпълнява от общината – отдел “Чистота”.

Общината отговаря за почистването на публичните площи и райони, за снегочистиването и поддръжката на зелените територии. На територията на община Роман не функционира система за разделно събиране на отпадъците. Извозването на същите се извършва по график от частна фирма на регионално депо - Луковит.

Общинските отпадъци се транспортират до регионалното депо. Площадката е разположена в местността Голия връх, на около 35 km от град Роман.

Общината осигуряват контейнери и кофи за събиране на общинските битови отпадъци.

В община Роман контейнерите за смет и колите са собственост на общината. Битовите отпадъци от територията на общината се събират със сметовозна кола ротор преса.

Контейнери за отпадъци	Размер	Количество 2008	Собственик	Допълнително необходими
	[m ³]	Броя	Оператор/	Броя
Битови отпадъци - тип Мева	0.11	67	Общински	51
Битови отпадъци - тип Бобър	4	57	Общински	193

Собственик на регионалното депо е РСУО „Луковит”. За експлоатацията на депото отговаря оператор.

III. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализ

Въз основа на направения анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи са формулирани следните изводи и препоръки:

- Приетите наредби за управление на отпадъците и местните данъци и такси на Община Роман са в пълно съответствие с новия ЗУО и в частност с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;
- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината (<http://roman.bg/>) в раздел „Наредби“ на секция „Общински съвет“;
- Изготвяни са годишни отчети по разработените програми за опазване на околната среда и управление на отпадъците;
- Разработената Програма за опазване на околната среда с период до 2020 г. е приета с Решение № 25 от Протокол № 6 от 27.01.2016 г. на Общински съвет – Роман.

В тази част са посочени най-важните констатации и изводи от направения анализ на отпадъците:

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Във всички села са поставени съвременни съдове тип „Бобър“ и „Мева“ за събиране на битови отпадъци;
- Нормата на натрупване на община Роман е със сравнително устойчиви стойности през годините и средна стойност – 544 кг./ж./год.). При сравнителната съпоставка на данните за

нормата на натрупване на отпадъците в общината се забелязва, че тя е сравнително близка до тази на областта и по-ниска от средната за страната;

- Няма налична информация за анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци.
- В община Роман не функционира система за разделно събиране на отпадъците.
- Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци;
- Постигнатите резултати относно изпълнението на заложените цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата са достатъчни и не поставят в риск изпълнението на целите за 2016, 2018 и 2020 г.;
- По отношение на масово разпространените отпадъци с изпълнители са сключени договори за следните видове отпадъци: ИУМПС и ИУЕЕО;
- На 30.12.2015 г. в гр. Луковит бе открита регионална система за управление на отпадъците. Очаквано от месец март 2016 г. регионалното депо започна да функционира. То ще задоволи изискванията за екологосъобразно обезвреждане на битовите отпадъци в региона с общо население над 86 000 души. Новата регионална система бе изградена по проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Луковит“, на обща стойност 22 329 219,55 лева, осигурени от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз чрез ОП ”Околна среда“ 2007 - 2013 г., от държавния бюджет на Република България и общинско съфинансиране.
- Количествата на събраните строителни отпадъци показват колебливи стойности през периода 2010-2014 г., но варират между 800 и 1 000 т. годишно.

В този раздел от анализа са представени основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на анализа за инфраструктурата за отпадъци на територията на община Роман:

- Изграден е регионален център за третиране на отпадъците намиращ се на територията на община Луковит, който включва: Инсталация за сепариране на битови отпадъци, производство на RDF и депо за третиране на неопасни отпадъци;
- Регионалното депо за битови отпадъци на общините Луковит, Община Тетевен, Община Червен бряг, Община Роман, Община Ябланица и Роман е изградено и въведено в експлоатация през 2015 г. Отпадъците се депонират в кл. 1 на регионалното депо;
- На територията на община Роман няма изградени претоварни станции;
- Инсталация за биоразградими и за биоотпадъци не е изградена на територията на регионалната система за управление на отпадъците регион Луковит. Взето е решение да се подготви техническа документация за изграждане на компостираща инсталация, с която да се кандидатства в рамките на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.;
- Въведена е в експлоатация сепарираща инсталация, находяща се в пределите на РСУО-Луковит.
- Общината не е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци и е необходимо да се предвидят нови;
- Не са налични съдове за домашно компостиране и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;
- Необходимо е закупуване на сметосъбиращ автомобил за нуждите на населените места в общината;

Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции, са представени по-долу:

- Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от Общинската администрация;
- Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на

отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината;

- Служителите, пряко свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците са обезпечени с нужната материално-техническа и информационна база;
- За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучения и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията по ОПДУ и други.

В тази част са представени основни изводи от извършения анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване в община Роман:

- Предвижда се рекултивиране на старото сметище за битови отпадъци на град Роман чрез Биологична рекултивация (огледни грижи – до 2018 г.) ;
- Все още се използва общинското депо за строителни отпадъци и до 2020 г. за него не се предвижда рекултивация;
- Често срещан проблем е образуването на локални замърсявания на местата на старите селски сметища.

В тази част са направени основни изводи от извършения анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите:

- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците;
- С оглед нарастващите отчисления и такса за битови отпадъци е необходимо да се повиши събираемостта на таксата и намерят начини за намаляване на разходите. В тази връзка е целесъобразно да се проучат и използват възможностите по европейски и други публични средства за финансиране на разходите за управление на отпадъците;
- Други мерки при недостиг на приходите, като завишаване на таксата битови отпадъци въз основа на завишаване размера на отчисленията, завишаване на разходите на извършваната услуга по събиране и транспортиране на отпадъци не се препоръчват с оглед на поносимостта за плащане на услугата от местното население и на база на проведеното анкетно проучване.

Обобщени изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците са представени по-долу:

- За информиране на обществеността Общинска администрация - Роман използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и домоуправители, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината;
- Общината ежегодно прилага различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението относно дейностите по управление на отпадъците;
- В Общината са налични стратегически документи, в които да са указани и/или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика;
- Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите са добри, необходимо е да продължи регулярното провеждане на информационните кампании за населението, с цел увеличаване на възможностите на Общината за достигане на набеязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците;
- Направено е анкетно проучване сред местните заинтересовани страни, което е основа за изграждането на програма за УО в съответствие с местните нужди.

Резултатите от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци показват, че:

- Събираната информация в Община Роман по отношение на сключения договор с изпълнител за извършване на дейности по управление на отпадъците е достатъчна, пълна и надеждна. Същото важи и за информацията, предоставена от назначените служители в системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Въз основа на предоставените данни могат да се подготвят различни справки, отчети, програми, стратегии и др.;
- Основен проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на Общината самостоятелно;
- Необходимо е в Общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки. Също така е необходимо да се извършват периодични проверки от служители на Общинската администрация, с което да се контролира дейността на площадките, на които се предават отпадъци, както и достоверността на данните.

Прогнози

- Населението на община Роман ще намалее с около 600 д. (9.7%) до 2020 г. в сравнение с 2015 г. Подобна тенденция се наблюдава и в област Враца;
- Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление и към 2020 г. (220,25 кг/ж/г за 2020 г.) е близка до средната стойност на България за население от този тип населени места;
- Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2020 г. (3 973 т.) намалява в съответствие с прогнозата за намаление на населението и намаляващата норма на натрупване, в следствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на нарастване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната;
- Направена е целева прогноза за стойностите, които трябва да бъдат постигнати по отношение на рециклирането на отпадъци от опаковки. Постигнатият висок относителен дял на рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса и метали и стъкло, местния капацитет на съдовете за рециклиране към 2015 г. и изградената сепарираща инсталация, част от регионалното депо прави целевата прогноза реалистична за целите за 2016 г. и 2018 г. и 2020 г. и съответно не поставя под съмнение изпълнението на тези цели за регион Луковит;
- Прогнозирано е въвеждане на системата за домашно компостиране и система за компостиране чрез инсталация до 2020 г. ще допринесе за предотвратяване на образуваните количества от хранителни и градински отпадъци;
- Въвеждането на системата за домашно компостиране и системата за компостиране чрез инсталация до 2020 г. ще допринесе за предотвратяване на депонираните количества хранителни и градински отпадъци;
- Очаква се да бъдат обхванати около 7% от домакинствата в общината;
- Експлоатацията на двете системи за компостиране до 2020 г. ще доведе до компостиране на приблизително 40% до 96% от хранителните и градински отпадъци;
- Тенденцията на нарастващото количество на образуваните ОСР до 2020 г. в област Враца и в частност община Роман, високият дял на инертни отпадъци в морфологичния състав на отпадъците в община Роман (28%), показващ незаконосъобразното смесване на битови със строителни отпадъци, както и новите нормативни изисквания от 2012 г. въведени с чл. 19, ал. 3, т.5 от ЗУО налагат предприемане на мерки по отношение на по-ефективното управление на строителните отпадъци от бита на ОСР.

V. SWOT АНАЛИЗ Силни страни

Слаби страни

- Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината;
- Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло;
- Въведено разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Разработена Програма за управление на отпадъците до 2020 г.;
- Разработена Програма за опазване на околната среда за период до 2020 г.;
- Осигурени услуги по управление на битовите отпадъци – сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане, разделно събиране на опасните отпадъци;
- Изградени регионално депо за неопасни отпадъци и сепарираща инсталация, съобразно съвременните екологични изисквания;
- Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси;
- Липса на съвременна екологосъобразна компостираща инсталация за Регион Луковит;
- Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране;
- Липса на транспортни средства и съдове домашно компостиране и съхранение на биоотпадъци и амортизирани такива за битови отпадъци;
- Голям дял на инертните (отпадъците от строителство) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци;
- Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците;
- Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели заложи в програмата, като включват всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им.

Включените мерки и дейности са възможно най-обобщителни с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Общината до приключването на периода на действие на програмата.

В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение.

Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, плановете, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Роман, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в Общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

Цел 1: Намалване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Мото: Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!

1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

1.1. Въведение и основни положения

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За първи път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020. Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане на изпълнението им.

1.2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Според ЗУО "отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Съгласно Директива 2008/98/ЕО под предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира: "Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането.

1.3. Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел: Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

1.4. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

На този етап в община Роман не са приложени конкретни мерки за намаляване на количеството на отпадъци и предотвратяване образуването на отпадъци.

Изискването за определяне на мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци за пръв път се поставя в приетият Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.), чиито текст пък е транспониран в българското законодателство от европейските директиви. Вследствие на това в разработения План за управление на отпадъците 2014-2020 г. е разработена и Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, което пък от своя страна задължава и местните власти да разработят подпрограми с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци към общинските програми за управление на отпадъците.

Както по-горе е споменато мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Общината може да приеме за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на територията си са:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Информационни кампании насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки¹;
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя;
- Проектиране и изграждане на център за повторна употреба, за поправка и подготовка за повторна употреба, включително осигуряване на съоръжения и техника за целите на дейността за регион Луковит;

1.5. “процедури, чрез които публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни”;

Приложими мерки, които Общината може да приеме за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци са:

- Недопускане на локални замърсявания чрез осъществяване на периодичен контрол в населените места;
- Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на общината;
- Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;
- Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;
- Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 10. План за действие на община Роман за управление на отпадъците.

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

2. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

2.1. Въведение и основни положения

Съгласно Закона за управление на отпадъците са поставени национални цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло

Изпълнението им е възложено на общините, включени в регионите за управление на отпадъците. Целта на тези мерки е да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкла следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Именно поради това е много важно всяка община да конкретизира и предприеме мерки за непопадането на тези видове отпадъци на Регионалните депа.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците в колкото може повече направления.

Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

И накрая на предпоследно място се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

2.2. Цел на подпрограмата

Стратегическата цел на тази подпрограма е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци. Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.

Целите на подпрограмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението ѝ. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията ѝ, като поставят ясни и точни правила за това.

2.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

Община Роман е имала изградена система за разделно събиране на отпадъци, прекратена е поради загуба на лиценза на дружеството извършвало тази услуга в общината. При провеждане на консултации с другите 3 лицензирани дружества в Р България за извършване на този вид услуга, Община Роман е получила отказ за сътрудничество.

Наредбата въвежда и задължения на кмета на Общината за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Изпълнението му се осъществява посредством въвеждане на наказателна отговорност и санкции за неизпълнение на физически и юридически лица в общинските наредби, касаещи отпадъците и стриктно контролиране от страна на общинските служители, отговорни за дейността.

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено

основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци.

Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- Увеличаване на броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъците там, където има недостиг и преместване от места, където има ниска използваемост;
- Обвързване използването на системата с такса битови отпадъци на гражданите. Тук при определяне на механизма на изчисляване на таксата могат конкретно да се заложат изисквания за ефективно използване на системата и съответно насърчаване чрез намаляване на таксата (от определена етажна собственост, като блок, кооперация и/или квартал, район и др.);
- Увеличаване на количествата на отпадъците, преминаващи през предварително третиране, преди тяхното депониране;
- Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци;
- Стимулиране разделното събиране на отпадъците чрез кампании, насочени към различни групи - деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др. Тук могат да се отделят средства от ТБО и кампаниите да придобият състезателен характер, чрез който да се включат повече групи хора. Така например могат да се организират различни състезания и игри между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, могат да се организират различни конкурси за рисунки, есета и др. на теми, свързани с разделното събиране на отпадъците и техния принос към околната среда;
- Стимулиране изграждането на леснодостъпни площадки за предаване на отпадъци от страна на гражданите;
- Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка за рециклиране и/или оползотворяване;
- Извършване на ежеседмичен контрол от страна на служители от общинска администрация за ползване на контейнерите за разделно събиране на отпадъците по предназначение;
- Увеличаване размера на санкциите, заложи в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци;

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 10. План за действие на община Роман за управление на отпадъците.

3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите и битови отпадъците.

3.1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците и Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020) са поставени конкретни цели пред общините за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци на депата за отпадъци и насочването на потока към други методи за третиране и оползотворяване.

Общата цел е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, като целите се постигат поетапно всяка година.

Законодателството, свързано с биоразградимите отпадъци, разделя процесите, съпътстващи намаляването на депонираните биоотпадъци на два етапа: разделното събиране на биоотпадъците и третирането на отпадъците.

3.2. Цел на подпрограмата

Стратегическата цел, която поставя за изпълнение настоящата подпрограма е количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да намалее под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от общината през 2014 г.

Оперативната цел, която подпомага изпълнението на стратегическата цел на подпрограмата е достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

В Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третираат отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците и по-трудното третиране.

Конкретните задължения на местната администрация са организирането на система за разделно събиране и третиране на тези видове отпадъци и изваждането им от системата на смесените битови отпадъци, чрез която да се изпълняват най-малко следните регионални цели:

- до 31 декември 2016 г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 г.

В наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за Общината, така и за конкретния Регион, разпределение на задълженията между Общините, участващи в региона, предприети мерки и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и др.

На този етап Общината не е организирала изпълнение на задълженията си по Наредбата. Предвидените мерки, които подпрограмата трябва да следва да цели за изпълнението на законодателството и подпомагане на местната администрация са:

- Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци, включваща закупуване на съдове - специални кафяви контейнери за събиране на биоотпадъците при източника на образуване и специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- Провеждане на интензивни разяснителни кампании и брошури сред населението за изградената система;
- Изготвяне на графици за периода и честотата на събиране и извозване на биоотпадъците, дезинфекциране и измиване на съдовете, с цел недопускане на разпространение на зарази;
- След въвеждане на системата е необходимо промяна на общинската нормативна уредба с поставени изисквания, срокове и наказателна отговорност към гражданите относно ползването на системата;
- Изготвяне на актуален морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2020 г. с цел определяне на състава и количеството биоразградими отпадъци в потока на смесените битови отпадъци за определяне на постигнатите цели от общината.

Вторият етап от управлението на биоотпадъците включва тяхното третиране. Наредбата за третиране на биоотпадъците дава насоки относно начина на третиране, документите, които се изискват от лицата извършващи дейността, контрола и качеството на крайния продукт. Планира се изграждане на компостираща инсталация около регионалното депо за регион Луковит. Предвижда се финансирането ѝ да бъде по ОПОС 2014-2020 г. Проектът предвижда да се компостират чрез открит способ зелени отпадъци и биоразградими отпадъци, за да се постигнат поставените цели пред общината.

На територията на община Роман не се предвижда изграждане на площадка за компостиране на биоразградими отпадъци. Всички разделно събрани отпадъци ще се транспортират до компостиращата инсталация в община Луковит.

Алтернатива до изграждането на компостираща инсталация около регионалното депо за регион Луковит е предаването на събраните разделно зелени отпадъци на частни дружества, разполагащи с биогаз генератори. За целта, ще се направи проучване и сключи договор с изпълнител.

4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

4.1. Въведение и основни положения

Със Закона за управление на отпадъците са въведени национални цели за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

- най-късно до 1 януари 2020 г. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Целите се постигат поетапно, като в подзаконовата нормативна уредба са указани, както сроковете, така и конкретните изисквания и проценти за всеки конкретен материал.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата.

За изпълнение на целите Възложителите на строително-монтажни работи са длъжни да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на извършването на процесите на строителство, както и след това.

4.2. Цел на подпрограмата

Стратегическа цел на подпрограмата е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда. Оперативната цел е достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

В законодателството няма поставени конкретни изисквания за изграждане от страна на Общината на площадки за третиране на тези отпадъци, но същевременно с това изискванията за третирането им са такива, че ако няма наличието на изградени площадки от частни лица, които и Общината да ползва, то тя, за да изпълни задълженията си, е длъжна да изгради своя собствена и/или да привлече инвестиции на територията си за изграждането ѝ. По тази причина се планира към регионалния център за третиране на неопасни отпадъци да се изгради съоръжение за третиране на строителни отпадъци при проявен частен интерес.

Общините, като институции работещи с публични средства по различни оперативни програми, са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали.

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми и/или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

5. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци

5.1. Въведение и основни положения

Управлението на специфични потоци масово разпространени отпадъци е вменено задължение за всяка местна администрация.

В законодателството са поставени цели за достигане на разделното събиране и рециклиране на различните видове отпадъци на национално ниво - основно насочено към организациите по оползотворяване и/или лица, изпълняващи задълженията си самостоятелно.

Целите не могат да се постигнат без съдействието на органите на местната власт, които с помощта на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци организират разделното събиране на масово разпространените отпадъци, образувани от дейността на домакинствата. Подзаконовите документи за управлението на масово разпространените отпадъци се отнасят за всеки конкретен вид поотделно и поставят условия и изисквания за осъществяване на дейностите по управлението им.

Кметът на Общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване.

5.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел за изпълнението ѝ е изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

5.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Електрическо и електронно оборудване/ЕЕО/

Чрез Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване (ООп) при изпълнение на задълженията им за събиране на ИУЕЕО и/или изпълнение, чрез участие в организираните системи за разделното събиране на тези отпадъци.

Батерии и акумулатори

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. В този случай Общината не е сключила договор с ООп. Необходимо е такъв да се сключи и да се поддържа актуален списък на местата, където гражданите могат да изхвърлят такива отпадъци.

Масла и нефтопродукти

Съгласно Наредбата за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти задълженията на органите на местното самоуправление са:

- определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината;
- съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване.

В Наредбата за управление на отпадъците е регламентирано как се извършва тази дейност в общината. Необходимо е периодично да се актуализира списъка в случай на промяна на обстоятелствата.

Негодни за употреба гуми

Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вменява отново същите изисквания както за по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване. И тук вариантите са сключване на договор с ООп на ИУГ, за който е необходимо Общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действаща площадка.

Проблемът с този вид отпадък е голям, тъй като в страната почти липсват рециклиращи предприятия конкретно за този отпадък, а той е силно разпространен. Малкото фирми и

организации, занимаващи се с оползотворяването му не могат да покрият цялата страна, което създава допълнителни предпоставки за недоброто му управление.

При този отпадък, поради липса на рециклиращи предприятия за Общината най-подходящ вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор за оползотворяване с ООп или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

Излезли от употреба моторни превозни средства

Наредбата за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ИУМПС) възлага задължения на кмета на общината отново за определяне на места и изграждане на общински площадки за събиране на ИУМПС, като тук изискването е поставено в случай, че лицата които пускат на пазара МПС не са изградили собствени такива. Община Роман е сключила договор с „МАКМЕТАЛ” АД за ИУМПС.

Едрогабаритни отпадъци, ОЧЦМ, опасни отпадъци

Управлението на едрогабаритните отпадъци е важна част от цялостния процес на планиране на дейността, свързана с управлението на отпадъците в общината. В голямата си част едрогабаритните отпадъци съдържат голям процент рециклируеми материали като метал, дърво, желязо и др. предприети са действия в тази насока.

6. ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ЙЕРАРХИЯТА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ДРУГИТЕ ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ДЕПОТО ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В ГР. РОМАН И РЕГИОНАЛНОТО ДЕПО В ГР. ЛУКОВИТ.

6.1. Въведение и основно положение

Съвременните екологосъобразни нормативни изисквания в областта на управлението на отпадъците налагат изграждането на съвременни съоръжения за третиране на битови отпадъци.

6.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Оперативните цели са както следва:

- Подобряване на управление на производствените отпадъци;
- Подобряване на управлението на битовите отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци – закритото депо за битови отпадъци в гр. Роман и регионалното депо в гр. Луковит.

6.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Програмата за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци включва две големи групи мерки от гледна точка на различните потоци отпадъци, невключени в другите четири програми с мерки за достигане на Цел 2 от ПУО Роман 2016-2020 г.

Първата група мерки е свързана с подобряване управлението на производствените отпадъци, като са включени и конкретни мерки за подобряване управлението на някои специфични производствени отпадъчни потоци в т.ч. опасни отпадъци

Втората група мерки са свързани с намаляване на риска за околната среда от депото за битови отпадъци, в т.ч. за намаляване и предотвратяване на емисии на парникови газове от метан от депото.

За изпълнение на оперативна цел Подобряване на управление на производствените отпадъци се предвиждат следните мерки:

- Мерки за ефективно управление на производствените отпадъци;

За изпълнение на оперативна цел Подобряване на управлението на битовите отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци:

- Поддържане на услуга за управление на битовите отпадъци.
- Мониторинг на рекултивирано общинско депо за неопасни отпадъци.

В резултат на изпълнението на настоящата програма през плановия период се очакват следните основни положителни промени:

- Първо, да се минимизира риска за околната среда от депонираните битови отпадъци,
- Второ, да се минимизира риска за околната среда и намалят емисиите на парникови газове,
- Трето, да се увеличи относителния дял на рециклираните и оползотворени производствени отпадъци и да се подобри управлението на специфични потоци опасни отпадъци.

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

7. ПОДПРОГРАМА ЗА ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ, ЗАПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИ

7.1. Въведение и основно положение

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица.

Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Едновременно с информационното осигуряване е важно Общината да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

7.2. Цели на подпрограмата

Стратегическата цел на подпрограмата е управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативните цели за постигането ѝ са подобряване качеството на информацията, административния капацитет и местната нормативна уредба за отпадъците, в т. ч. прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

7.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Предвид интензивната смяна на законодателството във връзка с промяната на концепцията за третиране на отпадъците в съответствие с европейските изисквания са направени актуализации и на Общинските наредби.

Община Роман има разработена Наредба за управление на отпадъците. Наредбата е инструмент, чрез който на местно ниво се извършва правен контрол върху дейностите по отпадъците. Тя е актуализирана през 2013 г. съобразно изискванията на чл.22 от ЗУО.

За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата съобразно изискванията и задълженията на националното законодателство. Необходимо е създаване на ясни правила и задължения между общинските органи, гражданите и фирмите при управлението и ползването на системите за управление на различните потоци отпадъци, както и определяне на наказателната отговорност.

Необходими са и мерки за увеличаване на информацията за образуваните отпадъци и прилагане на принципа „замърсителят плаща“ и промяна на нормативната уредба относно таксата за битови отпадъци. Мерки в тази насока са:

- Изготвяне на нова методика за определяне на такса“ битови отпадъци“ в Общината;

- Определяне на количеството образувани битови отпадъци на база брой и вместимост на контейнерите на дадено лице или ползвател на услугата, заявило същите в Общината и определяне на таксата на база реалната сума за третирането и обезвреждането му;
- Идентифициране и определяне на броя на ползвателите на организирани системи за събиране на отпадъци по населени места;
- Изготвяне на оценка на приложимост на предложените методи в Методиката за определяне на такса „Битови отпадъци“;
- Определяне на образуването на „ТБО“ на база количество образуван отпадък и прилагането му така, че събраната такса да покрива всички разходи за дейността;
- Актуализиране на Наредбата за местните данъци и такси;
- Подпомагане на дейността по управление на отпадъците, чрез образуването на отпадъците в продукт – при компостиране на растителни отпадъци - продажба на готов компост; при преработка на отпадъците - продажба на рециклируеми отпадъци.

С въвеждане на новите законодателни промени и принципи за управление на отпадъците се налага преразглеждане и разпределение на административния капацитет в Общината.

Необходимо е предприемане на мерки относно:

- Определяне на лица, които да извършват административната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
 - Отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управлението на отпадъците;
 - Определяне на отговорни лица и структури за изготвяне на програми, проекти, политики и цели по управлението на дейностите с отпадъците;
 - Увеличаване на административния капацитет относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективно прилагане на общинската нормативна уредба;
 - Постоянни обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността за промените и спазването на нормативната уредба, различните форми и начини на финансиране на проекти, програми, стратегии, обучителни семинари за разработване на политики и системи за отпадъци и др., обучения, свързани с подготовка на проекти, провеждане на процедури за обществени поръчки и др.;
 - Определяне на длъжностни лица, отговорни за изготвяне и предоставяне на ежемесечни справки за отпадъците до компетентните органи - РИОСВ и МОСВ;
 - Отговорни звена за разработване на системи за мониторинг;
 - Лица, отговорни за поддържането на публични регистри и данни за отпадъците;
- Осигуряването на надеждни данни за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци е най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в Общината.

Чрез поддържането на актуални данни за отпадъците могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действие.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме за това, са:

- Изготвяне и периодично актуализиране на регистър на видовете генерирани отпадъци, начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им;
- Извършване периодично на морфологичен анализ на образуваните отпадъци, чрез който да се следи за вида и състава на отпадъците;
- Осигуряване на обществен достъп на данни за отпадъците в общината;
- Поддържане на регистър на площадките в общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различните потоци отпадъци;
- Обезпечаване на дейността на фирмите, ангажирани с извършването на дейностите по отпадъците;

Изготвяне на справки и отчети относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъци, събраното количество от тях, оползотворения отпадък от системата и др.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 10. План за действие на община Роман за управление на отпадъците.

Цел. 4. Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

8. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

8.1. Въведение и основно положение

Участието на обществеността е най-важния фактор при управлението на дейностите по отпадъците.

Всички предвидени мерки и цели в настоящата програма и разработените подпрограми към нея са неизпълними без привличане на съдействие от граждани, фирми, организации и др. Именно за това е необходимо изграждане и поддържане на ефективна политика за работа с обществеността.

Взаимният обмен на информация между всички страни ще подобри организацията по управлението на отпадъците и ще подпомогне изпълнението на нормативните актове.

8.2. Цел на програмата

Стратегическата цел на подпрограмата е превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

Оперативната цел е подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управлението на отпадъците.

6.3. Анализ и описание на съществуващото състояние

Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

Наложила се през годините инициатива, в която активно се включват гражданите, е националната кампания „Да изчистим България за един ден“. Общината активно участва в подготовката на мероприятията, като организира безплатно предоставяне на гражданите на чували и ръкавици, необходими в деня на почистването, както и организация по събирането на събраните отпадъци.

Тези кампании, заедно с годишните пролетни и есенни почиствания в общината, се организират ежегодно и са станали традиция за гражданите, което е положителен показател за усилията, които се полагат, за да се привлече общественото внимание към дейностите по управлението на отпадъците.

Предприетите мерки обаче са недостатъчни предвид все по-нарастващите задължения на общините по третирането на отпадъците. Необходимо е увеличаване на кампаниите, чрез които да се ангажират възможно най-много граждани.

Дейностите по управлението на отпадъците в общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите.

Необходимо е организиране на периодични информационни кампании и/или други дейности, чрез които населението да се запознава със задълженията както към него като генератор на отпадъци, така и към администрацията.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме в тази насока, са:

- Поддържане на актуална информация за дейността чрез секцията в сайта на общината;
- Създаване на лесни и достъпни условия за предложения и участия на обществеността в изграждане на политиката за управление на отпадъци, в изготвяне на нормативни документи, програми, стратегии, насоки и др.;

- Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите - ден на Земята (22 април), Световен ден на околната среда (5 юни), Седмица на мобилността (16-22 септември), кампании за почистване на отпадъци, конкурси, свързани с управлението на отпадъците, разяснителни кампании, празненства, обществени прояви и др.;
- Повишаване на екологичното съзнание чрез обучения и изготвяне на рекламни материали;
- Осигуряване и поддържане на „горещ зелен телефон“ за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците.

Подробните мерки за изпълнение на подпрограмата са посочени в Таблица 10. План за действие на община Роман за управление на отпадъците.

Около 81% от финансовия ресурс за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на община Роман са предвидени за управление на битовите неопасни и други отпадъци. Вторият най-значителен дял като финансов ресурс е предвиден за целта за предотвратяване на образуването на отпадъци. На следващо място с приблизително еднакви относителни дялове са програмите за биоотпадъци, разделно събрани. На последно място, но не по важност, са подпрограмите за повишаване на административния капацитет и информацията и публичността и строителни отпадъци.

Фигура 1. Финансово разпределение на тежестта на подпрограмите

Предвидените мерки и дейности в програмата няма да засегнат територии от защитените зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

VII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното стратегическото планиране на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи, за да се избегнат противоречия и несъответствия, които са предпоставка за неефективно изпълнение и непостигане на заложените цели и резултати.

ПУО е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната, поради което при разработването ѝ е проследена взаимовръзката на тази програма с други програмни документи с цел координация и съвместяване и с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

При разработване на програмата са взети предвид анализите и предвижданията, заложените цели и предвидените мерки за постигането им в следните стратегически документи в сектор отпадъци: Национален план за управление на отпадъците 2014-2020, Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО), Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г, Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г., Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г., Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г.

Предвидените мерките в отделните подпрограми, заложените срокове, средства и източници на финансиране, отговорни институции в плана за действие са съобразени и синхронизирани и с предвижданията, приоритетите, целите, мерките на следните стратегически документи на регионално и общинско ниво, които са относими и приложими за община Роман:

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.;

Регионален план за развитие на Северозападен район на планиране;

Областна стратегия за развитие на област Враца за периода 2014-2020 г.,

Общински план за развитие на община Роман за периода 2014-2020 г.

Заложеният финансов ресурс, необходим за реализиране на програмата, както и възможните източници на финансиране са предвидени с оглед периода на програмиране 2014-2020 г. и възможностите за ползване на средства от европейските структурни и инвестиционни фондове.

При разработването на ПУО са взети предвид и предшестващите Програма за опазване на околната среда 2015-2020 г. и Програма за управление на дейностите по отпадъци 2010-2020 г. (актуализация) с цел устойчивост, надграждане, предвидимост и последователност при провеждане на политиката на общината свързана с околната среда и в частност с отпадъците на територията на общината.

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПУО е отговорност на кмета на общината.

С оглед на действащата административна структура на Община Роман, изпълнението на ПУО ще се осъществява от звено към Общинска администрация, на което, съгласно действащия Устройствен правилник на общинска администрация на община Роман са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда:

разработва планове и програми за изпълнение на държавната политика в областта на опазване на околната среда на местно ниво, организира изпълнението им и реализира законовите задължения на общината в областта на опазване на околната среда;

организира и контролира благоустрояването и комуналните мероприятия на територията на населените места;

контролира състоянието на околната среда и дейностите по сметопочистване и сметоизвозване, като разработва програми и реализира мероприятия за опазването ѝ.

Контролът върху работата на отдела и служителите в него ще се осъществява от ресорния заместник-кмет, на който съгласно устройствения правилник са възложени следните функции:

□ ръководи, организира и контролира работата на общинската администрация в областта на управление на отпадъците, въпросите, свързани с опазването, възстановяването, възпроизвеждането и развитието на околната среда, специализираните общински предприятия и контролира приложението на наредбите на Общинския съвет, които ги регламентират.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПУО и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни – социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Роман правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по управление на отпадъците или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретните политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да обмисли възможността за събиране на качествени данни за нивото на разбиране и участие на различни групи от населението в изпълнение на включените в програмата мерки. Това може да стане чрез социологически проучвания или анкетни допитвания.

По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на база шестмесечие, след което да се обобщи и анализира за цялата година.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПУО, ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ), на общинската информационна система и информация от

различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

За периодичното отчитане изпълнението на програмата е предвидено да се изготвя годишен отчет. Годишният отчет ще се изготвя от еколога на Община Роман до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-доброто разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците и от широката общественост.

Годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключение и приложения.

Годишен отчет се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Роман. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с управлението на отпадъците на територията на общината, са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното ѝ изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

Сайтът на общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация, относно развитието на общината и дейността на общинската администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по управление на отпадъците.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за действие към програмата и Общинския план за развитие на община Роман 2014-2020 г. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

3. Процедура за актуализация на програмата

Съгласно чл. 52, ал. 3, т. 2 от ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Целесъобразно е, с оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва пред ЕК, да се изготви междинна оценка на програмата след изтичане на тригодишен срок от нейното изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели след края на 2017 г. В съответствие с изводите от междинната оценка може да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Анализи на състоянието на управлението на отпадъците

1.1. Анализ и оценка на действащото законодателство и програмни документи

1.1.1. Анализ на националната и общинската нормативна рамка

Национална нормативна рамка

Като страна член на ЕС, България е задължена да спазва и прилага общата политика на ЕС, свързана с околната среда, която включва и отпадъците като фактор, влияещ върху състоянието ѝ. Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците - от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. В тази връзка и законодателството на Съюза в сектора търпи бурно развитие, като от по-общи разпоредби през 70-те години, целящи намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда, днешният законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяване образуването на отпадъци.

Обсъждат се и има голяма вероятност за промени в европейското законодателство в сектор „Отпадъци“, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите и по-конкретно се очаква да бъдат приети:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци;
- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;
- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани;
- въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци и особено на пластмасовите отпадъци;

- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и опасни отпадъци;
- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, ИУМПС.

Основният нормативен документ в сектор „Отпадъци“ е Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви, известен също като Рамковата директива за отпадъците или РДО. Преработената Рамкова Директива за отпадъците се прилага от 12 Декември 2010 г. и въвежда нови разпоредби с цел стимулиране на предотвратяването на образуване на отпадъци и рециклирането като част от йерархията на отпадъците, изясняването на ключови понятия, като дефинициите за отпадък, оползотворяване и обезвреждане, както и установяване на подходящи процедури, приложими за странични продукти и край на отпадъка.

Задача на държавите-членки е да приложат европейското право в областта на околната среда като отчитат спецификите на съответната държава, свързани със законодателството, административни структури, регионални или местни условия или някаква друга причина. Съгласно чл. 40 на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО тя трябва да бъде транспонирана от държавите-членки до 12.12.2010 г.

Редица други директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ГОЗ (трайни органични замърсители).

Една последна група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

Задължението на държавите членки за създаване на план за управление на отпадъците е указано в Директива 2008/98/ЕО от 19 ноември 2008 г. за отпадъците, която отмени предходните определени Директиви.

Директивата е приложима спрямо всяко вещество или предмет, които са изхвърлени от своя притежател, или които техният притежател възнамерява или се изисква да изхвърли. Тя не е приложима обаче спрямо газообразните и течни отпадъци или спрямо определени категории отпадъци (например, радиоактивни отпадъци) и други групи отпадъци (отпадъци от минно-добивни индустрии, животински трупове и селскостопански отпадъци, отпадни води).

Съгласно член 13, държавите членки трябва да предприемат необходимите мерки за да гарантират, че управлението на отпадъците се изпълнява без да застрашава човешкото здраве, без да уврежда околната среда и по-специално без риск за водите, въздуха, почвите, растенията или животните, без да причинява смущения от шум или миризми и без да засяга по неблагоприятен начин околната извънградска местност или местоположения, представляващи специален интерес.

Други ключови цели на Директивата за управление на отпадъците са изложени в чл. 4 (йерархия на отпадъците) с последващи разпоредби за превенция на отпадъците (член 9) и за повторната употреба, оползотворяване и рециклиране (членове 10 и 11), и изискванията за депониране на отпадъци (член 12).

Йерархията на отпадъците представя общ приоритетен ред на най-добрите цялостни становища за околната среда в законодателството и политиката по отпадъците. Най-висок приоритет се дава на превенцията на отпадъците, следвана от подготовката за повторна употреба, рециклиране или друг вид оползотворяване, напр. оползотворяване за енергийни цели. Оптималното окончателно депониране е в дъното на тази йерархия. Целта на въвеждането на йерархията за отпадъците е да отдели икономическия растеж от негативните

въздействия върху околната среда вследствие на използването на природните ресурси и превръщането на ЕС в едно „рециклиращо” общество.

При планирането на дейностите по управление на отпадъците се прилагат като критерии за съобразност на предлаганите решения следните принципи:

□ “Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

□ “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” –лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

□ “Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

□ “Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

□ „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Рамковата директива за отпадъците определя различни форми на третиране, относими към управлението на отпадъците. Тя прави разграничение между оползотворяване (определено като „всяка операция, главният резултат от която е, че отпадъците служат за полезна цел, заменяйки други материали, които иначе биха били използвани, за да изпълняват определена функция, или подготовката на отпадъците за изпълняване на подобна функция, в съоръжението, или в по-широки граници на икономиката”, от рода на рециклиране и изгаряне с оползотворяване на енергия) и депониране (форми на депониране на отпадъци, при които ресурсите на отпадъците не се оползотворяват, от рода на изгаряне без оползотворяване на енергия и депониране).

Превенцията на отпадъците, като ключов стратегически елемент от европейската политика по отпадъците, става все по-важна. Ясно е, че генерираното количество отпадъци нараства всяка година. Тъй като една от основните цели на ЕС е да гарантира икономическия растеж и просперитет, наложително е икономическият растеж да не се ограничава от генерирането на отпадъци. Инициативите за превенция на отпадъците са насочени не само към промишления сектор чрез насърчаване на ползването на по-чиста технология, но и към училищата и частните домакинства чрез кампании за повишаване на осведомеността.

Оползотворяването на отпадъците допринася както за усвояване на ресурсите, съдържащи се в отпадъците, така и за спестяване на непокътнатите природни суровини.

Рамковата директива за отпадъците, както и някои директиви на Европейския съюз за специфичните потоци от отпадъци включват конкретни цели за оползотворяване, рециклиране и повторна употреба. Преглед на общите и конкретни цели и съответните години, през които последните следва да бъдат постигнати, е представен в следващата таблица 11.

Таблица 11. Цели в законодателството на ЕС за отпадъците Вид отпадък	Година	Минимално Оползотворяване	Минимално рециклиране	Степен на събиране
Опаковки	2008	60%	55%	
Автомобили	2015	95%	85%	100%

Електроника	2006	70%	50%	Мин. 4 кг ./жител годишно
Батерии	2011			50 % до 70 % (ефикасност)
	2012			25%
Гуми	2016			45%
2006	0 депа за гуми			
Биологични отпадъци, отклонени от депата за отпадъци	2006			Намаляване до 75 % спрямо нивото от 1995 г.
2009	Намаляване до 50 % спрямо нивото от 1995 г.			
2016	Намаляване до 35 % спрямо нивото от 1995 г.			
2020	50 % рециклиране на комунално- битовите отпадъци			
Отпадъци от строителство или разрушаване	2020			70 % рециклиране/ оползотворява не на материалите от отпадъците от строителство или разрушаване

Създадената с приетия през 2003 г. Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ. бр. 86 от 30 септември 2003 г. и неколккратно изменян и допълван частично и непълно) правна рамка относно управление на отпадъците в страната, следваше да се преосмисли и осъвремени в контекста на изискванията на новата директива. Анализът на естеството и обхватът на необходимите промени показва, че тяхното въвеждане налага изготвянето на изцяло нов закон и не може да бъде осигурено чрез изменение и допълнение на съществуващия Закон за управление на отпадъците. Новият закон беше приет и обнародван в ДВ. бр. 53 от 13 юли 2012 г. и влезе в сила от 13.07.2012 г. Той цели:

- хармонизиране на изискванията на националното законодателство с изискванията на ЕС в областта;
- разширяване обхвата на съществуващите системи за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, в т.ч. отпадъци от опаковки;
- създаване на механизми за финансиране;
- засилване на партньорството между общините при изграждане на система от регионални съоръжения;
- ограничаване на рисковете за околната среда при транспортиране и третиране.

Законът съдържа основно промени, насочени към:

- формулиране на ясни задължения за кметовете на общини за управление на битовите отпадъци.

Прилага се нова 5-степенна йерархия при управление на отпадъците:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци

2. Повторна употреба
3. Рециклиране
4. Оползотворяване за получаване на енергия
5. Обезвреждане чрез депониране

Тя определя предотвратяването на образуването на отпадъци като първи приоритет и изисква повторната употреба и рециклирането на материалите да бъдат предпочетени пред оползотворяване на отпадъците за получаване на енергия. Отклонения от тази йерархия се допускат за специфични потоци от отпадъци, когато това е оправдано по причини, като техническа пригодност, икономическа перспективност и опазване на околната среда. В тази връзка се изисква разработване на програма за предотвратяване на отпадъците за общината.

Действащият Закон за управление на отпадъците прецизира задълженията на кметовете на общини за управление на отпадъците, като въведе изисквания за постигане на цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци. Кметовете на общините се задължават да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, строителни отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали и други, във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители, на територията на общината. Законът запази съществуващите изисквания за създаване на сдружения на общини с цел изграждане и експлоатация на обща инфраструктура за третиране на битови отпадъци, но бяха приети разпоредби, детайлизиращи този процес. Запазиха се съществуващите отчисления за битови и строителни отпадъци, обезвреждани на регионални и общински депа, като се предоставиха по-големи възможности на общините за разходване на събраните средства.

Законът предвиди стимули за общините за достигане на по-високи нива за рециклиране на отпадъците чрез намаляване на отчисленията.

Въвеждат се задължителни за постигане цели, свързани с:

- подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса, и ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.;
- системите за разделно събиране на битовите отпадъци от домакинствата трябва да обхващат най-малко 6 000 000 жители на територията на страната, като задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и всички курортни селища;
- рециклиране и оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци в количество най-малко 70% от общото им тегло.

Облекчени са процедурите по издаване на разрешения за дейности с отпадъци с цел намаляване на административното натоварване на бизнеса. Създадени са ясни правила за кандидатстване и получаване на разрешение.

Законът запази съществуващите изисквания към дейностите и площадките за черни и цветни метали, приети с последното изменение на отменения Закон за управление на отпадъците през 2011 г., в т.ч. разполагане на площадките единствено в индустриалните зони на населените места и въведе допълнителни ограничения към предаването на отпадъци от черни и цветни метали срещу заплащане от физически лица и забрана за заплащане в брой по сделки с такива отпадъци.

Законът цели подобряване на контрола върху дейностите с отпадъци от черни и цветни метали и ограничаване на възможностите за предаване на отпадъци с неясен произход от физически лица.

Законът определи дейностите с отпадъци, за които се изисква разрешение, условията за кандидатстване и неговото издаване, отказване, изменение и отнемане. Разшири се обхватът от дейностите, за които не се изисква разрешение чрез замяната му с регистрационен режим,

като тази промяна засяга основно дейностите по оползотворяване на неопасни отпадъци в случаите, определени с Директива 2008/98/ЕС. Прецизираха се условията за регистрация и прекратяване на регистрацията и се въведе принципът на мълчаливо съгласие за всички регистрационни режими. Запази се съществуващият разрешителен режим за всички дейности с опасни отпадъци.

Предвиди се разработването и приемането на основните стратегически документи - Национален план за управление на отпадъците и на Програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

Законът за управление на отпадъците освен изискванията на РДО въведе и изискванията на редица директиви, които са изчерпателно изброени в §2 от Допълнителните разпоредби.

Общинска нормативна рамка

Законът за управление на отпадъците регламентира следните задължения и отговорности на кмета на общината:

1. организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на територията на общината, съобразно изискванията на ЗУО и приета от общинския съвет наредба;
2. осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности по отпадъци, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
3. отговаря за осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
4. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
5. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
6. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
7. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
8. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
9. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
10. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 от ЗУО на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1, и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
11. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
12. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
13. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
14. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО;

15. осигуряването на информация на обществеността за изпълнението на всички задължения и отговорности, вменени му от ЗУО чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
16. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
17. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;
18. организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране по чл. 19, ал. 3, т. 6 от ЗУО, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет.

За ефективното изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация регламентирани в ЗУО, Общинският съвет на основание чл. 22, ал. 1 от ЗУО, приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси. С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т. ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места на територията на общината.

Към настоящия момент в Община Роман са приети и действащи следните наредби от Общинския съвет, които съдържат разпоредби, свързани с дейностите по управление на отпадъците:

1. Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Роман (в сила от 2013 г.);
2. Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на Община Роман (в сила от 2009 г. и е актуализирана 2015 г.)

Наредбите са в пълно съответствие с новия ЗУО и в частично с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци. Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината (<http://roman.bg/>).

Формулирани са следните предложения и препоръки:

- По отношение на Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Роман (в сила от 2009 г., актуализирана 2013 г.)

Наредбата ще трябва да се измени и допълни с оглед измененията в чл. 67, ал. 2 от ЗМДТ, свързани с определяне размерът на таксата в случаите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, като се изчака приемането на Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, която се очаква да влезе в сила от 01.01.2017 г.

1.1.2. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национални програмни документи

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им, доколкото е възможно. Успешното изпълнение на плана ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху

околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки на Националния стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г., както и проекта на Национален план за управление на утайките от ПСОВ. НПУО е разработен и в тясна координация с Третия национален план за изменение на климата 2013-2020 г., и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от Сектор „Отпадъци”. Взети са предвид и предвижданията на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“, Национална програма за развитие: България 2020, Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и Националния план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 г.

НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци“ и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки.

За първи път в България бе разработена и Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) в съответствие с изискванията на РДО и на чл. 50 от ЗУО. НППОО е неразделна част от НПУО и определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

НПУО и НППОО като неразделна негова част са разработени за периода 2014–2020 г. Крайният срок на плана съпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.

Общински програмни документи

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО.

През 2011 г. с Решение на Общински съвет - Роман е приета Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на община Роман за период на действие 2011-2015 г. По отношение на изпълнението на програмата всяка година са изготвяни отчети за изпълнението ѝ, като част от отчетите за изпълнението на общинската програма за опазване на околната среда.

Изготвянето и приемането на такива отчети за изпълнението на програмата за управление на отпадъците е необходимо, за да се констатира на годишна база изпълнението ѝ. Препоръчва се в тяхното съдържание да са включени конкретни и точни данни, да се правят сравнения на данни и постигнати резултати с предходни години, да се формулират оценки и изводи, конкретни предложения за промени и действия по изпълнението на програмите.

Настъпилите промени в законодателството по управление на отпадъците и изтичането на периода на действие на съществуващата Програма за управление на дейностите по отпадъци на Община Роман 2011-2015 г. налагат и разработването и приемането на настоящата програма.

През 2016 г. с Решение № 25 от Протокол № 6/ 27.01.2016 г. на Общинския съвет - гр. Роман е приета Програма за опазване на околната среда в община Роман.

1.2. Анализ на отпадъците

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количества и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период.
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване.

- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината.
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци.
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в дадена РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

1.2.1 Анализ на битовите отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци (БО) са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство). На територията на община Роман се образуват различни по характер и вид отпадъци. Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора: разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставя от оператора на регионалното депо за отпадъци и от общинска администрация Роман. Основните източници на битови отпадъци са: приблизително 80% от населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Система за събиране и третиране на отпадъци

В община Роман е въведена система за събиране и транспортиране на битови отпадъци, като в системата са включени всички населени места, т. е. относителният дял на населението, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО, е 100%.

Генерираните отпадъци на територията на община Роман се събират и извозват от звено „Чистота” към общинска администрация Роман и се предават в регионалния център за третиране при РДНО „Луковит”, където се сепарират механично, а остатъците се депонират на регионалното депо.

Периодичност за извозване на отпадъците:

- В общинския център са формирани 5 зони за извозване на генерираните отпадъци.

Количество на събраните смесени битови отпадъци

В таблицата по-долу са представени данни в отношение събраните количества смесени битови отпадъци и нормата на натрупване за общината, областта и страната.

Таблица 12. Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване в Роман

Показател	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Количество смесени битови отпадъци (в т.) в община Роман					
Количество разделно събрани битови					

отпадъци (в т.) в община Роман					
Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Роман*					
Средногодишно население (в ч.) в община Роман					
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в община Роман					
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в област Враца					
Норма на натрупване (в кг./ч./год.) в България					

Няма данни за съответната година

Нормата на натрупване на община Роман е със сравнително устойчиви стойности през годините. При съпоставка на данните за нормата на натрупване на отпадъците в общината се забелязва, че тя е сравнително близка до тази на областта и по-ниска от средната за страната. В годините в периода 2010-2013 г. показва колебливи стойности.

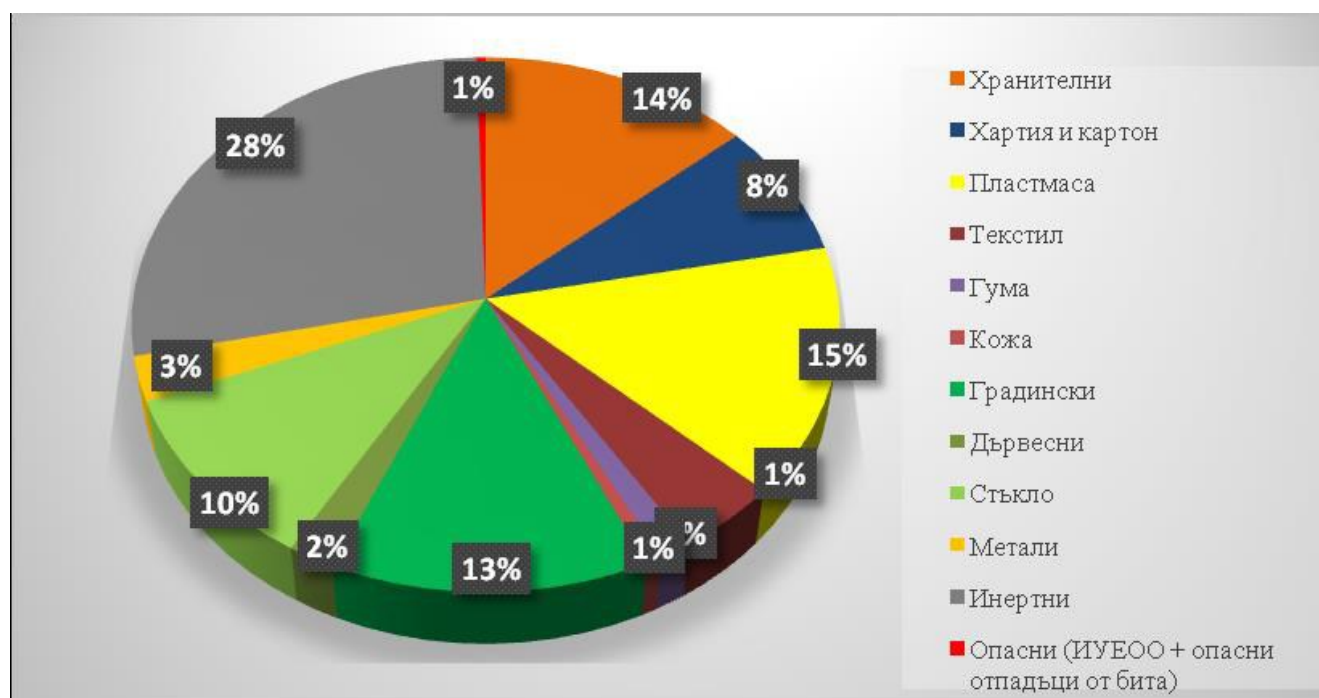
Морфологичен състав на отпадъците

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.

Към октомври 2016 г. за община Роман не е изготвен доклад за морфологичния състав на отпадъците по сезони. Анализът за морфологичен състав на отпадъците ще се извърши от външен изпълнител по договор по ЗОП.

Община Роман, условно според прилаганата за изследване Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744/ 29.09.2012 г. на министъра на околната среда и водите, спада към група II – населени места от 3 до 25 хиляди жители, с балансирано високо и ниско строителство в границите между 40 и 60%, с

преимущественно градски тип население и до 40% селски тип в по-малките населени места. Живненият стандарт е около и под средния за страната.

Фигура 4. Морфологичен състав на отпадъците в община Роман

Като основен извод от таблицата може да направим, че най-голяма част от отпадъците са хранителни, пластмаса, градински, стъклени и инертни (отпадъци от строителство, от домашен ремонт) – над 80% от всички отпадъци. Делът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 36,3%. Голяма част от хранителните и градинските отпадъци (27%) от своя страна подлежат на компостиране и използване на получения компост.

Разделно събиране на отпадъците. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

Таблица 14. Разделно събрани отпадъци в община Роман (контейнери)*

Вид на отпадъка (в т.)	2010	2011	2012 г.	2013 г.	2014г.
Общо количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Роман	5212	4985	4838	4781	4750
От които разделно събрани битови отпадъци от контейнери:	93,42	45,12	78,2	48,84	79,3
Отпадъци от	55,46	21	47,86	25,58	17,78

хартия и картон					
-----------------	--	--	--	--	--

По данните от таблицата може да се направи извод, че стойностите варират и в повечето случай най-голямо е събраното количество от хартия и картон в контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

По отношение на информацията от пунктовете за доброволно предаване, най-голямо е количеството, предадено от метали. Пунктовете за доброволно предаване приемат разделно събрани отпадъци и от жители и фирми от други общини и затова не може да се направи да се съотнесе цялото количество за община Роман.

Система за разделно събиране и транспортиране на биоразградими и биоотпадъци все още не функционира.

В община Роман не е и реализирана система за домашно компостиране.

1.2.2. Анализ на утайките от ПСОВ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.3. Анализ на строителните отпадъци

Със ЗУО от 2012 г. се направиха значителни промени в ангажиментите на общините относно строителните отпадъци. По отношение на генерираните строителни отпадъци общината има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци.

Изпълнението на дейностите по третиране на ТБО и строителни отпадъци се осъществяват от звено „Чистота” при Общинска Администрация. За оползотворяването или обезвреждането на битовите и строителните отпадъци могат да се сключват договори с лица, притежаващи разрешение по реда на чл. 37 от ЗУО или комплексно разрешително по реда на глава седма, раздел II от ЗООС. Звено „Чистота” при Общинска Администрация е отговорно за поддръжката и експлоатацията на Общинското депо за строителни и неопасни производствени отпадъци, намиращо се на имот № 115021 в местността " Сухо поле " в землището на община Роман. На депото се приемат отпадъци след представяне на разрешение, издадено от Общината или след разпореждане от Общината. “ Звено „Чистота” при Общинска Администрация” води отчетна книга за постъпилите отпадъци, която съдържа информация за произход, вид и количества на отпадъците.

Последните актуални данни за количествата за депонирани отпадъци са представени по-долу:

Таблица 15.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Количество на събраните строителни отпадъци в община Роман					
Показател					
Строителни	996	909	811	896	941

отпадъци (в т.)					
-----------------	--	--	--	--	--

Източник: Община Роман чрез общинско депо за строителни и производствени отпадъци

От представените данни може да се направи извод, че количествата на събраните строителни отпадъци показват колебливи стойности в последните години на изследвания период, но варират между 800 и 1 000 т. годишно.

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Роман са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите.

1.2.4. Анализ на производствените отпадъци

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети и ги представят пред ИАОС. Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в ИАОС.

Редът за организация на дейностите по третиране на производствени и опасни отпадъци е регламентиран в Наредбата №18 за управление на отпадъците в община Роман. В съответствие с нея производствените отпадъци, които нямат характер на опасни отпадъци, се депонират на общинското депо за строителни и неопасни производствени отпадъци.

1.2.5. Анализ на опасните отпадъци

Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Роман регламентира реда и начина за организация на дейностите по третиране на масово разпространени отпадъци“ в т.ч. отпадъци от батерии и акумулатори; отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ЕЕО); отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от моторни превозни средства; излезли от употреба пневматични гуми.

Масово разпространените отпадъци се събират разделно от другите отпадъци и не се изхвърлят в съдовете за битови отпадъци.

По отношение на масово разпространените отпадъци са сключени договори с „МАКМЕТАЛ“ АД за ИУМПС и с „МАКМЕТАЛ“ АД, гр. София за ИУЕЕО.

В публичния регистър на лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, гуми, полимерни торбични и минерални или синтетични масла на територията на община Роман няма регистрирани юридически лица.

Източник: Публични регистри, които поддържа ИАОС на следната страница: <http://eea.government.bg/bg/nsmos/waste>

1.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е един от най-ключовите анализи. Той дава отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти.
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти.
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

1.3.1. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци дава информация за два основни компонента на инфраструктурата:

1. Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
2. Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

В тази част на анализа се представят данни за съществуващата инфраструктура в общината и тази, за която има готовност да се изгради.

Депо за битови отпадъци

Община Роман е включена в регионална система за управление на отпадъците – регион Луковит, заедно с община Луковит, Ябланица, Тетевен, Червен бряг. Изграден е регионален център за третиране на отпадъците намиращ се на територията на община Луковит, който включва:

- Инсталация за сепариране на битови отпадъци, производство на RDF;
- депо за третиране на неопасни отпадъци.

Регионалното депо за неопасни отпадъци се намира на около 35 км. от гр. Роман.

На депото се извършват дейности по обезвреждане чрез депониране, обозначени с код D5 (специално проектирани депа) на битови и производствени отпадъци, съвместими с типа и условията за експлоатация на съоръжението.

Депото представлява комплекс от геотехнически съоръжения, включващ клетки за депониране на неопасни отпадъци, стопански двор, в който са построени административно-стопанска сграда, КПП и електронна везна (60 т.), складове, дезинфекционен трап, автомивка, навес-гараж, каломаслоуловител, помпена и тласкателна станция, охранителни канавки, газоотвеждаща система (5 бр. газови кладенци), два броя ретензионни басейни, четири броя мониторингови кладенци за подземни води, ограда, лесозащитен пояс, инсталация за изгаряне на биогаз, която ще започне да функционира след окончателното завършване на газоотвеждащата система.

Регионално депо за неопасни отпадъци на регион Луковит е с капацитет: тона:

Клетка №1.1 - капацитет: тона;

Клетка №1.2 - капацитет: тона;

Регионалното депо за битови отпадъци на Регион Луковит е изградено и въведено в експлоатация от м. Март 2016 г., като през 2016 г. отпадъците се депонират в кл. 1.1 на регионалното депо със срок на експлоатация 7 години и с обща площ дка. Общата площ на депото е дка.

Делът на количеството на предадени отпадъци на регионалната инсталация от община Роман, възлиза на% от общото количество за годината.

Претоварни станции

На територията на община Роман няма изградени претоварни станции. Поради изграденото Регионално Депо за неопасни отпадъци в община Луковит и близостта на землищата на села от община Роман не е необходимо изграждане на такава.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Инсталация за биоразградими и за биоотпадъци не е изградена на територията на регионалната система за управление на отпадъците регион Луковит. Взето е решение да се подготви техническа документация за изграждане на компостираща инсталация, с която да се кандидатства в рамките на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. , процедура BG16M10P002-2.001 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно

събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, вкл. осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци.

Инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

На г. е въведена в експлоатация сепариращата инсталация находяща се в пределите на РДНО-Луковит. Същата се експлоатира от „.....” ЕАД, съгласно договор с Община Луковит. През 2016 г. в сепариращата инсталация са постъпили т. битови отпадъци. От община Роман постъпилото количество е т. Общото количество третирани отпадъци с произход от бита е т. Наличните отпадъци към 31 Юли на отчетната година /необработени и останали на склад/ са т.

Таблица 16. Транспортни средства за събиране на битовите отпадъци		Транспортно средство №		
Технически характеристики				
1	2	3	4	
Вид на транспортното средство	Контейнерово з с повдигач	Сметоизвозна кола Мерцедес	Сметоизвозна кола Ман	Сметоизвозна кола Исузу
Брой	1	1	1	1
Собственост	Община Роман	Община Роман	Община Роман	Община Роман
Обем на надстройката (m3)	4	10	8	4

Таблица 17. Налични съдове за събиране на битови отпадъци в община Роман №	Вид на контейнерите	Материал	Собственост	Обем (m3)	Брой	Честота на обслужване на контейнерите, определена по видове съдове
1.	Кофа тип «Мева»	ламарина		0,1	5162	Веднъж на две седмици
2.	контейнер	ламарина		4	32	Веднъж на две седмици
3.	Контейнер тип »Бобър«	ламарина		1,1	398	Веднъж седмично
4.	Контейнер	ламарина		2,5	7	Веднъж на две седмици
5.	Контейнер тип »Иглу«	пластмаса		2,5	103	Веднъж на две

Източник: Община Роман, чрез отчет на „.....“ АД

От представените таблични и графични данни могат да се направят следните изводи:

- Общината е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци, но те са амортизирани и е необходимо да се закупят нови;
- Необходимо е закупуване на сметосъбиращ автомобил за нуждите на населените места в общината;
- Не са налични съдове за домашно компостиране и за биоразградими отпадъци и при въвеждането на такива системи е необходимо закупуването им.

1.3.2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

В община Роман има депо за строителни и неопасни производствени отпадъци, намиращо се на имот № 115021 в местността " Сухо поле " в землището на община Роман. Към момента има капацитет да поема отпадъци.

1.4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места, както и специалистите от Общинската администрация.

Към Общински съвет Роман функционира постоянна комисия по устройство на територията, опазване на околната среда и инфраструктурата, състояща се от 4 общински съветници.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската администрация, а конкретно по населени места кметовете на населените места.

1.4.1. Функции за управление на отпадъците

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на определено звено в общинската административна структура, което да има както основна функция - да подпомага по същество определените със съответните специализирани нормативни актове по управление на отпадъците, така и спомагателна функция, изразяваща се в съдействие, координация, техническа помощ и др. Основни и спомагателни функции имат следните направления:

- Общинска политика за отпадъците - изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване - разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол и инспекции, в това число превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

С оглед на действащата административна структура на Община Роман, изпълнението на ПУО ще се осъществява от служители от Общинската администрация, на които са възложени следните функции, свързани с екологията и опазването на околната среда:

- Събира информация за състоянието на околната среда в общината;

- При непосредствена опасност, съществено замърсяване или увреждане на околната среда незабавно информира кмета на общината и съдейства за предприемане на мерки за предотвратяване на евентуални вредни последици;
- Контролира състоянието на компонентите и факторите на околната среда и източниците на замърсяване на територията на общината;
- Съставя свои програми и графици във връзка с контрола по опазването на околната среда на територията на общината;
- Контролира събирането и обезвреждането на битовите и строителните отпадъци на територията на общината.

В допълнение, служителите от Общинската администрация:

- Участват в дейността по разработване на екологичната политика и програми на общината;
- Извършват проверки по опазване на околната среда в общината;
- Приемат и реагират своевременно на предложения и сигнали от граждани и юридически лица подадени устно, писмено или на телефон;
- Участват в съвместни проверки с представители на РИОСВ, РИОКОЗ, РПУ, Държавно горско стопанство и други;
- Изучават опита в работата на аналогичните структури в други общини и региони в страната;
- Извършват всички онези действия, които закон или поднормативен акт ги задължава.

В общината няма създаден регистър на обекти, които подлежат на контрол, но е осигурен т.нар. „зелен телефон”, на който гражданите могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.

Във връзка с предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища, има създадена със Заповед на кмета комисия, която да извършва проверки по подадени сигнали на граждани и да се съставят актове на нарушителите.

1.4.2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

В момента двама служители извършват контролна дейност по отпадъците. Анализът на количествените характеристики на човешките ресурси показва, че броят на служителите, пряко отговорни за опазването на околната среда и управлението на отпадъци в частност, е недостатъчен спрямо разширяващите се ангажименти на общините в сферата на управлението на отпадъците.

Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината. Допълнителен мотив към препоръката е широкият спектър на направленията, за които отговаря администрацията.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването на дейност за повишаване на професионалната квалификация чрез проект, например по ОПДУ, и осигуряване на посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация, в следните направления:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по управление на отпадъците на местно ниво;
- упражняване на ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията по управление на отпадъците;
- въвеждане на разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на отпадъците;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;

- подготовка, разработване, оценка и управление на проекти за изграждане на инфраструктура за събиране, съхраняване и третиране (оползотворяване/ обезвреждане на отпадъци, в това число и операциите по временно оползотворяване или обезвреждане на отпадъци);
- процедурите и условията за кандидатстване по различни Оперативни програми;
- провеждане на процедури и сключване на договори за възлагане на дейностите по управление на отпадъците;
- прилагане на схеми за публично-частни партньорства.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

1.5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Предвижда се рекултивиране на старото сметище за битови отпадъци на град Роман чрез Биологична рекултивация (огледни грижи – до 2018 г.)

Тъй като все още се използва общинското депо за строителни отпадъци до 2020 г. за него не се предвижда рекултивация.

Често срещан проблем е образуването на локални замърсявания на местата на старите селски сметища. Кметовете и кметските наместници са с възложени функции по наблюдение и контрол за предотвратяване възникването на такива замърсявания.

1.6. Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

1.6.1. Анализ на схемите за управление на отпадъците

С Наредбата за определянето на местните такси и цени на услуги и администрирането им на територията на община Роман, посл. изм. и доп. Решение №777 по Протокол №49/25.06.2015 г. на ОбС се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местни такси и цени на предлаганите от общината услуги, реда и срока на тяхното събиране, в това число местните такси и цени на услуги, касаещи управлението на отпадъците. Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно - сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от: собственика на имота, ползвателя - при учредено вещно право на ползване, концесионера - при предоставяне на особено право на ползване – концесия.

Съгласно Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги в община Роман таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план - сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
2. Събиране включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на регионалното депо за битови отпадъци в гр. Луковит, на общинското депо за строителни отпадъци в община Роман или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително обезпечения под формата на месечни отчисления по чл. 60 от ЗУО, които покрива бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на регионалното депо в гр. Луковит и

отчисленията по чл. 64 от ЗУО за обезвреждане на отпадъци на регионалното депо в гр. Луковит и на общинското депо за строителни отпадъци в община Роман;

4. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

В план-сметката за всяка година се предвиждат разходи по посочените категории дейности, които ще се изпълняват включително за периода 2016-2020 г.

Размерът на таксата в частите за „сметосъбиране и сметоизвозване” и за „обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения” се определят, както следва:

- за жилищни и вилни имоти на граждани, както и за жилищните имоти на предприятията – пропорционално върху данъчната оценка съгласно чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;
- за нежилищните имоти - в левове според количеството в зависимост от броя и вида на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци. Когато не може да се установи за всеки отделен имот вида и броя на използваните съдове размерът на таксата се определя пропорционално върху данъчната оценка по чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ.

Таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в населените места се определя в левове пропорционално върху данъчната оценка по чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ;

Когато таксата (в частта на услугите „сметосъбиране и сметоизвозване” и „обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения”) се определя според количеството на битовите отпадъци лицата по чл. 15а подават декларации по местонахождението на имота до 31 януари на текущата година съгласно чл. 15б, ал. 2, т. 2 от ЗМДТ. В декларацията се посочва вида и броя на съдовете за изхвърлянето на битовите отпадъци, които ще се използват през годината съобразно обявената честота на извозване на битовите отпадъци.

Когато лицето по чл. 15а не е подало декларация в срок, декларирало е по малко от необходимия брой от съответния вид съдове за битови отпадъци или не изхвърля битовите отпадъци в определените за целта съдове, то заплаща годишната такса върху данъчната оценка по чл. 20 и чл. 21 от ЗМДТ. От размера на дължимата годишна такса се приспада платената част, като върху разликата се дължат лихви, съгласно сроковете за плащане.

Освобождават се от такса за битови отпадъци, считано от 01.01.2014 г.:

- община Роман за имотите публична общинска собственост (освен ако имотът не е даден за ползване или управление на друго лице и това не е освободено от плащането на такса битови отпадъци):
 - читалищата;
 - молитвените домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужебна дейност на законно регистрираните вероизповедания в страната;
 - музеите, галериите, библиотеките.

Не се събира такса битови отпадъци за услугите сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци в депа за имоти, които няма да се ползват през цялата година и е подадена декларация за това до края на предходната година и когато са спазени следните условия:

- жилището не е декларирано като основно;
- декларацията да е подписана от всички собственици или ползватели на имота и същия като цяло да не се използва през цялата година.

Собственикът на новопридобити имоти дължи такса от началото на месеца, следващ месеца на придобиване на имота. Когато ползването е започнало преди окончателното завършване на сградата, таксата се дължи от началото на месеца, следващ месеца, през който ползването е започнало. За сгради, подлежащи на събаряне, таксата се дължи включително за месеца, през който е преустановено ползването ѝ.

Физически и юридически лица, които имат задължения към община Роман не могат да ползват облекченията по този раздел.

Таксата се заплаща на две равни вноски в следните срокове: до 30 юни и до 30 октомври на годината, за която е дължима.

1.6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците
 Таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план сметка, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други за обществени места, обществени заведения, паркове и градини; събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране, оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Общинският съвет взема решение за размера на таксата за организирано сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и поддържане на чистота.

Размерът на промила за такса битови отпадъци за 2016 г. за физически лица и предприятия, юридически лица се определя по населени места.

Анализ на приходите е показан на следната таблица:

Таблица 19. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители

Приходи от такса битови отпадъци	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):					
В т.ч. от:					
Домакинствата					
Юридически лица					

Източник: Община Роман

Разходите за управление на отпадъците, осъществени от община Роман за периода 2011-2015 г. са представени на следващата таблица:

Таблица 20. Разходи за управление на отпадъците

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)					
Закупуване на съдове за битови отпадъци (вкл. за колелета на					

контейнери)					
Сметосъбир ане и сметоизвозв ане на битови отпадъци					
Проучване, проектиране , изграждане, поддържане, експлоатаци я, закриване и мониторинг на депа за битови отпадъци					
Санирание, закриване и рекултиваци я на незаконни сметища					
Обезпечения по чл. 60 от ЗУО, покриващи бъдещи разходи за закриване и следексплоа тационни грижи на площадката на депото					
Отчисления по чл. 64 от ЗУО за депониране на битови отпадъци на регионалнот о депо за битови отпадъци					
Зимно и лятно почистване на уличните платна,					

площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване					
--	--	--	--	--	--

Източник: Община Роман

Заклучителен извод относно приходната и разходната част е, че за периода 2011-2015 г. средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците.

1.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците
Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Анализът цели да установи дали Общината прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците.

1.7.1. Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

За информиране на обществеността Общинска администрация - Роман използва предимно поставянето на съобщения, обяви, организирането на срещи с представители на местни предприятия, арендатори, търговски фирми и домоуправители, както и публикуването на информация на интернет страницата на общината. Чрез тези средства стават обществено достояние резултатите от предприетите мерки във връзка с управлението на отпадъците, осъществяваните проекти по опазване на околната среда, възникналите екологични проблеми и действията за тяхното решаване.

От направените проучвания се установи, че Общината ежегодно прилага различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението относно дейностите по управление на отпадъците. В Общината са налични стратегически документи, в които да са указани и/или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика.

В Общинската програма за опазване на околната среда до 2015 г. са заложили следните мерки:

- Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи;
- Представяне ежегодно отчет за изпълнение на програмата пред Общинския съвет;
- Информирание ежегодно РИОСВ - Враца и обществеността за изпълнение на програмата.

В Общинския план за развитие на общината с хоризонт 2020 също са дефинирани мерки за необходимите действия за прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност.

1.7.2. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

През 2013, 2014 и 2015 г. гражданите са се включили в организираното почистване на населените места в общината по повод кампаниите на ВТV „Да изчистим България за един ден” и “Да изчистим България заедно“.

Регулярно се провеждат информационни кампании на национално и общинско ниво относно дейностите по управление на отпадъците.

В сградата на Общинската администрация е поставена кутия за мнения, забележки и препоръки на граждани.

Осигурена е постоянна телефонна връзка с общината за подаване на сигнали, засягащи състоянието на околната среда („зелен телефон“).

В община Роман е организирана дейността по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване на община Роман. Ежегодно в изпълнение на чл. 5, т. 17 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Роман, Кметът на общината организира дни за почистване територията на населеното място с участието на граждани, еднолични търговци и търговски дружества, обществени организации и др., като осигурява необходимите транспортни и технически средства.

1.7.3. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

На трето място се анализира дали Общината предоставя на населението достатъчно информация за услугите за отпадъци, които предоставя, и за съответните задължения на гражданите и фирмите. За целта се проверява публикувана ли е, къде и как информация, свързана с управление на отпадъците, например за: стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците.

Основното предоставяне на информация в община Роман е чрез Общинската администрация, „Общински съвет“ и на интернет страницата на общината, именно – информация за взетите решения на Общински съвет във връзка с политиката по управление на отпадъци, както и образователни кампании за разделно събиране и рециклиране на отпадъци. Необходимо е регулярно да се публикува по-подробна информация относно: закритите селски сметища и организираната система за събирането на отпадъците; системата за организирано сметосъбиране с графици и места на разположение на контейнерите, както и лицата, извършващи тези дейности; проекти за управление на отпадъците; взети решения на РСУО.

Информацията за управление на отпадъците в общината се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра за административно обслужване, както и при необходимост в местните медии.

1.7.4. Анализ на анкетно проучване сред заинтересованите страни

За въвличане на заинтересованите страни в процеса на определяне и разработване на ПУО 2016-2020 г. бе проведено анкетно проучване сред следните целеви групи: представители на Общинска администрация - Роман, представители на Общински съвет - Роман, бизнес организации, граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни. Проучването бе осъществено през АВГУСТ 2016 г. и бе публично обявено на сайта на Община Роман и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни. Подолу е представен относителния дял на участието на целевите групи в анкетното проучване.

Ядрото на проведеното анкетно проучване се основава на мненията на гражданите, служителите от Общинска администрация – Роман, представителите на бизнеса, както и други заинтересовани страни.

Резултатите от проведеното проучване са представени по-долу.

1. Запознати ли сте с необходимостта и ползите от намаляване на количеството на генерираните/изхвърляни отпадъци и повторното им оползотворяване?

Резултатите от проучването показват, че мнозинството (85%) от анкетираните са запознати относно необходимостта и ползите от намаляването на количеството на генерираните/изхвърляните отпадъци и повторното им оползотворяване. От друга страна, 15% от участвалите в проучването посочват, че не разполагат с достатъчно информация.

2. Желаете ли да бъдете информирани за необходимостта и ползите от намаляване количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване?

Резултатите от проведеното анкетно проучване показват, че 53% от анкетираните граждани желаят да бъдат информирани относно необходимостта и ползите от намаляването на количеството на отпадъците и тяхното повторно оползотворяване. От друга страна, 47% от участвалите в проучването граждани не желаят да бъдат информирани

3. Според вас кой е отговорен за опазване на чистотата на територията на общината?

Според мнозинството (71%) от анкетираните отговорността за опазване на чистотата на общината е грижа на гражданите и на администрацията.

Резултатите показват, че 67% от гражданите са запознати как се третират изхвърлените от тях отпадъци в съдовете за отпадъци. 33% от анкетираните посочват, че не разполагат с такава информация.

5. Знаете ли къде отиват и какво става с вашите отпадъци, ако ги изхвърлите извън съдовете за отпадъци, поставени от общината?

Проучването показва, че 70% от гражданите са запознати какво се случва с техните отпадъци ако ги изхвърлят извън съдовете за отпадъци. От друга страна, около 30% от анкетираните посочват, че нямат информация по въпроса.

6. Доволни ли сте от услугата „Сметосъбиране и сметоизвозване“, която ползвате?

38% от участвалите в проучването

граждани са напълно доволни от

услугата „Сметосъбиране и сметоизвозване“, която ползват.

Половината от анкетираните са доволни в известна степен. 12% са гражданите и заинтересованите страни, които изобщо не са доволни от предоставяната услуга.

7. Доволни ли сте от услугата по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината?

По отношение на услугата по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в общината, 60% от гражданите посочват, че са отчасти доволни. 33% от участвалите в проучването граждани на общината са напълно доволни от услугата. С незначителни дялове (съотв. 5% и 2%) са анкетираните, които изобщо не са доволни от услугата и тези, които не могат да дадат мнение по въпроса.

8. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са достатъчни?

На въпроса за достатъчността на съдовете за битови отпадъци мнозинството (83%) от анкетираните граждани на общината посочват, че не са достатъчни. 12% от гражданите считат, че наличните съдове за битови отпадъци са достатъчни. 5% от участвалите в проучването не могат да дадат мнение по въпроса.

9. Смятате ли, че съдовете за битови отпадъци са в добро състояние?

По отношение на състоянието, в което се намират съдовете за битови отпадъци резултатите от анкетното проучване показват, че: мнозинството от гражданите считат, че то не е добро (77%), докато около 20% от тях го определят като добро. 3% от участвалите в проучването не могат да дадат мнение по въпроса.

10. Събирате ли разделно отпадъците си?

Мнозинството (56%) от анкетираните граждани посочва, че не събира разделно своите отпадъци, докато 13% от анкетираните посочват, че изцяло събират разделно своите отпадъци. 28% от гражданите в известна степен събират своите отпадъци разделно, а 3% не събират отпадъците си разделно, но имат намерение да започнат.

11. Ако не събирате разделно отпадъците си, моля посочете причината?

Сред основните причини за липсата на разделно събиране на отпадъците гражданите посочват липсата на съдове за разделно събиране на отпадъците, както и затрудненото разделно събиране на отпадъците.

12. Знаете ли къде може да предадете разделно събрани различни видове отпадъци?

На въпроса запознати ли са къде може да се събират разделно отпадъците 31% от гражданите посочват, че разполагат с такава информация. 49% са информирани само за определени видове отпадъци – хартия/картон (35%), излезли от употреба МПС (16%), строителни отпадъци (16%), стъкло/метали (13%), пластмаса (13%), батерии и акумулатори (4%), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (1%). 13% от анкетираните посочват, че не знаят къде могат да предадат разделно събираните си отпадъци, като 7% от участвалите в проучването смятат да проучват въпроса.

13. Знаете ли кой определя размера на таксата за битови отпадъци?

Мнозинството (78%) от анкетиранияте посочват, че размера на таксата за битови отпадъци се определя от Общински съвет – Роман, 15% - от кмета на общината, а 7% не знаят кой определя размера на ТБО.

14. Поносим ли е размерът на плащаната от Вас такса за битови отпадъци?

Малко над половината от гражданите определят размера на тази такса като непоносим. На противоположно мнение са 37% от участвалите в проучването. 9% от анкетиранияте не могат да дадат мнение по въпроса.

15. Склонни ли сте да плащате по-висока такса за битови отпадъци, за да се подобри услугата?

54% от анкетиранияте не са склонни да плащат по-висока такса за битови отпадъци с цел подобряване на услугата. С равни дялове (21%) са участвалите в проучването, които са склонни да платят по-висока такса (увеличение с 5-10%) и тези, които не могат да дадат мнение по въпроса.

16. Знаете ли откъде може да се информирате за определения годишен размер на таксата за битови отпадъци?

Мнозинството (57%) от анкетиранияте посочват, че знаят от къде могат да получат информация за определения годишен размер на таксата за битови отпадъци. Като основни източници те посочват служители на общинската администрация, официалния сайт на общината, както и от данъчните фактури. С равни дялове (3%) са анкетиранияте, които не могат да дадат мнение по въпроса и тези, които не се интересуват от размера на ТБО.

17. Знаете ли как може да обжалвате определения Ви размер на таксата за битови отпадъци?

Данните от проучването показват, че 61% от анкетиранияте не знаят по какъв начин могат да обжалват определения им размер на таксата за битови отпадъци. От друга страна, 22% посочват, че разполагат с такава информация, а близо 12% заявяват намерението си да проучат по какъв начин могат да обжалват определената им такса. 5% от участвалите в проучването посочват, че не се интересуват по въпроса.

18. Плащате ли в срок дължимата такса за битови отпадъци? Ако забавяте плащането на таксата за битови отпадъци, то е поради: Мнозинството от анкетиранияте (59%) плащат винаги в срок дължимата от тях такса за битови отпадъци. От друга страна, 19% от гражданите посочват, че не винаги спазват определения срок за плащане, а 22% винаги просрочват плащанията си. Като основна причина за забавяне на плащанията мнозинството от анкетиранияте (75%) посочва липсата на финансови средства.

19. На каква база трябва да се формира размерът на таксата за битови отпадъци?

Предпочитана от 93% от гражданите база за определяне на размера на таксата за битови отпадъци е количеството на битовите отпадъци, които се изхвърлят.

20. Изхвърляте ли отпадъци на нерегламентирани места?

Почти всички от анкетиранияте никога не са изхвърляли отпадъците си на нерегламентирани места. Едва 3% посочват, че много рядко им се случва.

21. Има ли проблеми, свързани с околната среда на територията на общината? Мнозинството (55%) от гражданите посочват, че има проблеми по отношение на опазването на околната среда на територията на общината. Проблемите са свързани предимно с замърсяване с отпадъци в населените места (33%), замърсяване на водите (22%), поддръжка на зелените площи (21%), проблеми с шума (13%), замърсяване на въздуха (8%) и почвите (3%). 29% от гражданите посочват, че няма проблеми в тази област, докато 16% не могат да дадат мнение по въпроса.

22. Осъществява ли се ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината?

Над половината (54%) от анкетиранияте считат, че се осъществява ефективен контрол от компетентните органи за опазване на околната среда на територията на общината. На противоположно мнение са 34% от участвалите в проучването. 12% от анкетиранияте не могат да дадат мнение по въпроса.

23. Смятате ли, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазване на околната среда?

Почти всички (98%), участвали в проучването граждани смятат, че трябва да се санкционират много строго лицата, които изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места или извършват други нарушения, свързани с опазването на околната среда.

24. Информирали ли сте общината или други органи за констатирани от вас нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване/чупене на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазване на околната среда?

57% от анкетиранияте посочват, че са информирали общината или други органи за констатирани от тях нарушения, свързани с изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, запалване (чупене) на съдове за битови отпадъци и/или други нарушения, свързани с опазването на околната среда. 43% от участвалите в проучването посочват, че не са информирали общината или други органи за констатирани от тях нарушения.

25. Бихте ли свидетелствали при съставяне на акт за констатирано нарушение на лице, което е извършило нарушение, свързано с отпадъци и/или опазване на околната среда и вие сте видели това?

64% от анкетираните граждани биха свидетелствали при съставяне на акт за констатирано нарушение на лице, което е извършило нарушение, свързано с отпадъци и/или опазване на околната среда, в случай че са видели такава. На противоположно мнение са 16% от анкетираните. С равни дялове (10%) са анкетираните, които посочват, че биха свидетелствали само при определени условия и тези, които не могат да дадат мнение по въпроса.

Като неотложни за решаване проблеми гражданите на общината посочват:

- Липсата на достатъчно съдове за отпадъци и подмяна на част от тях;
- Честотата на сметоизвозването в отделните населени места;
- Необходимост от по-голямо съдействие на гражданите при решаване на проблеми, свързани с отпадъците, от страна на местните власти;
- Необходимост от създаване на ясни правила и налагане на съответни глоби при констатирани нарушения по отношение на изхвърлянето на растителните отпадъци, които често се смесват със строителните и битовите отпадъци;
- Честота насъбиране на зелените отпадъци (в частност шумата), особено през есента;
- Липса на заинтересованост от страна на гражданите;
- Проблеми с качеството на атмосферния въздух.

В обобщение, темата по управление на отпадъците е от съществено значение за местното население и то е заинтересовано по нейните въпроси.

Направените препоръки са включени в разработването на настоящата програма и плана за действие.

1.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

Основни национални документи, регламентиращи събирането и предоставянето на информация за отпадъците, са ЗУО и Наредба №18 за управление на отпадъците на територията на община Роман от 2013 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

Много на брой различни институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като все още няма изградена интегрирана информационна система. Местната нормативна уредба по управление на отпадъците осигурява необходимите условия за прилагане на националното законодателство. В тази връзка се предвиждат задължения за различните лица, които имат отговорности в процеса на управление на отпадъците - собствениците или наемателите на търговски обекти (магазини) и заведения за обществено хранене, домсъветите и собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища.

За обезпечаване на прилагането на новоприетото законодателство е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) и въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни. Този въпрос е разгледан в раздела за повишаване на административния капацитет.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на

законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и квалифициран персонал.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага насърчаване съвместната работа с общините, включени в Регионалното сдружение, с цел изпълнение на техните отговорности и подпомагане усъвършенстването на системите за управление на отпадъците чрез регионалните инициативи и осигуряване на достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Основната информация за отпадъците в общината се осигурява от служителите на общинската администрация, на които са възложени функции по управлението на отпадъците и на фирмата, с която е сключен договор за извършване на услуги по управление и третиране на опасни отпадъци. Общината е възложила на изпълнител дейностите по организация и транспортиране на битовите отпадъци.

Основния проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т.н. „вторични суровини”, лицата, които самостоятелно са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху цялостната информация за отпадъците в общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно дефинирани и включват всички отпадъци, образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

2. Прогнози

2.1. Прогноза за населението

В страната, както и в областта, се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението, която е присъща и за община Роман. Прогнозата за населението на област Враца до 2070 г., при хипотеза на конвергентност, е следната:

Таблица 21. Прогноза за населението на област Враца за периода 2015-2070 г.

Област/Пол							При хипотеза за конвергентност ¹					
Години												
2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070	
Враца	172 064	157 687	144 489	132 196	120 694	109 972	100 044	90 917	82 453	74 606	67 449	61 091
Мъже	84 547	77 347	70 892	64 950	59 396	54 262	49 494	45 066	40 922	37 076	33 609	30 553
Жени	87 517	80 340	73 597	67 246	61 298	55 710	50 550	45 851	41 531	37 530	33 840	30 538

¹ При хипотеза за конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Прогнозата за населението на област Враца в дългосрочен аспект очертава крайно негативна тенденция. Населението в областта ще намалее с 39 868 ж. (23,2%) до 2030 г., с 81 147 ж. (47,2%) до 2050 г. и с 110 973 ж. (64,45%) до 2070 г. спрямо броя за населението към настоящия момент (2015 г. – 172 064 д.), т.е. близо две-трети.

Тъй като няма налична прогноза за населението на община Роман е изготвена прогноза при хипотеза на конвергентност, която се определя като реалистична. При нея е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на общината.

На таблица 22 са представени прогнозни стойности за броя на населението на община Роман за периода до 2020 г.:

Таблица 22. Прогноза за населението на община Роман за периода до 2020 г. Години	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Община Роман						

Източник: Собствени изчисления

Видно от таблицата е, че за община Роман се очертава същата негативна тенденция по отношение на броя на населението, както и при прогнозните стойности за област Враца. Населението в общината ще намалее с около 600 д. (9,7%) до 2020 г. в сравнение с 2015 г.

2.2. Прогноза за нормата на натрупване

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образувани битови отпадъци за година на човек от населението. Образувани битови отпадъци на човек от населението в България, за населени места между 25-50 хил. жители е 334.9 кг/ж/г.

Развитието на нормата на натрупване (НН) във времето предполага, че тя ще се развива при условията на „относително разделяне“, т.е. расте НН по-бавно от БВП. В случая е предположено средно нарастване на НН с 0.5-0.6% на година, при което са получени данните за бъдещите периоди. Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор.

За прогнозата е използван осреднен показател на нормата на натрупване в периода 2012-2014 г. – 359,49 кг/ж/г. Това се налага поради големите разлики в изчислената норма на натрупване за годините и невъзможността да се определени постоянна тенденция на нормата на натрупване.

Таблица 23. Прогноза за нормата на натрупване на отпадъци в община Роман

Години	2016	2017	2018	2019	2020
Население					
Норма на	229,28	226,99	224,72	222,47	220,25

натрупване					
------------	--	--	--	--	--

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираната норма на натрупване е с тенденция на намаление и към 2020 г. е близка до средната стойност на България за население от този тип населени места.

2.3. Прогноза за определяне на количествата образувани отпадъци

Количество битови отпадъци и морфологичен състав

След като е изчислена нормата на натрупване и е налична прогноза за населението, която отговаря на съвременните тенденции в демографско отношение е прогнозирано и количеството на генерираните битови отпадъци за периода до 2020 г.

Таблица 24. Прогноза за генерираните битови отпадъци в община Роман до 2020 г. Години	2016	2017	2018	2019	2020
Население (в ж.)					
Генериран и отпадъци (в т.)					

Източник: Собствени изследвания

Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2020 г. намалява в съответствие с прогнозата за намаление на населението и намаляващата норма на натрупване, в следствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на нарастване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.

За изготвянето на прогнозата за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав е използвано изследването на морфологичния състав, направено през 2015 г. за община Роман и посочената по-горе прогноза за количеството образувани отпадъци при хипотеза, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

Таблица 25. Прогнозата за количествата на образувани отпадъци съгласно морфологичния им състав за община Роман

Типове отпадъци / Години	2016	2017	2018	2019	2020
Генериран и отпадъци (в т.)					
Хранителн					

и					
Хартия и картон					
Пластмаса					
Текстил					
Гума					
Кожа					
Градински					
Дървесни					
Стъкло					
Метали					
Инертни					
Опасни (ИУЕОО + опасни отпадъци от бита)					

Източник: Собствени изчисления

Прогнозата следва текущото състояние, като най-големи количества на отпадъците се очаква да се генерират от храна, градински отпадъци, хартия, пластмаса и инертни.

Целеви прогнози

За целите на програмата е необходимо и изготвянето на прогнози, които са от типа целеви прогнози. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите и показват какви следва да бъдат достигнатите количества, за да се постигнат заложените цели в нормативните документи.

Тъй като в община Роман е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и изготвена прогноза за разделно събраните отпадъци по налични данни от фирмата по оползотворяване. За изготвянето на прогнозата са направени следните допускания:

- ще се реализират успешно мерките за подобряване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- ще се засили контрола и съответно ще се прилага разделно събиране на отпадъците от търговски, административни, стопански, образователни и други подобни обекти;
- ще се увеличи употребата по предназначение на контейнерите за разделно събиране от населението, като се увеличава постепенно дела на сортирания разделно изхвърлян отпадък от 64% за 2015 г. до 69% за 2020 г.;
- по-голям дял от населението ще започне да изхвърля разделно отпадъци;
- съотношението между изхвърляните разделно събирани отпадъци ще се запази и бъде в следните съотношения за периода: 52% хартия и картон, 25% пластмаси и метали; 23% стъкло;

Важно е да се отбележи, че ако не се изпълнят направените допускания, няма да се изпълнят и поставените цели. Прогнозата не показва настоящата тенденция на развитие, а тази която трябва да се следва за постигане на целите.

Таблица 26. Целева прогноза за разделно събраните количества отпадъци от опаковки в община Роман

Вид на отпадъка (в т.)	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Общо					

количество генерирани битови отпадъци (в т.) в община Роман					
Общо количество на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (в т.)					
От които разделно събрани битови отпадъци, в т.ч.					
Отпадъци от хартия и картон					
Отпадъци от пластмаси и метал					
Отпадъци от стъкло					
Общо количество разделно събран отпадък след сортиране, в т.ч.					
Отпадъци от хартия и картон					
Отпадъци от пластмаси и метал					
Отпадъци от стъкло					
Общо количество разделно					

събран отпадък предаден до преработвател (рециклирани), в т.ч.					
Отпадъци от хартия и картон					
Отпадъци от пластмаси и метал					
Отпадъци от стъкло					
Дял на разделно събираните отпадъци от общото количество на генерираните отпадъци преди сортиране					
Цели за разделно събиране: до 1.1.2016 г. - 25% от общото им тегло; до 1.1.2018 г. - 40% от общото им тегло; до 1.1.2020 г. - 50% от общото им тегло.					

Източник: Собствени изчисления

Основният извод от представената таблица е, че с оглед на представените количества и от пунктовете за предаване на разделно събрани отпадъци направената прогноза е реалистична за поставените цели за началото на 2016 г. и 2018 г. и за тези за началото на 2020 г. За този факт допринася и новата инсталация за сортиране, част от регионалния център за управление на отпадъците Луковит.

Друга важна прогноза е свързана с постигането на целите за разделно събиране на биоразградими отпадъци и работата на инсталациите за компостиране и анаеробно разграждане. Към 2015 г. не е изградена такава инсталация на територията на община Роман. За такава се подготвя техническа документация и ще се кандидатства за финансирането ѝ по ОПОС 2014-2020. Капацитетът ѝ се очаква да бъде до 6 000 т. годишно. Тъй като тази цел ще се изпълнява на регионално ниво, община Роман планира да изгради такава инсталация съвместно с общините част от РСУО „Луковит“.

Политиката на общината е важен фактор и за предотвратяване образуването на отпадъци чрез въвеждане на система за домашно компостиране. Предвиждат се предварителни проучвания и разработването на проект за въвеждане на такава система, включващ следните основни дейности: закупуване на транспортни средства и съдове за домашно компостиране, информационна кампания сред населението, разпространение на закупените домашни компостери и организиране на събирането на компоста. Основната употреба на получения компост е в градината и сухи площи за повишаване на почвеното плодородие. Основното допускане на прогнозата е, че за въвеждането на системата за домашно компостиране и реализирането на такъв проект ще позволи влизането ѝ в експлоатация от най-рано 2018 г. Планирането на раздаването на домакинствата на домашни компостери ще допринесе за намаляване на хранителните и градински отпадъци в обеми, посочени по-долу.

Таблица 27. Разделно събрани зелени и биоотпадъци за домашно компостиране и компостиране чрез инсталация

Година	2018	2019	2020
Компостери (1 бр./144 кг год.)	500	500	500
Хранителни	22	22	22
Градински	50	50	50
Общо система за домашно компостиране	72	72	72
Хранителни	195		
Градински	455		
Общо система за открито компостиране	650		
В резултат компост	39,60	39,60	397,10
Загуби при третиране	28,80	28,80	288,80
Остатъци за депониране	3,960	3,96	39,71

Източник: Собствени изследвания

Таблица 28. Очаквани резултати от въведена система за домашно компостиране и компостиране чрез инсталация

Прогнози система за домашно компостиране	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Брой домакинства			
Брой население			
% обхванати домакинства	6,50	6,62	6,74
% предотвратено/намаляно образуване на	3,76	3,87	39,93

хранителните отпадъци			
% предотвратено/намалено образуване на градинските отпадъци	9,01	9,27	95,59

Източник: Собствени изследвания

В следствие на двете таблици могат да се направят следните изводи:

- Въвеждането на системата за домашно компостиране и системата за компостиране чрез инсталация до 2020 г. ще допринесе за предотвратяване на депонираните количества хранителни и градински отпадъци;
- Очаква се да бъдат обхванати около 7% от домакинствата в общината;
- Експлоатацията на двете системи за компостиране до 2020 г. ще доведе до компостиране на приблизително 40% до 96% от хранителните и градински отпадъци;
- Основните източници на отпадъци от населението ще бъдат оползотворени и превърнати в ресурс за подобряване на почвената покривка и повишаване на плодородието на земите в община Роман.

Строителни отпадъци

Прогнозите за отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) за очакваните генерирани отпадъци по области, в т.ч. за област Враца, са изведени на основата на експертните оценки в Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011- 2020 г., одобрен от Министерския съвет.

Прогнозите показват, че за седемгодишния програмен период се очаква в края на периода количеството на образуваните отпадъци от бита да се увеличи около четири пъти, а общо от бита и индустрията – близо 3 пъти. Данните за област Враца са представени по-долу:

Фигура 6. Прогноза за образуваните количества на отпадъци от строителство и разрушаване в област Враца от бита и индустрията, в т.

Тенденцията на нарастващото количество на образуваните ОСР до 2020 г. в област Враца и в частност община Роман, високият дял на инертни отпадъци в морфологичния състав на отпадъците в община Роман (28%), показващ незаконосъобразното смесване на битови със строителни отпадъци, както и новите нормативни изисквания от 2012 г. въведени с чл. 19, ал. 3, т.5 от ЗУО налагат предприемане на мерки по отношение на по-ефективното управление на строителните отпадъци от бита на ОСР.

3. Друга информация

По-долу са представени списъци с нормативни, поднормативни актове и стратегически документи, на които настоящата програма съответства.

Нормативни документи – Европейско законодателство

- Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци;
- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци;
- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Нормативни документи – Национално законодателство

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО);
- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за устройство на територията.

Подзаконови нормативни документи по прилагането на ЗУО

- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.)
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)

- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 г.)
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)
- Наредба № 2 за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 66 от 2014 г.)
- Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36)
- Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004 г.)
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.)
- Наредба № 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004 г.)
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.)
- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (приета с ПМС № 50 от 9.03.2006 г., обн., ДВ, бр. 24 от 21.03.2006 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)
- Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 г., обн. ДВ. бр.29 от 08.04.2011 г.)

Стратегически документи:

- Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г.
- Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.

- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.
- Национален план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води в България 2013-2020 г.
- Общата програма на ЕС за действие за околната среда до 2020.